

**POWIATOWY PROGRAM
DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2018 – 2021**

Spis treści	str.
I. Wprowadzenie.....	2
II. Rekomendacja dla Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wejherowskim na lata 2018 – 2021.....	3
III. Diagnoza sytuacji osób niepełnosprawnych w powiecie wejherowskim.....	5
3.1. Niepełnosprawność i orzecznictwo.....	5
3.2. Analiza danych statystycznych	7
3.3. Zatrudnianie osób niepełnosprawnych.....	17
3.4. Rehabilitacja zawodowa i społeczna oraz pomoc społeczna.....	22
3.4.1. Rehabilitacja zawodowa.....	22
3.4.2. Rehabilitacja społeczna.....	27
3.4.3. Pomoc społeczna na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie wejherowskim.....	35
3.5. Dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.....	39
3.6. Edukacja osób niepełnosprawnych.....	40
3.7. Organizacje pozarządowe.....	43
IV. Wyniki badań jakościowych.....	48
4.1. Charakterystyka badanych osób.....	48
4.2. Aktywność zawodowa osób z ograniczoną sprawnością.....	51
4.3. Sytuacja finansowa osób z ograniczoną sprawnością.....	53
4.4. Ocena aktualnie posiadanej pracy.....	57
4.5. Aktywność osób niepełnosprawnych w aspekcie edukacji.....	65
4.6. Aktywność społeczna osób niepełnosprawnych w powiecie wejherowskim.....	66
4.7. Podejmowanie aktywności w życiu codziennym przez osoby niepełnosprawne w powiecie wejherowskim.....	70
4.8. Ocena otrzymywanego wsparcia przez osoby niepełnosprawne w powiecie wejherowskim.....	73
V. Analiza SWOT.....	77
VI. Cele i zadania.....	81
VII. Realizatorzy programu.....	84
VIII. Źródła finansowania.....	84
IX. Monitoring i ewaluacja.....	85
SPIS TABEL.....	86
SPIS WYKRESÓW.....	88
Załącznik – Ankieta badawcza.....	90

I. Wprowadzenie

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych stanowi lokalny element polityki Powiatu Wejherowskiego wobec osób niepełnosprawnych i jest programem operacyjnym do Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020. Zadaniem własnym Powiatu zgodnie z art. 35a ust 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046) jest opracowanie i realizacja powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Natomiast zgodnie z art. 19 ust 16 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2017 r poz. 1769) jest podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Powiat Wejherowski Uchwałą Nr III/XXXII/289/09 Rady Powiatu Wejherowskiego z dnia 28 sierpnia 2009r. przyjął Powiatowy Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wejherowskim na lata 2009 – 2019, natomiast 29 listopada 2013r roku Rada Powiatu przyjęła Uchwałą Nr IV/XXX/360/13 Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2020, w której przyjęto działania m.in. na rzecz osób niepełnosprawnych. Zadania wytyczone uprzednio w Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wejherowskim na lata 2009 – 2019 po wejściu w życie Strategii są nieaktualne i niespójne z jej założeniami, wobec czego koniecznym jest opracowanie i wdrożenie nowego programu, który uwzględnił będzie założenia Strategii i odnosił się będzie do aktualnych potrzeb niepełnosprawnych mieszkańców powiatu wejherowskiego.

Założenia do niniejszego programu opracowano w oparciu o dane statystyczne dotyczące osób niepełnosprawnych pozyskane z jednostek pomocy społecznej na terenie powiatu, Powiatowego Urzędu Pracy w Wejherowie oraz na podstawie przeprowadzonych badań jakościowych przeprowadzonych wśród mieszkańców powiatu wejherowskiego. Formułując cele i kierunki działań wobec osób niepełnosprawnych na lata 2018-2021, uwzględniono propozycje złożone przez jednostki organizacyjne gmin i powiatu, a także organizacje pozarządowe działające w obszarze rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

II. Rekomendacja dla Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wejherowskim na lata 2018 – 2020.

Unormowania dotyczące praw osób niepełnosprawnych zostały zawarte między innymi w aktach prawa europejskiego i krajowego a w szczególności w :

- 1) **Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej** z 2000 r., w której zgodnie z art. 25 i 26 Unia Europejska uznaje i szanuje prawo osób niepełnosprawnych do korzystania ze środków mających zapewnić im samodzielność, integrację społeczną i zawodową oraz udział w życiu społeczności.
- 2) **Europejskiej Karcie Społecznej**, uchwalonej w 1961 r., która zawiera normy dotyczące bezpośrednio osób niepełnosprawnych, a w szczególności prawo do szkolenia zawodowego, rehabilitacji oraz readaptacji zawodowej i społecznej, bez względu na przyczynę i rodzaj ich inwalidztwa, prawa do poradnictwa i szkolenia zawodowego.
- 3) **Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej**, zgodnie z którą „osobom niepełnosprawnym władze publiczne udzielają pomocy w zabezpieczaniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej”.
- 4) **Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych** przyjętej uchwałą Sejmu RP z dnia 01 sierpnia 1997 roku, zgodnie z którą osoby niepełnosprawne mają prawo do:
  - a. dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
  - b. dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,
  - c. dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną,
  - d. nauki w szkołach wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej,
  - e. pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej umożliwiającej rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych,
  - f. pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystania z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga - prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych,

- g. życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym: dostępu do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej, swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu, dostępu do informacji, możliwości komunikacji międzyludzkiej,
- h. posiadania samorządnej reprezentacji swego środowiska oraz do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych,
- i. pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb. Sejm zobowiązuje w niniejszej karcie władze w tym samorządowe do tworzenia warunków urzeczywistniających prawa osób niepełnosprawnych.

5) **Programie kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”** przyjętego Uchwałą nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 roku w oparciu o ustawę z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Program zakłada kompleksowe wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Formy i zasady udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym regulują również ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz Ustawa z dnia z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, oraz akty wykonawcze do w/w ustaw.

Przywołane regulacje prawne stanowią niewątpliwie rekomendację dla tworzenia i realizowania usług dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, jednakże z uwagi na zróżnicowanie potrzeb, aspiracji, możliwości psychofizycznych i kompetencji osób niepełnosprawnych oferta pomocowa musi być adekwatna do lokalnych i indywidualnych potrzeb. Stworzenie efektywnego systemu wsparcia musi odbywać się przy współdziałaniu wyspecjalizowanych służb społecznych, aktywnego sektora pozarządowego z wykorzystaniem wszystkich dostępnych form i środków finansowych. Skuteczny system wsparcia winien być elastyczny i odpowiadać na zmieniające się potrzeby osób niepełnosprawnych. Konieczne jest tworzenie infrastruktury pomocowej, sieci samopomocy i wzajemnego wsparcia społecznego z udziałem samorządów gminnego, powiatowego i wojewódzkiego oraz jednostek organizacyjnych statutowo zajmujących się aktywizacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.

III. Diagnoza sytuacji osób niepełnosprawnych w powiecie wejherowskim.

Diagnozę środowiska osób niepełnosprawnych na potrzeby niniejszego programu opracowano w oparciu o analizę danych statystycznych będących w posiadaniu ośrodków pomocy społecznej na terenie powiatu wejherowskiego, Powiatowego Zespołu Orzekania o Niepełnosprawności w Wejherowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Wejherowie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie, w zakresie udzielanego wsparcia osobom niepełnosprawnym oraz w oparciu o badania ankietowe o charakterze jakościowym, przeprowadzone wśród niepełnosprawnych mieszkańców powiatu wejherowskiego.

3.1 Niepełnosprawność i orzecznictwo.

Niepełnosprawność jest poważnym problemem społecznym i nie dotyczy tylko osób starszych, występuje także wśród osób bardzo młodych, a nawet dzieci wskutek wad wrodzonych, chorób przewlekłych, wypadków lub urazów. Nie istnieje jedna, powszechnie uznana definicja niepełnosprawności. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) przyjmuje, że do osób niepełnosprawnych zalicza się osoby z długotrwałą obniżoną sprawnością fizyczną, umysłową, intelektualną lub sensoryczną, która w interakcji z różnymi barierami może ograniczać ich pełne i efektywne uczestnictwo w życiu społecznym na równych zasadach z innymi obywatelami. W Polsce stosowane są co najmniej dwie definicje dotyczące osób niepełnosprawnych. Pierwsza z nich to definicja wynikająca z przepisów prawa i dotycząca prawnej podstawy kwalifikacji do grupy osób niepełnosprawnych. Natomiast druga, dużo szersza, stosowana jest w statystyce GUS, która ujmuje nie tylko osoby niepełnosprawne prawnie, ale również osoby, które co prawda orzeczenia o stopniu niepełnosprawności nie posiadają, lecz deklarują, że mają ograniczenia w wykonywaniu wybranych czynności (tzw. niepełnosprawność biologiczna).

W Polsce aktualnie funkcjonuje pięć systemów orzekania, w tym cztery systemy ustalają uprawnienia do świadczeń rentowych (Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Obrony Narodowej), natomiast piąty system orzeka o stopniu niepełnosprawności dla celów pozarentowych (zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności oraz poradnie psychologiczno-pedagogiczne wydające orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego). Osobą niepełnosprawną w rozumieniu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r., jest osoba,

której niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o:

1. zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znacznego, umiarkowanego lub lekkiego),
2. całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów,
3. niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

Od 1 stycznia 1998 r. podstawą do uznania osoby za niepełnosprawną w rozumieniu w/w ustawy jest wyłącznie orzeczenie wydane przez powiatowy lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności lub orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Orzeczenia innych organów (np. KRUS, wojskowych komisji lekarskich lub komisji lekarskich MSWiA) wydane po 31 grudnia 1997 r. nie stanowią podstawy do uznania osoby za niepełnosprawną w rozumieniu ustawy o rehabilitacji.

Orzeczenia lekarza orzecznika ZUS o:

1. całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust.2 i niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 roku poz. 1383) traktuje się na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności wydanym przez powiatowy lub wojewódzki zespół ds. orzekania o niepełnosprawności,
2. całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 w/cyt. ustawy traktuje się na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydanym przez powiatowy lub wojewódzki zespół ds. orzekania o niepełnosprawności,
3. częściowej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 3 w/cyt ustawy, oraz celowości przekwalifikowania, o których mowa w art. 119 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118) traktowane jest na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności, z wyjątkiem orzeczeń o częściowej niezdolności do pracy, wydanym w okresie od 1 stycznia do 16 sierpnia 1998 r., które traktowane są na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Orzeczenia o zaliczeniu do grupy inwalidzkiej, wydane przed 1 stycznia 1998r. przez KRUS, MSWiA, MON, traktuje się na równi z odpowiednim orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności - jeżeli nie utraciły ważności.

Orzeczenie o zaliczeniu do:

1. I grupy inwalidów traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
2. II grupy inwalidów traktowane jest na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
3. III grupy inwalidów traktowane jest na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.

Wyjątek stanowi orzeczenie III grupy inwalidztwa wydane przez organy orzecznicze Ministerstwa Obrony Narodowej i organy orzecznicze Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji i traktowane jest ono jako orzeczenie o braku niepełnosprawności, ponieważ dotyczy osób zdolnych do pracy poza służbą. Zakwalifikowanie do lekkiego stopnia niepełnosprawności może mieć miejsce tylko wtedy, gdy orzeczenie o III grupie inwalidztwa z tytułu niezdolności do służby mundurowej zawiera równocześnie orzeczenie III grupy inwalidztwa z ogólnego stanu zdrowia. Osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym uznaje się za niepełnosprawne, z tym że:

1. osoby, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny, traktuje się jako zaliczone do znacznego stopnia niepełnosprawności,
2. pozostałe osoby traktuje się jako zaliczone do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Między innymi dlatego, że nie istnieje jednolity system orzecznictwa w Polsce nie ma dokładnych danych dotyczących liczby osób niepełnosprawnych. Ostatnie dane, dotyczące liczby osób niepełnosprawnych w Polsce pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku, zgodnie z którymi populacja osób niepełnosprawnych w Polsce stanowiła 12,2% ludności kraju, w województwie pomorskim 12,5% ludności stanowili niepełnosprawni w Powiecie wejherowskim natomiast 11,6% ludności było niepełnosprawnymi.

3.2. Analiza danych statystycznych GUS.

Przeprowadzony spis powszechny w 2011 roku pozwala na dokonanie porównania danych dla województwa pomorskiego i powiatu wejherowskiego w zakresie populacji osób niepełnosprawnych. Dane dla Powiatu kształtowały się następująco.

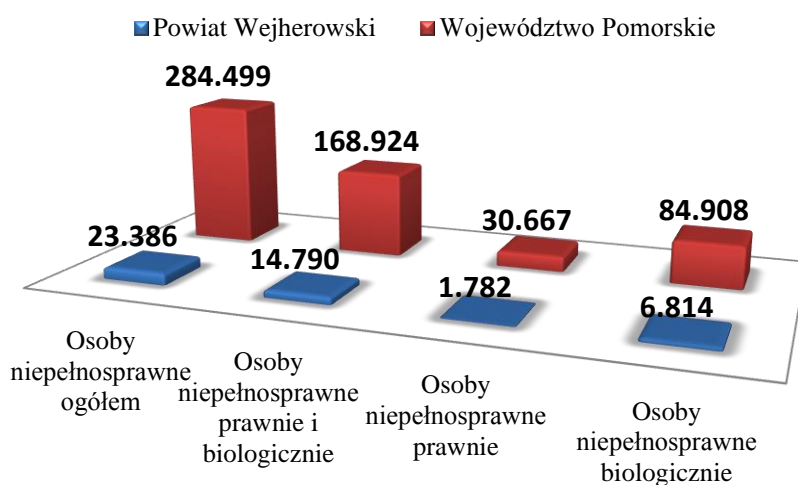
Tabela nr 1. Gospodarstwa domowe wg występowania niepełnosprawności w województwie pomorskim i powiecie wejherowskim w 2011 roku.

Wyszczególnienie	Gospodarstwa domowe				
	Ogółem	Bez osób niepełnosprawnych	Z osobami niepełnosprawnymi		
			Razem	w których wszystkie osoby są niepełnosprawne	w których przynajmniej jedna osoba jest niepełnosprawna
Województwo	806.158	576.138	230.020	67.577	162.443
Powiat Wejherowski, w tym	63.540	45.283	18.257	4.524	13.733
w mieście	40.756	29.414	11.343	3.171	8.172
na wsi	22.784	15.870	6.914	1.352	5.562

Źródło. GUS Narodowy Spis Powszechny 2011.

W 2011 roku w powiecie wejherowskim 28,73% (województwie – 28,53%) gospodarstw domowych to rodziny z osobami niepełnosprawnymi w swojej strukturze, a 21,6 % (20,15% w województwie) gospodarstw domowych posiadało w swojej strukturze przynajmniej 1 osobę niepełnosprawną, 7,12% (8,38% w województwie) z ogółu gospodarstw domowych stanowiły rodziny, w których wszystkie osoby były niepełnosprawne.

Wykres nr 1. Populacja osób niepełnosprawnych w województwie pomorskim i powiecie wejherowskim w 2011 roku.

Źródło: GUS Narodowy Spis Powszechny 2011.

Spośród wszystkich osób niepełnosprawnych w powiecie wejherowskim, 7,6% w 2011 roku to osoby niepełnosprawne prawnie natomiast 29,14% to osoby niepełnosprawne biologicznie, nieposiadające stosownego dokumentu potwierdzającego niepełnosprawność. Osoby niepełnosprawne prawnie w powiecie wejherowskim stanowiły 5,81% ogółu tej grupy w naszym województwie, natomiast niepełnosprawni biologicznie to 8,03% niepełnosprawnych biologicznie w województwie.

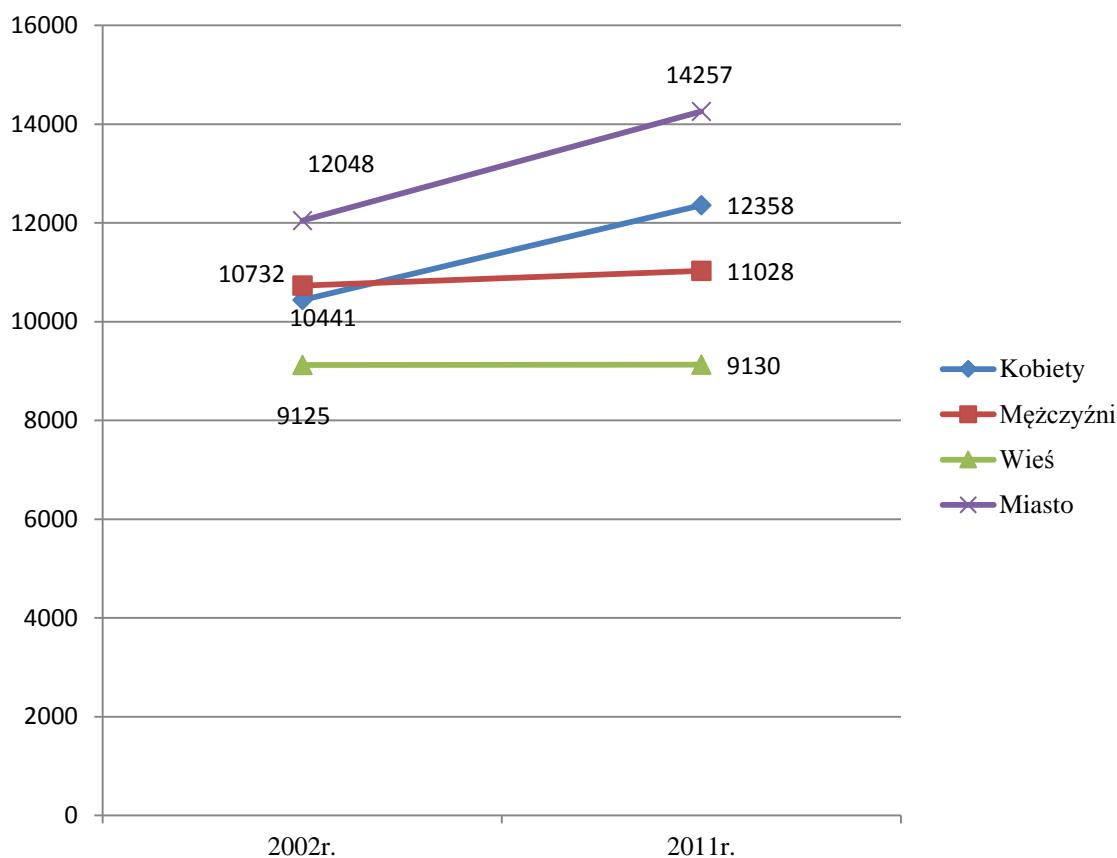
Tabela nr 2. Osoby niepełnosprawne wg. kategorii niepełnosprawności w 2011 roku.

Wyszczególnienie	Ogółem	Niepełnosprawni prawnie				Osoby do 15 r.ż.	Niepełnosprawni tylko biologicznie odczuwający ograniczenie sprawności
		Osoby powyżej 16 r.ż.					
		Z	U	L	Nieustalony		
Województwo Pomorskie	284.499	66.038	73.877	44.048	5.535	10.093	84.908
Powiat Wejherowski	23.386	6.537	6.178	2.657	485	715	6.814

Źródło: GUS Narodowy Spis Powszechny 2011.

W 2011 roku w powiecie wejherowskim 27,95% (6.537) ogółu osób niepełnosprawnych legitymowało się znacznym stopniem niepełnosprawności lub równoważnym, 26,42% (6.178) to osoby o umiarkowanym stopniu, a 11,36% (2.657) legitymowało się lekkim stopniem niepełnosprawności, 3,06% (715) to niepełnosprawne dzieci. Natomiast w województwie największy odsetek niepełnosprawnych stanowiły osoby z umiarkowanym stopniem 25,97%, ze znacznym 23,21%, z lekkim natomiast 15,48%. Niepełnosprawne dzieci w powiecie stanowiły 7,08% niepełnosprawnych dzieci w całym województwie pomorskim.

Wykres nr 2. Osoby niepełnosprawne w powiecie wejherowskim w 2011 roku wg płci i miejsca zamieszkania.

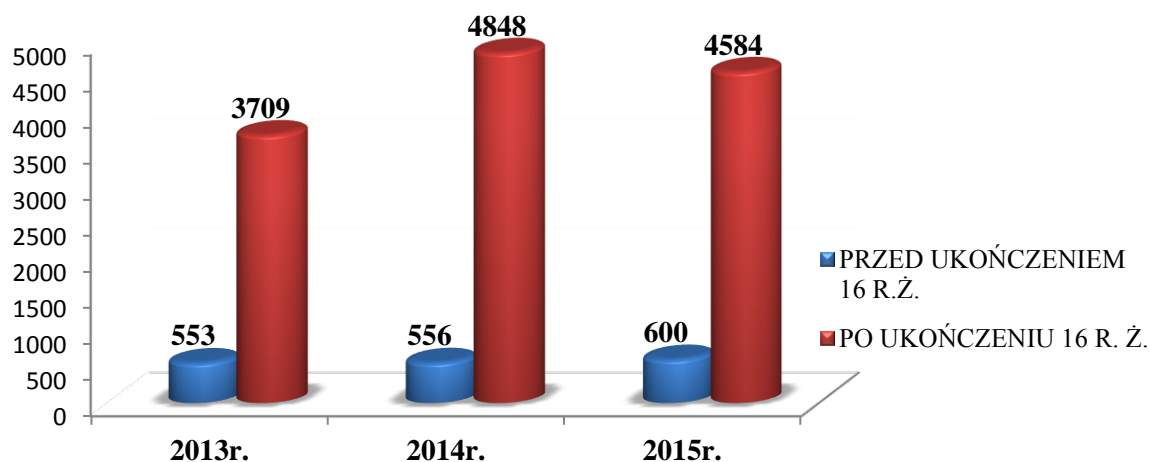
Źródło: GUS Spis Powszechny 2011.

W okresie od 2002 do 2011 roku (w okresie od spisu powszechnego w 2002 roku) znacząco przybyło osób niepełnosprawnych zamieszkujących aglomeracje miejskie w powiecie (2209 osób) natomiast niemal zupełnie nie zwiększyła się liczba niepełnosprawnych mieszkańców na wsi (5 osób). Znacznie przybyło niepełnosprawnych kobiet (o 1917) przy jednoczesnym nieznacznym wzroście liczby niepełnosprawnych mężczyzn (296 osób).

Brak jest danych szczegółowych dotyczących liczby osób niepełnosprawnych zamieszkujących w powiecie wejherowskim po 2011 roku.

Dane, dotyczące liczby osób niepełnosprawnych, które zostały objęte ewidencją Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wejherowie, ilustrują poniższe zestawienia.

Wykres nr 3. Przyjęte wnioski w sprawie wydania orzeczenia niepełnosprawności w latach 2013-2015 przez PZON.

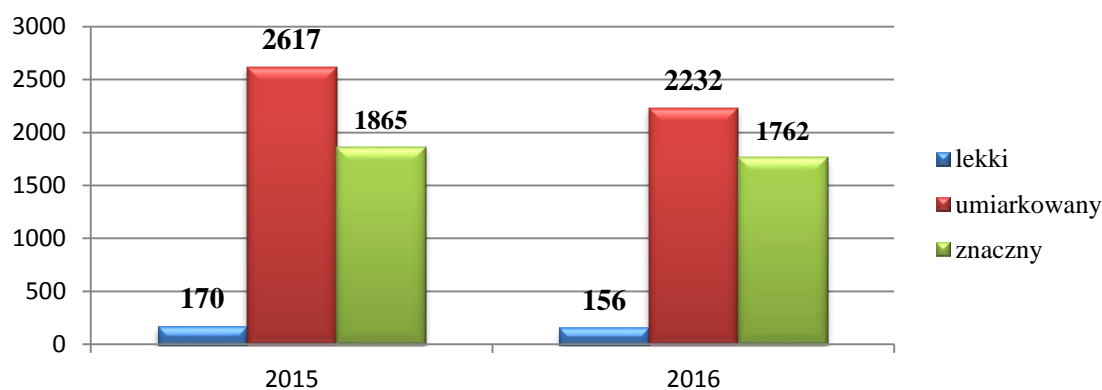

Źródło: PZON Wejherowo.

Liczba przyjętych wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności znacznie wzrosła w roku 2014 co zostało spowodowane zmianą przepisów odnośnie wydawania karty parkingowej, które weszły w życie 1 lipca 2014 roku. Zgodnie z ustawą z 23 października 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym i niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2013 r., poz. 1446) w/w kartę można otrzymać tylko na podstawie orzeczeń wydawanych przez powiatowe lub miejskie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, które wcześniej wydawane były przez wydziały komunikacji w Starostwie Powiatowym.

Analogicznie do liczby przyjętych wniosków wzrosła liczba orzeczeń wydanych co obrazuje wykres poniżej. W roku 2015 można zauważyć wzrost liczby osób kwalifikowanych do stopnia umiarkowanego w porównaniu do lat poprzednich.

Wykres nr 4 . Wydane orzeczenia ze względu na stopień niepełnosprawności w latach 2015-2016 przez PZON.

Źródło: PZON Wejherowo.

W 2016 roku odnotowano spadek, jeśli chodzi o liczbę wydanych orzeczeń w stosunku do 2015 roku.

Należy jednak zwrócić uwagę (tabela poniżej), że w 2016 roku najczęściej orzekane były niepełnosprawne kobiety w związku z ograniczoną sprawnością narządu ruchu, będące w wieku produkcyjnym (41-59 lat) oraz w wieku 60 r.ż. i więcej. Natomiast najczęściej mężczyźni orzekani byli w związku z chorobami układu oddechowego i krążenia w wieku 60 lat lub powyżej tego wieku.

Najczęściej mieszkańcy powiatu orzekani byli w związku z problemami w obrębie narządu ruchu (05-R), chorobami psychicznymi (02-P), schorzeniami endokrynologicznymi, metabolicznymi, zaburzeniami enzymatycznymi, chorobami zakaźnymi i odzwierzęcymi (11 – I) oraz zaburzeniami neurologicznymi (10-N). Znacznie częściej orzeczenia posiadały kobiety i osoby niepracujące, powyżej 60 roku życia , a w dalszej kolejności w wieku aktywności zawodowej tj. 41-59 lat.

Strukturę osób niepełnosprawnych zw. względu na przyczynę niepełnosprawności przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 3. Wydane orzeczenia o stopniu niepełnosprawności ze względu na przyczynę.

		ogółem	Wg płci		Wg stopnia niep.			Wg zatrudnienia		16-25	26-40	41-59	60 i więcej
			K	M	Z	U	L	pracujący	niepracujący				
2016 rok	01-U	114	41	73	59	51	4	20	94	45	35	28	6
	02-P	429	208	221	254	156	19	42	387	32	78	185	134
	03-L	179	96	83	28	134	17	52	127	29	22	48	80
	04-O	102	59	43	41	42	19	19	83	17	12	38	35
	05-R	1599	1028	571	276	1266	57	571	1028	46	153	803	597
	06-E	57	31	26	11	46	0	20	37	10	21	20	6
	07-S	540	176	364	271	250	19	104	436	18	21	176	325
	08-T	115	50	65	71	39	5	32	83	8	19	36	52
	09-M	158	77	81	127	27	4	35	123	13	14	49	82
	10-N	423	192	231	318	103	2	59	364	33	48	128	214
	11-I	425	275	150	299	116	10	113	312	37	49	148	191
	12-C	9	0	9	7	2	0	0	9	9	0	0	0
Razem		4150	2233	1917	1762	2232	156	1067	3083	297	472	1659	1722

Źródło: PZON Wejherowo

Tabela nr 4. Wydane orzeczenia o niepełnosprawności ze względu na przyczynę.

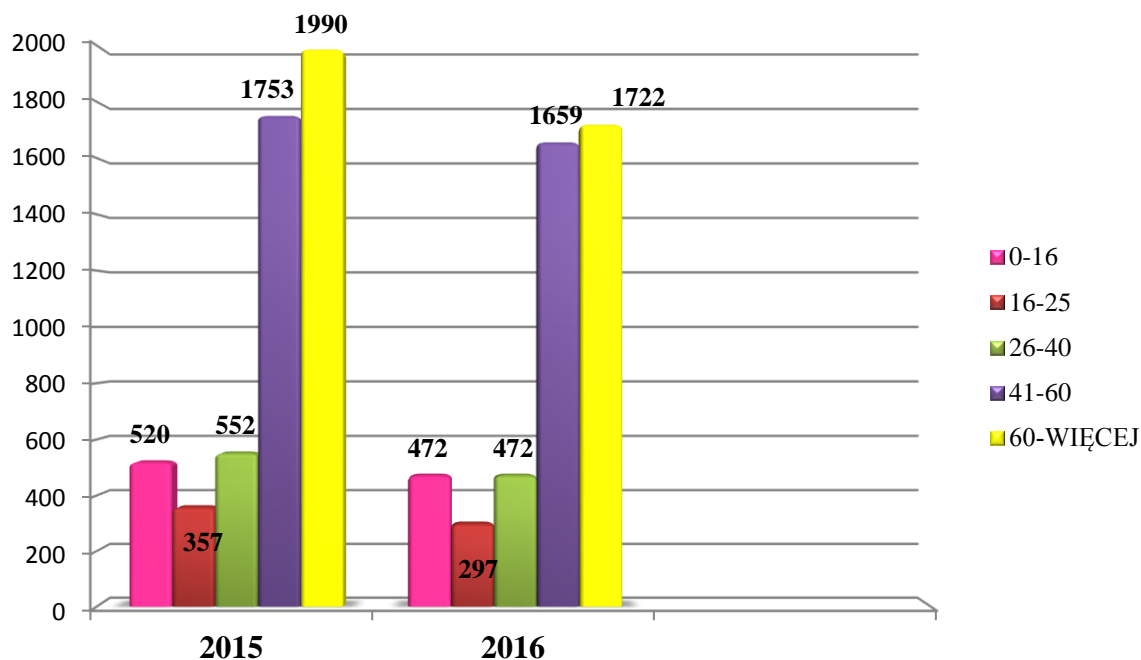
		ogółem	Wg płci		0-3	4-7	8-16
			K	M			
2016 rok	01-U	27	14	13	1	9	17
	02-P	11	3	8	0	1	10
	03-L	38	14	24	8	10	20
	04-O	14	8	6	2	3	9
	05-R	67	37	30	26	17	24
	06-E	17	6	11	5	6	6
	07-S	35	13	22	19	10	6
	08-T	10	5	5	5	3	2
	09-M	25	12	13	8	7	10
	10-N	78	29	49	29	28	21
	11-I	113	61	52	44	30	39
	12-C	37	4	33	8	15	14
Razem		472	206	266	155	139	178

Źródło: PZON Wejherowo.

Poniższy wykres przedstawia wydane orzeczenia ze względu na wiek osób orzekanych i pokazuje, że największą grupę stanowią osoby powyżej sześćdziesiątego roku życia.

W przypadku dzieci, najczęstszą przyczyną niepełnosprawności są schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce (11 – I) oraz zaburzenia neurologiczne schorzenia neurologiczne (10-N) i zaburzenia narządu ruchu (05-R). Częściej orzeczenia o niepełnosprawności dotyczą dziewczynek i dzieci w wieku 8-16 roku życia oraz dzieci małych w wieku od 0-3 lat.

Wykres nr 5. Wydane orzeczenia ze względu na wiek osoby niepełnosprawnej w latach 2015-2016 przez PZON w Wejherowie

Źródło: PZON Wejherowo.

Najwięcej orzeczeń o niepełnosprawności w 2016 roku wydano przez Powiatowy Zespół Orzeczeń o Niepełnosprawności mieszkańcom Wejherowa 2,48% ogółu mieszkańców , w Redzie – 2,0% i Rumi – 1,82%. Przy czym we wszystkich wskazanych gminach miejskich wydano najwięcej orzeczeń o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (Wejherowo- 53,32%. Rumia- 47,93%, Reda – 59,03%), w gminach tych jest też wysoki odsetek osób niepełnosprawnych biernych zawodowo tj. w Wejherowie – 76,19% niepełnosprawnych to osoby bezrobotne, w Rumi – 72,54%, a w Redzie – 67,44%.

Natomiast w gminach wiejskich najwięcej orzeczeń o niepełnosprawności w analogicznym okresie wydano mieszkańcom gminy Wejherowo – 1,98%, Luzino – 1,96% oraz Szemud – 1,43%.

W gminach wiejskich Wejherowo, Szemud i Luzino podobnie jak w w/w miejskich największy odsetek stanowiły orzeczenia w stopniu umiarkowanym oraz osoby pozostające bez zatrudnienia. Osoby niepełnosprawne bezrobotne w g. Wejherowo – 68,41% . w g. Luzino –72,73%, a w g. Szemud - 77,41%.

Z uwagi na brak jednolitego systemu orzeczniczego w Polsce nie można oszacować ile osób w powiecie posiada orzeczenia i w jakim stopniu. Obecnie funkcjonujący system pozwala na posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności przez jedną osobę z różnych źródeł np. z ZUS i PZON jednocześnie.

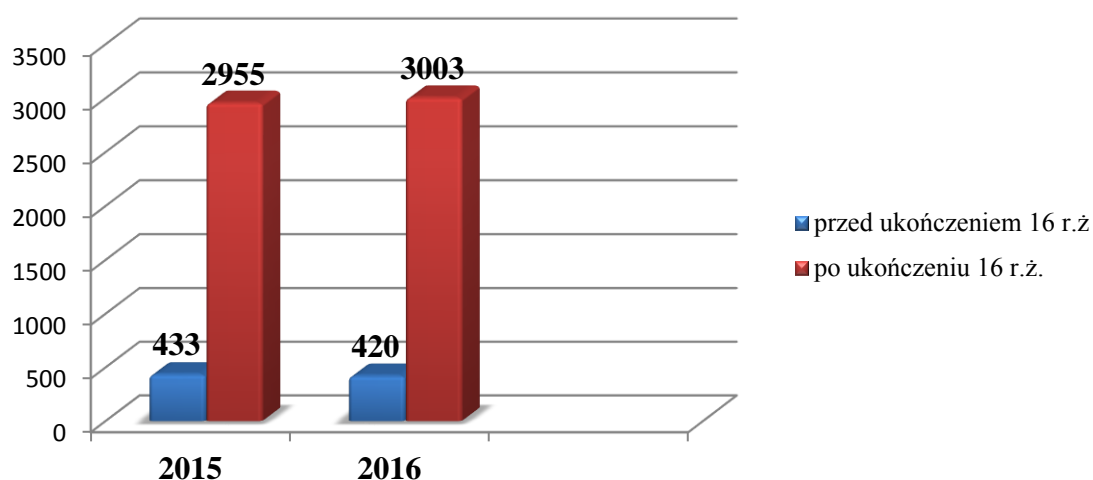

Tabela nr 5 .Wydane orzeczenia o stopniu niepełnosprawności ze względu na miejsce zamieszkania w 2016 roku

	ogółem	Wg płci		Wg stopnia niep.			Wg zatrudnienia		16-25	26-40	41-59	60 i więcej	
		K	M	Z	U	L	pracujący	niepracujący					
2016 rok	Osoby bez zameldowania	25	6	19	10	14	1	2	23	1	4	15	5
	Choczewo	149	85	64	67	79	3	24	125	9	16	57	67
	Gniewino	151	69	82	73	71	7	24	127	15	18	64	54
	Linia	101	53	48	54	41	6	18	83	13	8	36	44
	Luzino	297	162	135	118	169	10	81	216	21	43	131	102
	Łęczyce	217	114	103	105	104	8	47	170	20	29	80	88
	Reda	476	261	215	171	281	24	155	321	24	52	208	192
	Rumia	845	469	376	368	453	24	232	613	46	83	339	377
	Szemud	239	122	117	110	118	11	54	185	30	27	102	80
	Wejherowo	1172	634	538	504	629	43	279	893	76	143	429	524
	Gmina Wejherowo	478	258	220	182	277	19	151	327	42	49	198	189
	Razem	4150	2233	1917	1762	2236	156	1067	3083	297	472	1659	1722

Źródło: PZON Wejherowo

Wykres nr 6. Wydane legitymacje dla osób niepełnosprawnych w latach 2015-2016 przez PZON w Wejherowie

Źródło: PZON Wejherowo

3.3Zatrudnianie osób niepełnosprawnych.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27.08.1997 roku definiuje niepełnosprawność jako „trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”.

Zgodnie z art. 7 pkt 1 wspomnianej ustawy pojęcie rehabilitacji oznacza „zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej”. Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy (art. 8 pkt 1).

Poniższe zestawienie danych statystycznych obrazuje problem bezrobocia osób niepełnosprawnych na terenie powiatu wejherowskiego. Przedstawione wykresy ilustrują liczbę bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców poszczególnych gmin powiatu wejherowskiego, liczbę osób bezrobotnych niepełnosprawnych według stopnia niepełnosprawności, wykształcenia oraz wieku, liczbę osób bezrobotnych niepełnosprawnych podejmujących pracę oraz korzystających ze środków PFRON.

Tabela nr 6. Liczba osób bezrobotnych w tym niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wejherowie wg stanu na dzień 31.12.2016 r.

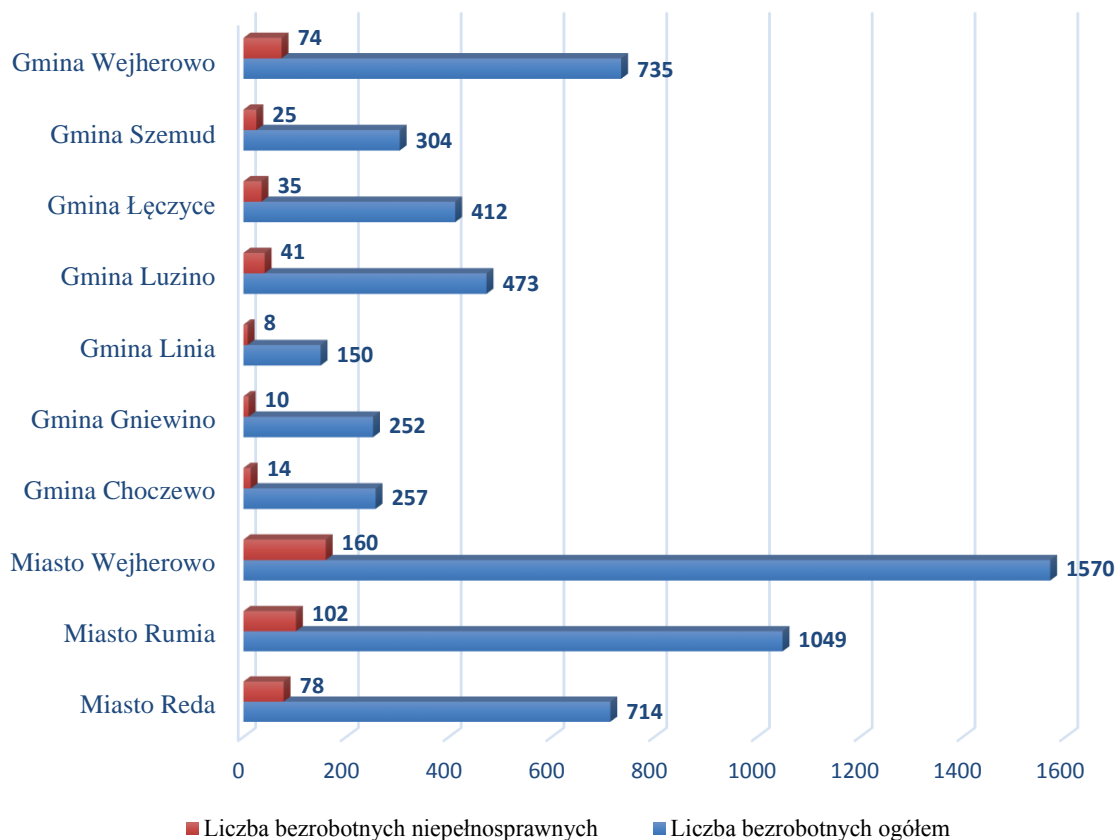
Miasta i gminy	Liczba bezrobotnych		Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych	Liczba bezrobotnych niepełnosprawnych w stosunku do liczby bezrobotnych
	ogółem	w tym kobiet		
Miasto Reda	714	478	78	10,92%
Miasto Rumia	1049	646	102	9,72%
Miasto Wejherowo	1570	997	160	10,19%
Gmina Choczewo	257	158	14	5,45%
Gmina Gniewino	252	150	10	3,97%
Gmina Linia	150	102	8	5,33%
Gmina Luzino	473	339	41	8,66%
Gmina Łęczyce	412	270	35	8,49%
Gmina Szemud	304	189	25	8,22%
Gmina Wejherowo	735	491	72	9,80%
Powiat Wejherowski	5 916	3 820	547	9,25%
Województwo Pomorskie	64 132	38 481	5093	7,94%

Źródło. :Powiatowy Urząd Pracy w Wejherowie, WUP Gdańsk

Wskaźnik osób niepełnosprawnych pozostających bez zatrudnienia w stosunku do liczby osób niepełnosprawnych w ogóle, w powiecie jest wyższy niż w województwie

pomorskim. Natomiast najwyższy wskaźnik niepełnosprawnych bezrobotnych odnotowano w 2016 roku w Redzie, m. Wejherowie i g. Wejherowo.

Wykres nr 7. Liczba bezrobotnych w tym niepełnosprawnych w powiecie wejherowskim.

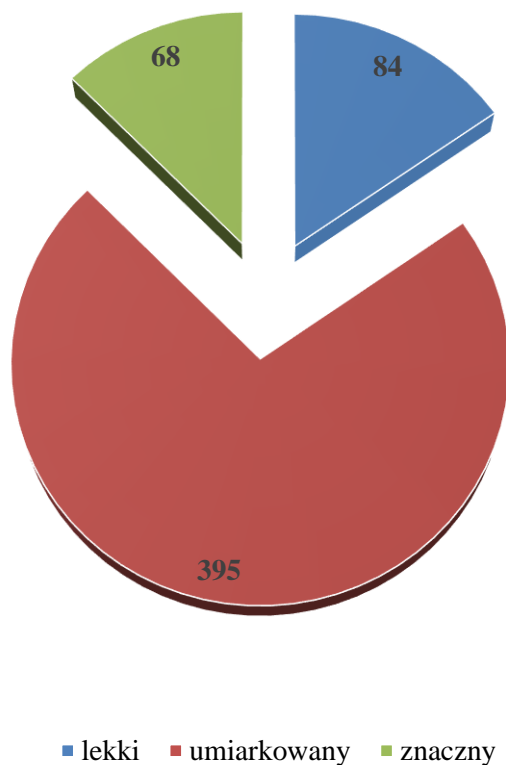

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wejherowie.

Z analizy danych wynika, że najwięcej osób nie posiadających stałego zatrudnienia w 2016 roku mieszkało w Wejherowie – 1570 osób, w tym posiadających orzeczoną niepełnosprawność – 160, następnie w Rumi-1049 mieszkańców w 2016 roku pozostawało bez pracy, w tym 102 posiadających orzeczoną niepełnosprawność.

Najkorzystniejszy wynik, uwzględniający wartości bezwzględne dotyczy gminy Linia, gdzie tylko 150 osób było bezrobotnych, a wśród nich 8 posiadających orzeczenie o niepełnosprawności. Zestawienie ilości osób bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców danej gminy pozwala stwierdzić, że najwyższy odsetek osób bezrobotnych był w gminie Choczewo (4,55%), natomiast najniższy odsetek odnotowano w gminie Szemud (1,82%) oraz Rumi, gdzie wskaźnik stosunku ogólnej liczby mieszkańców do osób bezrobotnych wynosi 2,26%.

Wykres nr 8. Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych wg stopnia niepełnosprawności.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wejherowie.

Wśród wszystkich osób bezrobotnych, zamieszkujących powiat wejherowski, którym orzeczono niepełnosprawność, najwięcej z nich legitymuje się stopniem umiarkowanym- 395 osób i stanowią one ponad 72% wszystkich osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wejherowie.

Osób z orzeczoną niepełnosprawnością w stopniu znacznym jest 84, co stanowi 6,95% ogółu osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP bezrobotnych.

**Tabela nr 7. Ilość osób bezrobotnych niepełnosprawnych podejmujących pracę
(stan na dzień 31.12.2016 r.).**

Miasta i gminy	Liczba bezrobotnych niepełnosprawnych podejmujących pracę
Miasto Reda	42
Miasto Rumia	73
Miasto Wejherowo	116
Gmina Choczewo	9
Gmina Gniewino	8
Gmina Linia	2
Gmina Luzino	27
Gmina Łęczyce	17
Gmina Szemud	8
Gmina Wejherowo	31
Powiat Wejherowski	409

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wejherowie.

**Tabela nr 8. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze środków PFRON
w latach 2015-2016 w PUP.**

Rok	Liczba osób przeszkolonych ze środków PFRON	Liczba osób korzystających z instrumentów i usług rynku pracy	Liczba osób, które skorzystały ze środków na podjęcie działalności gospodarczej	Liczba utworzonych stanowisk pracy
2015 r.	22	40	1	2
2016 r.	3	20	1	8

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wejherowie.

Najmniej osób niepełnosprawnych aktywizowanych jest w celu wejścia na rynek pracy poprzez możliwość uzyskania środków na podjęcie działalności gospodarczej.

W ciągu dwóch lat, nie wzrosła również, w sposób istotny, liczba tworzonych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych pozostających bez pracy. W 2016 roku Powiatowy Urząd Pracy przekazał 18,42% (58.054zł) niewykorzystanych środków PFRON przeznaczonych na instrumenty rynku pracy do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie na dofinansowania w ramach rehabilitacji społecznej. W 2017 roku również nie wykorzystano w pełni środków PFRON na rehabilitację zawodową w Powiatowym Urzędzie Pracy i przekazano do PCPR 26,33% budżetu przewidzianego na aktywizację zawodową w PUP tj. 103.940zł.

Powyższe wynika w głównej mierze z braku aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, braku zainteresowania podjęciem pracy także w formach samo zatrudnienia, bądź też mało skutecznej promocji takiej formy aktywizacji. Konieczna jest zatem intensywna współpraca Powiatowego Urzędu Pracy z jednostkami pomocy społecznej na terenie powiatu w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej bowiem z przeprowadzonych badań wynika, że w 2016 roku z pomocy społecznej korzystało blisko trzy tysiące mieszkańców z tytułu niepełnosprawności, a z przeprowadzonych badań ankietowych wśród osób z ograniczoną sprawnością wynika, że 36% respondentów posiada dochód do tysiąca złotych a co dziesiąty nie posiada dochodu w ogóle.

3.4. Rehabilitacja zawodowa i społeczna oraz pomoc społeczna.

3.4.1 Rehabilitacja zawodowa

Jedną z form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji osób niepełnosprawnych są warsztaty terapii zajęciowej, których kluczowym zadaniem obok rehabilitacji społecznej jest stwarzanie osobom niepełnosprawnym niezdolnym do pracy, możliwości podjęcia zatrudnienia. Ideą warsztatów terapii zajęciowej jest rozwijanie sprawności psychofizycznej i umiejętności zawodowych, które umożliwiłyby uczestnictwo w szkoleniu zawodowym lub podjęcie pracy.

Zajęcia w warsztatach odbywają się w pracowniach tematycznych, w oparciu o indywidualne programy rehabilitacji, dostosowane do indywidualnych potrzeb i możliwości uczestników warsztatów. Programy rehabilitacji określają formy i zakres rehabilitacji, metody i zakres nauki, zasady współpracy z rodziną lub opiekunami uczestników oraz planowane efekty i osoby odpowiedzialne za ich osiągnięcie. Organem oceniającym skuteczność realizacji

programów jest rada programowa, która dokonuje oceny realizacji programu i na tej podstawie decyduje o przedłużeniu udziału terapii, bądź konieczności skierowania do ośrodka wsparcia.

Wsparcie osób niepełnosprawnych w powiecie wejherowskim zapewniają niepubliczne warsztaty terapii zajęciowej w Rumi, Wejherowie, Bojanie i Lubiatowie, które obejmują wsparciem 125 uczestników.

Warsztat Terapii Zajęciowej Fundacja „Esco” z siedzibą w Wejherowie	20 uczestników
Warsztat Terapii Zajęciowej im. św. Faustyny w Rumi Caritas Archidiecezji Gdańskiej	40 uczestników
Warsztat Terapii Zajęciowej Fundacja „Szczęśliwa Rodzina” w Bojanie	45 uczestników
Warsztat Terapii Zajęciowej Fundacja „Mimo Wszystko” w Lubiatowie	20 uczestników

Źródło: Dane własne PCPR w Wejherowie.

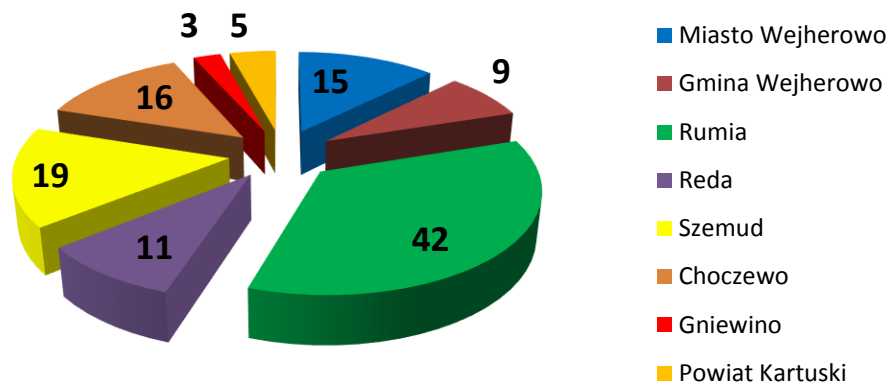
Warsztaty terapii zajęciowej stanowią ważne miejsce w procesie rehabilitacji zwłaszcza młodych osób niepełnosprawnych, które zakończyły edukację i nie mają możliwości podjęcia zatrudnienia bez odpowiedniego przygotowania społecznego i zawodowego. Udział w warsztatach daje im wówczas możliwość podejmowania aktywności dostosowanej do ich możliwości psychofizycznych, rozwijania umiejętności społecznych oraz kompetencji niezbędnych do ewentualnego podjęcia zatrudnienia w np. formach chronionych.

Warsztaty terapii zajęciowej w powiecie wejherowskim obejmują wsparciem niepełnosprawnych mieszkańców siedmiu gmin w tym 3 miejskich oraz 4 wiejskich. Niepełnosprawni mieszkańcy trzech gmin wiejskich tj. Luzina, Lini i Łęczyc nie korzystają

ze wsparcia w ramach WTZ. W ramach zawartego porozumienia pomiędzy powiatami w WTZ na terenie naszego powiatu bierze udział pięć osób niepełnosprawnych z powiatu kartuskiego.

**Wykres nr 9. Liczba uczestników WTZ z podziałem na gminy
(stan na dzień 31.12.2016r)**

Źródło: Dane własne PCPR w Wejherowie.

Analiza danych, wskazuje, że czas przebywania w warsztatach waha się od ok. 3 lat do 21 lat, najmłodszy uczestnik WTZ ma 19 lat natomiast najstarszy 55 lat.

Na 125 uczestników WTZ 39 rokuje na podjęcie zatrudnienia co stanowi ok. 31 % wszystkich uczestników. Charakterystykę uczestników w poszczególnych warsztatach na terenie powiatu ukazują poniższe dane.

Warsztat Terapii Zająciowej	Liczba uczestników	Średni wiek uczestnika	Najmłodszy/ Najstarszy	Średni czas przebywania uczestników w WTZ	Najdłuższy czas przebywania uczestników w WTZ	Miejsce zamieszkania Gmina/Powiat**	Liczba uczestników rokujących na podjęcie zatrudnienia	Liczba uczestników którzy podjęli zatrudnienie w okresie funkcjonowania WTZ
Warsztat Terapii Zająciowej w Rumi Caritas Archidiecezji Gdańskiej	40	35,8	23/53	11,6 lat	21 lat	5 Reda 35 Rumia	8	2
Warsztat Terapii Zająciowej w Bojanie Fundacja „Szczęśliwa Rodzina” im. św. Faustyny Kowalskiej	45	27	24/48	4,1 lat	11lat	5 pow. Kartuski 7 Reda 8 Rumia 1 Luzino 3 Łęczyce 4 Wejherowo 17 Szemud	17	7
Warsztat Terapii Zająciowej w Wejherowie Fundacja „ESCO”	20	31	19/42	7,5 roku	15 lat	10 m. Wejherowo 3 Reda 5 g. Wejherowo 2 g. Gniewino	5	5
Warsztat Terapii Zająciowej w Lubiawie Fundacja „Mimo wszystko”	20	35,9	24/55	2,7 lat	3 lata	16 g. Choczewo 4 g. Gniewino	9	3

Źródło: Dane własne PCPR w Wejherowie.

Dokonywana rokrocznie na podstawie § 21 pkt 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. ocena pracy warsztatów terapii zajęciowej wskazuje, że:

1. we wszystkich placówkach prowadzone były indywidualne programy rehabilitacji, stanowiące podstawę weryfikacji możliwości każdego uczestnika do osiągnięcia postępów pozwalających na podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na otwartym rynku pracy,
2. zastosowane techniki terapii zajęciowej usprawniają rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, a także psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiającym uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy u części uczestników warsztatów,
3. w warsztatach przebywają uczestnicy w wieku powyżej 30 roku życia nierokujący na aktywizację zawodową na otwartym rynku pracy.
4. brak w powiecie dodatkowych, alternatywnych ośrodków wsparcia dla osób, które nie rokują na podjęcie zatrudnienia,
5. brak w powiecie zakładów pracy chronionej, zakładów aktywności zawodowej, które dawałyby możliwość pracy osobom przygotowanym przez WTZ do pracy, a tym samym WTZ mogłyby przyjmować niepełnosprawne osoby kończące edukację.
6. brak jednolitego powiatowego systemu kierowania do WTZ.

Dominującą rolę w rehabilitacji uczestników warsztatów odgrywa rehabilitacja społeczna, usprawniająca podstawowe funkcje życiowe i społeczne. We wszystkich warsztatach prowadzone były wprawdzie terapie i treningi mające przygotować uczestników do pracy, jednak efektywność rehabilitacji zawodowej, mierzona liczbą uczestników którzy odeszli z warsztatów w związku z podjęciem pracy lub nauki, była znikoma. Przyczyną niewielkiej efektywności były m.in. sytuacja na rynku pracy oraz psychofizyczne możliwości uczestników warsztatów.

Dwa warsztaty terapii zajęciowej z powiatu wejherowskiego (w Lubiatowie i Rumi) przy akceptacji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie przystąpiły do projektu „Upleciemy SIEĆ” – klastra pomorskich WTZ, którego celem jest zintegrowanie środowiska związanego z działalnością warsztatów terapii zajęciowej wokół wspólnie podzielanych dążeń w ramach sieci – klastra, który tworzyć będzie regionalną reprezentację przedstawicieli pomorskich WTZ i pozwoli na bieżącą wymianę doświadczeń, skoordynowanie wspólnych działań oraz usprawnienie przepływu informacji.

W trakcie trwania projektu, powołany listem intencyjnym klaster, oprócz stworzenia długofalowej strategii rozwoju współpracy, wspólnie przy pomocy ekspertów, wypracuje standardy usług realizowanych przez WTZ, opracuje koncepcję utworzenia przedsiębiorstwa społecznego, a także opracuje możliwości finansowania działalności klastra po zakończeniu projektu. Utworzony klaster podejmie także działania w kierunku wzmocnienia potencjału i możliwości pomorskich WTZ, m.in. szkolenia członków klastra, rozwijanie istniejących i wypracowanie nowych form wspierania zatrudnienia osób niepełnosprawnych, dostęp do specjalistycznego poradnictwa.

Realizacja projektu w sposób szczególny przyczyni się do podniesienia jakości i skali działań pomorskich WTZ, co bezpośrednio wpłynie na wzmocnienie jakości życia i aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych korzystających z oferty WTZ.

3.4.2 Rehabilitacja społeczna

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym i realizowana jest przede wszystkim poprzez:

1. wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
2. wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
3. likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
4. kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji osób niepełnosprawnych.

Zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej realizuje obok środowiskowego domu samopomocy, warsztatów terapii zajęciowej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie, poprzez finansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych następujących zadań:

3.4.2.1. Turnusy rehabilitacyjne

Turnusy rehabilitacyjne są jedną z form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, kształcenie własnego wizerunku także przez udział w innych zajęciach przewidzianych

programem turnusu. Uczestnictwo w tych formach, powinno pozwolić na powrót lub wejście w życie społeczne i zawodowe.

Co roku o takie dofinansowanie ubiega się znacząca liczba niepełnosprawnych mieszkańców powiatu wejherowskiego, z uwagi na niewystarczające środki PFRON nie ma możliwości przyznania dofinansowania dla wszystkich wnioskujących posiadających uprawnienie do udziału w turnusach.

Tabela nr 9. Turnusy rehabilitacyjne w latach 2013 – 2016.

Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	2013 rok	2014 rok	2015 rok	2016 rok
liczba złożonych wniosków	506	680	527	646
Liczba wnioskodawców którym udzielono dofinansowania	153	406	333	328
Kwota dofinansowania	125.731 zł	290. 107 zł	318.348 zł	318.268zł

Źródło: Dane własne PCPR w Wejherowie.

W związku z niedoborem środków finansowych na dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie udzielało dofinansowania, obniżając wysokość dofinansowania do 20% kwot dofinansowania (w 2013 i 2014 roku) lub przyznawano dofinansowania raz na dwa lata tej samej osobie niepełnosprawnej (w 2015 roku). Ta forma rehabilitacji zgodnie z założeniem ustawodawcy ma służyć rozwijaniu i przywracaniu umiejętności społecznych osób niepełnosprawnych, której nie wymaga jednak każda osoba niepełnosprawna. Konstrukcja prawna rozporządzenia w sprawie turnusów rehabilitacyjnych daje jednak możliwość ubiegania się o dofinansowanie do turnusu każdej osobie niepełnosprawnej posiadającej orzeczenie o niepełnosprawności, co powoduje, że osoby aktywnie społecznie ubiegają się dofinansowania do udziału w turnusie z założeniem podratowania zdrowia fizycznego, co z kolei jest zadaniem Narodowego Funduszu Zdrowia i powinno odbywać się przede wszystkim podczas pobytów sanatoryjnych. Organizatorzy turnusów rehabilitacyjnych zapewniają w swojej ofercie zabiegi fizykoterapeutyczne przy nieznacznej ofercie aktywizacji społecznej, co powoduje że osoby niepełnosprawne częściej chcą korzystać z tej formy wsparcia niż z pobytów sanatoryjnych w ramach NFZ, gdzie czas oczekiwania na turnus jest znacznie dłuższy. W konsekwencji liczba skala danych wniosków na dofinansowania turnusów znacznie przewyższa możliwości finansowe, oraz wywołuje niezadowolenie

wnioskodawców w przypadku negatywnych rozstrzygnięć z powodu braku przesłanek uprawniających do udziału w turnusie.

3.4.2.2. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

O dofinansowanie mogą ubiegać się organizacje pozarządowe prowadzące działalność na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie wejherowskim, co najmniej od dwóch lat, które posiadają środki własne na zorganizowanie zadania oraz zapewnią warunki lokalowe i techniczne podczas realizacji zadania.

Corocznie z tej formy wsparcia korzystają osoby niepełnosprawne zrzeszone w stowarzyszeniach prowadzących działalność na terenie powiatu wejherowskiego. Najczęściej są to zadania o charakterze turystycznym i rekreacyjnym. Wysokość środków finansowych oraz osób korzystających z dofinansowania w okresie 2013-2016 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 10. Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych w latach 2013 – 2016.

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	2013 rok	2014 rok	2015 rok	2016 rok
Liczba organizacji ubiegających się o dofinansowanie	22	21	19	20
Liczba osób które skorzystały z aktywności	2077	3221	2274	1797
Kwota dofinansowania	96 70 zł	116 710 zł	118 022 zł	107 855zł

Źródło: Dane własne PCPR w Wejherowie.

3.4.2.3. Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

O dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności lub osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. W ramach powyższego zadania osoby niepełnosprawne uzyskują również dofinansowania do zakupu przedmiotów ortopedycznych (np. protezy, kule, wózki itp.), oraz środków pomocniczych, ułatwiających funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej w środowisku społecznym (np. aparaty słuchowe, cewniki, pieluchomajtki itd.).

Dofinansowanie udzielone w poszczególny latach na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 11. Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2013 – 2016.

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	2013 rok	2014 rok	2015 rok	2016 rok
Liczba złożonych wniosków ogółem	1074 na kwotę 1 266 201,03 zł	1189 na kwotę 2 038 646,64 zł	1223 na kwotę 2 376 805,98 zł	912 na kwotę 1 711 207,00zł
Liczba zrealizowanych wniosków	847	852	577	477
Kwota dofinansowania	601 571 zł	830 219 zł	830 553 zł	648 096zł

Źródło: Dane własne PCPR w Wejherowie.

Dofinansowania udzielane przez PCPR w ramach środków PFRON do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze również nie zabezpieczają w pełni potrzeb wnioskodawców.

3.4.2.4 Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

Tego typu bariery są jednymi z najistotniejszych ograniczeń utrudniających, a często wręcz uniemożliwiających osobom niepełnosprawnym kontaktowanie się z otoczeniem. Często eliminują możliwość podjęcia zatrudnienia, a niekiedy nawet samodzielnego wyjścia z domu osoby niepełnosprawnej. Usunięcie istniejących przeszkód oraz umożliwienie osobom niepełnosprawnym poruszania się w otoczeniu pozwala na podjęcie funkcji społecznych i zapewnia możliwość wykorzystania czasu wolnego.

O dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się, jeżeli są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują. W ramach likwidacji barier architektonicznych dostosowywane są łazienki, podjazdy dla wózka inwalidzkiego, poszerzane drzwi, wykładane dojazdy do posesji kostką brukową dla osób na wózku, wykładane podłogi powierzchniami antypoślizgowymi.

Natomiast o dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności. W ramach tego zadania dofinansowuje się m. in.: łóżka rehabilitacyjne, podnośniki jezdne, szyny najazdowe dla wózka inwalidzkiego, pralki automatyczne,

komputery, czytnik kolorów dla osoby niewidomej, budziki wibracyjne. Realizacja powyższego zadania ma na celu umożliwienie lub w znacznym stopniu ułatwienie osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności i kontaktów z otoczeniem.

Tabela nr 12. Bariery funkcjonalne w latach 2013- 2016.

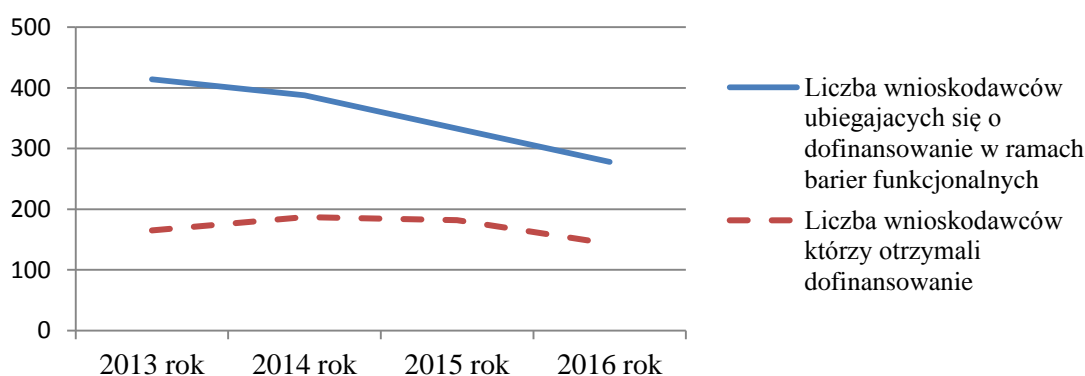
Bariery funkcjonalne		2013 rok	2014 rok	2015 rok	2016 rok
bariery techniczne	kwota dofinansowania	90 488 zł	127 383 zł	177 494 zł	206 504zł
	liczba osób	43	56	63	62
bariery architektoniczne	kwota dofinansowania	225 395 zł	199 861 zł	176 482 zł	170 871
	liczba osób	67	52	54	50
bariery w komunikowaniu się	kwota dofinansowania	80 303 zł	132 755 zł	114 453 zł	31 000zł
	liczba osób	55	79	65	31
RAZEM udzielone dofinansowanie	kwota dofinansowania	396 185 zł	459 999 zł	468 129 zł	408 375
	liczba osób	165	187	182	143

Źródło: Dane własne PCPR w Wejherowie.

Przekazywane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych środki finansowe rokrocznie nie zabezpieczają potrzeb niepełnosprawnych mieszkańców powiatu.

Możliwości finansowe pozwalają na zabezpieczenie ok. 40-50 % potrzeb. Na przestrzeni 2013-2016 roku do PCPR wpłynęły łącznie 1413 wnioski na likwidację barier funkcjonalnych z czego dofinansowano 677 (tj.48 %). Przyczynami odmów w głównej mierze było wykorzystanie środków, w dalszej kolejności niespełnianie przez wnioskodawców warunków formalnych i merytorycznych niezbędnych do udzielenia dofinansowania.

Wykres nr 10. Bariery funkcjonalne w latach 2013 – 2016.

Źródło: Dane własne PCPR w Wejherowie.

3.4.2.5 Usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika

W roku 2013 po raz pierwszy nastąpiło dofinansowanie do usług tłumacza języka migowego dla osoby niedosłyszącej i uczącej się w szkole wyższej. W tym zakresie podpisano 1 umowę i rozliczono ją w całości na kwotę 2.400,- zł. W roku 2014 również dofinansowano usługi tłumacza języka migowego dla 1 osoby niedosłyszącej i uczącej się w szkole wyższej na kwotę 8 750 zł. W kolejnych latach żadna z osób z niepełnosprawnością nie ubiegała się o takie dofinansowanie.

3.4.2.6 Programy celowe PFRON

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie realizowane są również programy celowe Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych tj. pilotażowy program „Aktywny Samorząd” oraz Program „Wyrównywanie różnic między regionami II i III” „Aktywny Samorząd” to program zmierzający do integracji społecznej osób niepełnosprawnych zwiększający potencjał rozwoju, a także sprzyjający zwiększaniu aktywności społecznej we wszystkich obszarach, m.in. na rynku pracy. Istotnym założeniem polityki społecznej jest dążenie do kompleksowego działania, którego podstawowym celem jest przygotowanie osób zagrożonych wykluczeniem do aktywnego życia w społeczeństwie.

Formy wsparcia w Module I to:

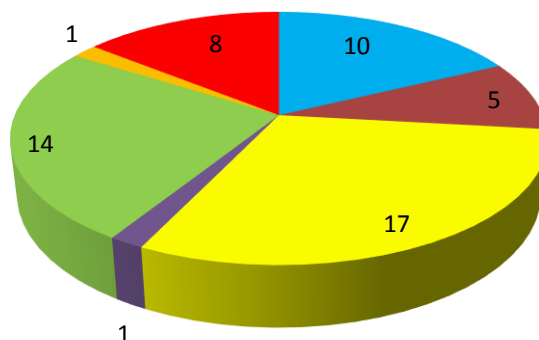
1. likwidacja barier utrudniających aktywność społeczną, tj. pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu oraz pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kat. B,
2. likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informatycznym tj.
  - a) pomoc w zakupie specjalistycznego sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem,
  - b) dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
3. likwidacja barier w poruszaniu się tj.
  - a) pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
  - b) pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka o napędzie elektrycznym,
  - c) pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości,
4. pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Tabela nr 13. Dofinansowanie w latach 2013 – 2016 w ramach Aktywnego Samorządu – Moduł I

Aktywny Samorząd Moduł I		2013 rok	2014 rok	2015 rok	2016 rok
Udzielone dofinansowanie	kwota	280 913 zł	374 772 zł	90 574 zł	169 735 zł
	liczba osób	52	55	35	56

Źródło: Dane własne PCPR w Wejherowie.

Wykres nr 11. Formy wsparcia w Module I w 2016 roku.

- A1-pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- A2-pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B
- B1-pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- B2-dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania
- C2-pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym
- C4-pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne
- D-pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej

Źródło: Dane własne PCPR w Wejherowie.

Natomiast **Moduł II** obejmuje pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Tabela nr 14. Dofinansowanie w latach 2013 – 2016 w ramach Aktywnego Samorządu – Moduł II

Aktywny Samorząd Moduł II		2013 rok	2014 rok	2015 rok	2016 rok
Udzielone dofinansowanie	Kwota	435 935 zł	512 863 zł	593 240 zł	592 443 zł
	liczba osób	183	181	190	232

Źródło: Dane własne PCPR w Wejherowie.

Program „Wyrównywanie różnic między regionami II i III”

Program nie jest realizowany corocznie, jego uruchomienie następuje w wyniku decyzji Zarządu Krajowego Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych. Jego celem programu jest rozwój zasobów ludzkich oraz wsparcie obszarów wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją, poprzez eliminację barier stojących na przeszkodzie zwiększania mobilności zawodowej, społecznej i przestrzennej oraz zapewniania równego dostępu do infrastruktury społecznej i technicznej.

W 2013 roku z programu skorzystało sześć podmiotów z terenu powiatu wejherowskiego m. in. Gimnazjum nr 4 w Rumi na dofinansowanie pochylni dla osób niepełnosprawnych, Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2 w Wejherowie na zakup i montaż schodolazu, Domy Pomocy Społecznej im. św. Jacka w Wejherowie na zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych w tym na wózku inwalidzkim, Kaszubska Fundacja Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „ Podaruj trochę słońca” na dofinansowanie mikrobusu umożliwiającego dowóz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do Ośrodka Rehabilitacyjno – Edukacyjno– Wychowawczego oraz Dom Pomocy Społecznej w Strzebielinku na dofinansowanie zakupu samochodu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich. Łączny koszt dofinansowań w 2013 roku wyniósł 276.623zł.

W 2014 roku z pięciu złożonych wniosków dofinansowanie uzyskały dwa podmioty: Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 w Wejherowie na zakup transportera schodowego dla potrzeb osób niepełnosprawnych oraz Szpital Specjalistyczny im. F. Ceynowy w Wejherowie na dwóch wymianę wind osobowych. Łączny koszt dofinansowań w 2014 roku wyniósł 157.711zł.

Program „Wyrównywanie różnic między regionami II” w roku 2015 nie był aktywny.

Natomiast w 2016 roku dofinansowano w ramach programu dostawę i montaż platformy schodowej w budynku pracowni specjalistycznych Powiatowego Zespołu Kształcenia Specjalnego w Wejherowie i zakup samochodu osobowego przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich dla Domu Pomocy Społecznej w Wejherowie przy ul. Przebendowskiego 1. Łączny koszt dofinansowań w 2016 roku wyniósł 133.292zł.

W 2017 roku w Powiatowym Zespole Kształcenia Specjalnego w Wejherowie – Ośrodku Rewalidacyjno – Wychowawczego w Rumi ul. Sabata 12 dofinansowano zakup dźwigu platformowego dla osób niepełnosprawnych natomiast dla Urzędu Gminy Szemud

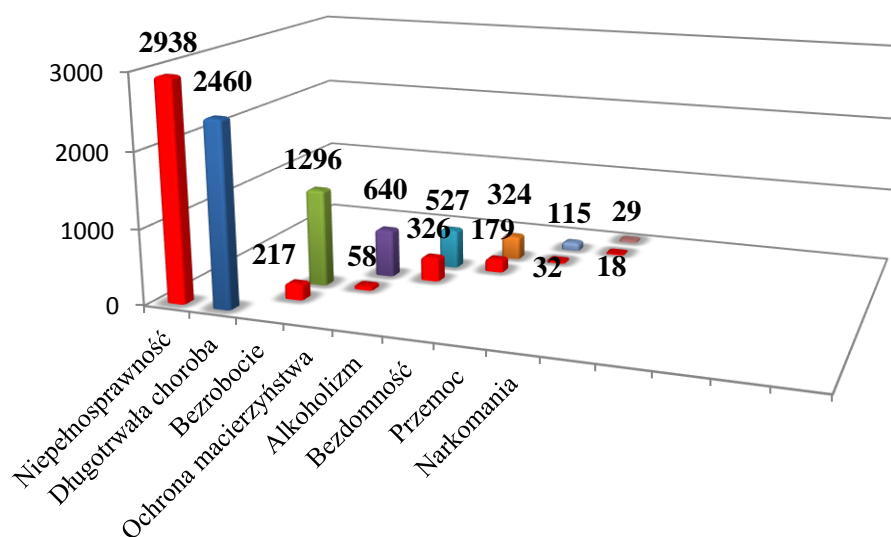
zakup autobusu dostosowanego do przewozu uczniów niepełnosprawnych. Łączny koszt dofinansowań w 2017 roku wyniósł 246.161zł.

Z powyższych danych wynika, że zarówno sami mieszkańcy jak i instytucje pracujące na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców powiatu, skutecznie wykorzystują możliwość udziału w celowych programach PFRON, dla poprawy funkcjonowania społecznego.

3.5. Pomoc społeczna na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie wejherowskim.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, której zadania określone zostały przepisami ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. Zasadniczym celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, z którymi własnymi siłami i wykorzystując własne zasoby i możliwości nie są w stanie sobie poradzić. Zadaniem pomocy społecznej jest również zapobieganie trudnym sytuacjom rodzinnym poprzez podejmowanie działań skutkujących życiowym usamodzielnieniem oraz integracją ze środowiskiem lokalnym.

Wykres nr 12. Liczba rodzin, z osobami niepełnosprawnymi, korzystających z pomocy społecznej w powiecie wejherowskim w wybranych kategoriach w 2016r.

Źródło: Ośrodki pomocy społecznej w powiecie wejherowskim.

Zadania z zakresu pomocy społecznej wykonywane są na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim. Obowiązki samorządów wynikają z przepisów w/cyt. ustawy oraz przepisów dotyczących organizacji samorządu terytorialnego.

Na podstawie danych, pochodzących z poszczególnych gmin powiatu wejherowskiego, należy przyjąć, że do najistotniejszych problemów i trudności, które dotyczą poszczególne grupy społeczne w tym regionie, należą w szczególności:

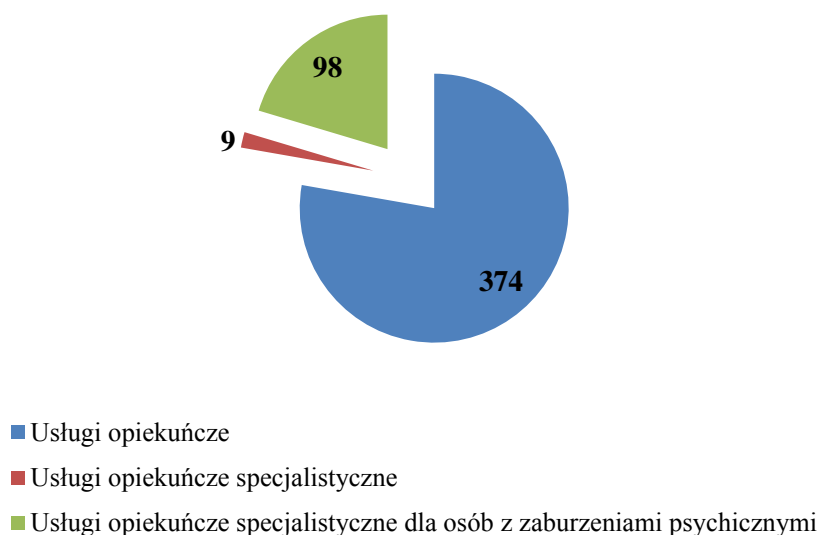
- niepełnosprawność,
- długotrwała choroba,
- bezrobocie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- potrzeba ochrony macierzyństwa,
- alkoholizm,
- bezdomność,
- przemoc w rodzinie,
- narkomania,
- sieroctwo.

Instytucje pomocy społecznej na terenie powiatu wspierają osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do poprawy swojej sytuacji. Wyżej wymienione problemy w sposób szczególny dotyczą osoby niepełnosprawne, co obrazuje zestawienie uzyskanych danych statystycznych. Osoby niepełnosprawne korzystające ze świadczeń pomocy społecznej oprócz legitymowania się orzeczeniem o niepełnosprawności, przejawiają równolegle wiele dysfunkcji kwalifikujących je do udzielenia wsparcia zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. W 2016 roku 6.228 osób niepełnosprawnych prawnie lub biologicznie korzystało z różnych form pomocy społecznej. Największy odsetek stanowiły osoby niepełnosprawne uzależnione od alkoholu (326 osób), bezrobotne (217 osób) i bezdomne (179 osób). W związku z potrzebą ochrony macierzyństwa 58 niepełnosprawnych kobiet zostało objętych pomocą zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

Na terenie powiatu wejherowskiego ośrodki pomocy społecznej oferują osobom niepełnosprawnym takie rodzaje wsparcia, jak: usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, skierowania do domu pomocy społecznej. W 2016 roku ze świadczeń w postaci usług opiekuńczych skorzystało łącznie 481 osób. Usługi te były dostosowane do indywidualnych

potrzeb osób niepełnosprawnych lub długotrwale chorych i dotyczyły w największym stopniu usług o charakterze gospodarskim, załatwianiu staw urzędowych, zapewnieniu czasu wolnego itp.

Wykres nr 13. Liczba rodzin, korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych w 2016 roku.

Źródło: Ośrodki pomocy społecznej w powiecie wejherowskim.

Specjalistycznymi usługami opiekuńczymi objęto 98 osoby, a świadczona pomoc dostosowana była do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, udzielana przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Usługi opiekuńcze realizowane były zarówno przez osoby zatrudnione w ośrodkach pomocy społecznej jak i podmioty prowadzące działalność gospodarczą i spółdzielnie socjalne.

Ośrodki wsparcia

Domy Pomocy Społecznej

Na terenie powiatu wejherowskiego funkcjonują **trzy domy pomocy społecznej** - dwa prowadzone przez Powiat i jeden, któremu Powiat udziela dotacji:

- 1) Dom Pomocy Społecznej w Strzebielinku**, przeznaczony jest dla osób przewlekle psychicznie chorych oraz osób niepełnosprawnych intelektualnie. Dom przeznaczony jest dla **182** mieszkańców.
- 2) Dom Pomocy Społecznej w Wejherowie ul. Przebendowskiego 1**, przeznaczony jest dla osób przewlekle somatycznie chorych. W domu może przebywać **75** mieszkańców.
- 3) Dom Pomocy Społecznej w Wejherowie ul. Św. Jacka 14**, przeznaczony jest dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie.

W Domu może przebywać **115** mieszkańców. Organem prowadzącym jest Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a' Paulo.

Łącznie w domach pomocy społecznej prowadzonych i dotowanych przez Powiat Wejherowski na terenie naszego powiatu jest **372** miejsc.

Tabela nr 15. Liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej.

Mieszkańcy DPS	2015r.	2016r.
Osoby przewlekle somatycznie chore	34	37
Osoby przewlekle psychicznie chore	7	9
Razem	41	46

Źródło: Dane własne PCPR w Wejherowie.

Tabela nr 16. Liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej wg typu domu.

Mieszkańcy DPS	2015r.	2016r.
Dom Pomocy Społecznej w Strzebielinku	7	9
Dom Pomocy Społecznej ul. Przebendowskiego 1	17	17
Dom Pomocy Społecznej ul. Św. Jacka 14	17	20
Razem	41	46

Źródło: Dane własne PCPR w Wejherowie.

Na umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Strzebielinku na koniec 2016 roku oczekiwano 26 osób, na umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej w Wejherowie przy ul. Przebendowskiego 1 i przy ul. Św. Jacka 14, oczekiwano 8 osób.

W powiecie funkcjonuje 16 niepublicznych domów pomocy społecznej, które posiadają zezwolenie na prowadzenie działalności. Mogą one objąć pomocą łącznie 579 osób niepełnosprawnych i chorych.

Środowiskowy Dom Samopomocy

Jest placówką okresowego dziennego lub całodobowego pobytu, w którym osoby z zaburzeniami psychicznymi otrzymują pomoc dostosowaną do specyficznych potrzeb i stanowi ważne wsparcie dla rodziny sprawującej funkcje opiekuńcze wobec niepełnosprawnych członków. Powiat Wejherowski od 2013r. zleca Stowarzyszeniu Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Przystanek” prowadzenie Środowiskowego Domu

Samopomocy. W zajęciach domu uczestniczy 15 osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną. Na koniec 2016 roku na skierowanie do ŚDS oczekiwały 3 osoby. Dom jest alternatywą dla osób chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie, które z powodu choroby i niepełnosprawności są zagrożone wykluczeniem społecznym. Dom ten nie zapewnia w pełni potrzeb Powiatu.

W domu tym działają następujące pracownice: plastyczna, haftu i rękodzieła, kulinarna oraz stolarska. Odbywają się też zajęcia rehabilitacyjne, psychoedukacyjne, a także konsultacje z rodzicami i opiekunami.

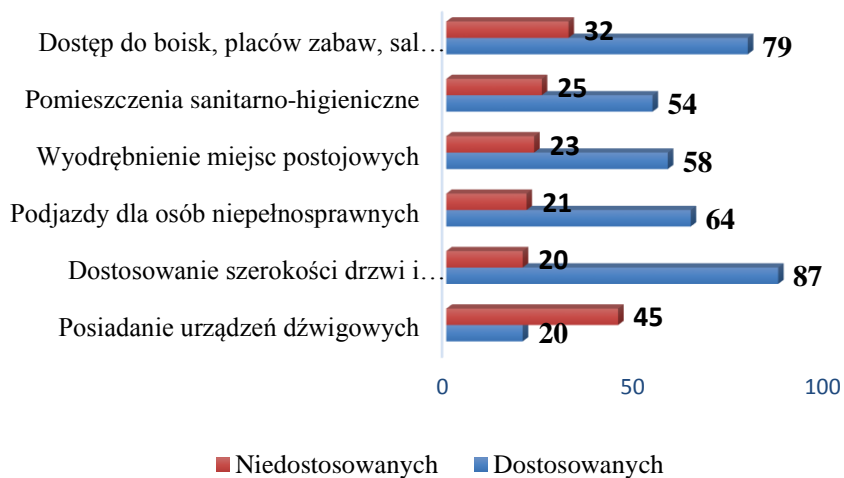
3.6. Dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z art. 9 pkt 3 Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27.08.1997 roku rehabilitacja społeczna realizowana jest m.in. przez „likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji”.

Na podstawie uzyskanych od poszczególnych gmin informacji, dotyczących likwidacji barier architektonicznych budynków użyteczności publicznej, przeprowadzono analizę dostosowania budynków dla osób niepełnosprawnych.

Poniżej przedstawiono zestawienie, dotyczące dostępności budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych w powiecie wejherowskim.

Wykres nr 14. Dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych w Powiecie.

Źródło: Ośrodki pomocy społecznej w powiecie wejherowskim.

Informacje, nadesłane przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu wejherowskiego, wskazują na niewystarczające dostosowanie budynków użyteczności publicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Najtrudniejsza sytuacja kształtuje się w zakresie urządzeń dźwigowych, ułatwiających niepełnosprawnym przemieszczanie się. Boiska, place zabaw i sale gimnastyczne oraz szerokość drzwi i wysokość progów w instytucjach są na ogół dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Mimo to konieczna jest dalsza systematyczna likwidacja barier architektonicznych w instytucjach użyteczności publicznej w powiecie wejherowskim.

3.7. Edukacja osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1943), system oświaty zapewnia dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej w szczególności:

1. możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami,
2. opiekę przez umożliwianie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych.

Przyjęty w Polsce system oświaty umożliwia dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej naukę w:

1. przedszkolach , w tym z oddziałami integracyjnymi, przedszkolach specjalnych
2. szkołach:
  - a. podstawowych, w tym: specjalnych, integracyjnych, z oddziałami integracyjnymi
  - b. gimnazjach, w tym: specjalnych, integracyjnych, z oddziałami integracyjnymi,
  - c. ponadgimnazjalnych, w tym: specjalnych, integracyjnych, z oddziałami integracyjnymi.

W powiecie wejherowskim na terenie gmin w roku szkolnym 2016/2017 funkcjonowały placówki oświatowe wszystkich szczebli w tym z oddziałami integracyjnymi.

Tabela nr 17. Liczba placówek oświatowych dla których organem prowadzącym są samorządy gminne z oddziałami integracyjnymi i liczba dzieci w tych oddziałach w roku szkolnym 2016/2017.

Organ prowadzący	Typ placówki	Liczba placówek danego typu/ liczba oddziałów integracyjnych w tych placówkach	Liczba dzieci niepełnosprawnych
Gmina Miejska Wejherowo	Szkoła podstawowa	5 /1	33
	Gimnazjum	5/1	15
	Szkoła ponadgimnazjalna	1/0	3
Gmina Reda	Szkoła podstawowa	5/1	15
	Gimnazjum	2/0	15
Gmina Rumia	Przedszkole samorządowe	3/0	22
	Szkoła podstawowa	4/19	112
	Gimnazjum	3/6	31
	Szkoła ponadgimnazjalna	1/0	3
Gmina Wejherowo	Szkoła podstawowa	6/6	33
	Gimnazjum	1/0	13
Gmina Choczewo	Szkoła podstawowa	2/0	9
	Gimnazjum	1/0	4
Gmina Gniewino	Szkoła podstawowa	2/3	13
	Gimnazjum	2/0	3
Gmina Linia	Szkoła podstawowa	4/0	2
Gmina Luzino	Szkoła podstawowa	4/0	9
	Gimnazjum	1/0	2
Gmina Łęczyce	Szkoła podstawowa	5/0	19
	Gimnazjum	3/0	3
Gmina Szemud	Przedszkole samorządowe/ oddziały przedszkolne przy SP	11/6	11
	Szkoła podstawowa	9/20	36
	Gimnazjum	4/3	9
Razem liczba dzieci niepełnosprawnych			415

Źródło: Placówki oświatowe w powiecie wejherowskim.

Ponadto do placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Powiat Wejherowski w roku szkolnym 2016/2017 uczęszczała młodzież niepełnosprawna na poziomie szkolnictwa specjalnego, ponadgimnazjalnego (zasadnicze szkoły zawodowe, technika, licea zawodowe i ogólnokształcące) i policealnego.

Tabela nr 18. Placówki oświatowe dla których organem prowadzącym jest Powiat Wejherowski z oddziałami integracyjnymi i liczba dzieci w tych oddziałach w roku szkolnym 2016/2017.

Nazwa placówki	Liczba osób niepełnosprawnych
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Wejherowie	6
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Wejherowie	9
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 w Wejherowie	10
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w nr 4 Wejherowie	0
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Rumi	2
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Rumi	12
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Redzie	2
Powiatowy Zespół Szkół Policealnych w Wejherowie	24
Powiatowy Zespół Kształcenia Specjalnego w Wejherowie*	450
Razem liczba dzieci niepełnosprawnych	515

Źródło: Placówki oświatowe w powiecie wejherowskim.

W Powiatowym Zespole Kształcenia Specjalnego w Wejherowie naukę pobierało w roku szkolnym 2016/2017 450 dzieci i młodzieży na różnych poziomach kształcenia tj. w ramach rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego 10 dzieci, Szkole Podstawowej - 125, gimnazjum – 114, szkole przysposabiającej do pracy – 60, w zasadniczej szkole zawodowej – 78 oraz w Ośrodku Rewalidacyjno – Edukacyjno - Wychowawczym w Rumi 63 dzieci.

Dzieci i młodzież niepełnosprawna z tytułu słuchu pobiera naukę w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym dla niedosłyszących i słabo słyszających nr 2 w Wejherowie. Strukturę Ośrodka tworzą przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum, zasadnicza szkoła zawodowa, technikum, liceum ogólnokształcące oraz szkoła policealna. Organem prowadzącym jest Samorząd Województwa Pomorskiego.

Naukę w Ośrodku pobiera łącznie 124 dzieci i młodzieży z powiatu wejherowskiego, z czego 73 objętych jest edukacją przedszkolną i wczesnym wspomaganie, 31 pobiera naukę na poziomie Szkoły Podstawowej, 8 w Gimnazjum oraz 12 na poziomie szkół ponadpodstawowych.

Powiatowy Zespół Szkół Policealnych w Wejherowie w specjalizuje się w kształceniu młodzieży i dorosłych w zawodach uprawniających do pracy z osobami niepełnosprawnymi w szczególności:

1. technik masażysta,
2. terapeuta zajęciowy,
3. asystent osoby niepełnosprawnej,
4. opiekun medyczny,
5. opiekunka środowiskowa,
6. opiekun osoby starszej,
7. opiekun w domu pomocy społecznej.

Część młodzieży kończąca edukację w szkołach specjalnych, w przyszłości będzie wymagała środowiskowego wsparcia w postaci pobytu w środowiskowym domu samopomocy, warsztacie terapii zajęciowej, jednak zasoby Powiatu w tym względzie są niewystarczające i konieczne jest utworzenie dodatkowych jednostek, które zapewnią młodzieży dostęp do rehabilitacji społecznej i zawodowej. Konieczne jest również stworzenie systemowego wsparcia instytucjonalnego i jednolitego powiatowego systemu kierowania do tych placówek dla zapewnienia jak najlepszych efektów pracy i rozwoju ich uczestników.

3.8. Organizacje pozarządowe.

Organizacje pozarządowe, stanowią obok sektora prywatnego i publicznego, element realizujący zadania wynikające z polityki państwa, odpowiadają na potrzeby własne grup społecznych je tworzących. Rolą organizacji pozarządowych jest uzupełnianie tych obszarów społecznych, które mimo istniejącego zapotrzebowania nie są podejmowane przez sektor publiczny ani sektor prywatny. Na terenie powiatu wejherowskiego funkcjonuje kilkadziesiąt organizacji non-profit, działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Organizacje te zrzeszają osoby niepełnosprawne, ale w wielu przypadkach stanowią one niewielki odsetek.

Tabela 19. Organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu wejherowskiego na rzecz osób niepełnosprawnych.

Lp.	Nazwa Organizacji	Adres	Działania Statutowe	Liczba członków stowarzyszenia	w tym osób z niepełnosprawnością
1	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „BARKA”	Ul. Hallera 1a, 84-200 Wejherowo	Pomoc osobom niepełnosprawnym w życiu codziennym, w rehabilitacji, pozyskiwanie środków finansowych, dla poprawy warunków bytowych, zdrowotnych i kulturalnych osób niepełnosprawnych, reprezentowanie interesów środowiska osób niepełnosprawnych.	100	100
2	Oddział Rejonowy PCK	Ul. Hallera 1a, 84-200 Wejherowo	Rozpowszechnianie wiedzy o pierwszej pomocy oraz organizowanie akcji charytatywnych oraz kształtowanie postawy humanitarnej w społeczności lokalnej.	496	41
3	Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów	Ul. Pucka 9, 84-200 Wejherowo	Poprawa warunków socjalno-bytowych oraz uczestniczenia w życiu społecznym przez współdziałanie z organami władzy i administracji publicznej, samorządowej, ze związkami zawodowymi oraz innymi organizacjami społecznymi, gospodarczymi i spółdzielczymi oraz organizowanie życia kulturalnego i artystycznego emerytów, rencistów inwalidów, reprezentowania ich interesów wobec organów władzy i administracji publicznej, samorządowej oraz popularyzowania ich problemów wśród społeczeństwa.	1397	284
4	Polski Związek Niewidomych koło Wejherowo	Ul. Of. Piaśnicy 22, 84-200 Wejherowo	Spółeczna integracja, rehabilitacja, wyrównywanie szans w dostępie do informacji, edukacji, zatrudnienia i szeroko pojętej aktywności społecznej, a także w celu ochrony ich praw obywatelskich osób niewidomych i słabo widzących. Reprezentowanie członków wobec organów naczelnych państwa, administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz innych instytucji.	160	160
5	Integracyjne Stowarzyszenie Sportowe „START”	Ul. Gdańska 30, 84-200 Wejherowo	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu na rzecz osób niepełnosprawnych, integracja i rehabilitacja poprzez systematyczne ćwiczenia fizyczne i uprawianie sportu, podnoszenie poziomu psychofizycznego niepełnosprawnych członków stowarzyszenia, udział w lokalnym i ogólnopolskim życiu sportowym, organizowanie imprez rekreacyjnych, sportowych i szkoleń.	56	56
6	Stowarzyszenie Przyjaciół Niesłyszących	Ul. Sobieskiego 279, 84-200 Wejherowo	Działania na rzecz wszechstronnego rozwoju i pełnej integracji społecznej osób z wadami słuchu.	55	20

7	Stowarzyszenie „Amazonki”	Ul. Jagalskiego 10, 84-200 Wejherowo	Poszukiwanie form i metod pełnej rehabilitacji fizycznej, psychicznej kobiet po leczeniu raka piersi, roztaczanie opieki nad kobietami oczekującymi na leczenie chirurgiczne i wspomagające, prowadzenie poradnictwa, szerzenie wiedzy o chorobie nowotworowej.	20	20
8	Polski Związek Głuchych koło Wejherowo koło Wejherowo	Wejherowo Ul. Ofiar Piaśnicy 22	Zrzeszanie, rehabilitacja osób niesłyszących i osób z uszkodzeniem słuchem oraz ich integracja ze środowiskiem osób słyszących wspólne rozwiązywanie problemów oraz działania w kierunku wyrównywania szans rozwojowych, edukacyjnych, zawodowych i społecznych.	63	63
10	Stowarzyszenie „AMAZONKI”	Ul. Mickiewicza 19, 84-230 Rumia	Rehabilitacja psychofizyczna kobiet w trakcie i po leczeniu raka piersi oparta na zasadzie samopomocy.	43	40
11	Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów	Ul. Mickiewicza 19, 84-230 Rumia	Poprawa warunków socjalno-bytowych oraz uczestniczenia w życiu społecznym przez współdziałanie z organami władzy i administracji publicznej, samorządowej, ze związkami zawodowymi oraz innymi organizacjami społecznymi, gospodarczymi i spółdzielczymi oraz organizowanie życia kulturalnego i artystycznego emerytów, rencistów inwalidów, reprezentowania ich interesów wobec organów władzy i administracji publicznej, samorządowej oraz popularyzowania ich problemów wśród społeczeństwa.	930	235
12	Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej „SENIOR”	Ul. Grunwaldzka 59, 84-230 Rumia	Uczestniczenie w rozwoju kultury fizycznej, upowszechnianie rekreacji ruchowej i profilaktyki zdrowotnej, rozwijanie działalności prowadzącej do utrzymania i podnoszenia sprawności fizycznej osób w wieku emerytalnym i niepełnosprawnych.	60	30
13	Stowarzyszenie Społeczności Lokalnej „WSPARCIE”	Ul. Parkowa 5, 84-240 Reda	Działalność publiczna na rzecz poprawy warunków życia społeczności powiatu wejherowskiego	53	46
14	Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów	Ul. Łąkowa 59, 84-240 Reda	Poprawa warunków socjalno-bytowych oraz uczestniczenia w życiu społecznym przez współdziałanie z organami władzy i administracji publicznej, samorządowej, ze związkami zawodowymi oraz innymi organizacjami społecznymi, gospodarczymi i spółdzielczymi oraz organizowanie życia kulturalnego i artystycznego emerytów, rencistów inwalidów, reprezentowania ich interesów wobec organów władzy i administracji publicznej, samorządowej oraz popularyzowania ich problemów wśród społeczeństwa.	300	110
15	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Osób Niepełnosprawnych „NADZIEJA”	Ul. Topolowa 1, 84-218 Łęczyce	Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób, ochrona i promocja zdrowia, działania na rzecz osób niepełnosprawnych.	50	50

16	Choczewskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „PROMYK NADZIEI”	Ul. Bałtycka 2/2, 84-210 Lubiatowo	przekazywanie wszelkich informacji dotyczących uprawnień dla osób niepełnosprawnych, przepisów prawnych dotyczących przyznawania rent, rent socjalnych i rent rodzinnych, wniosków o dofinansowanie na bariery architektoniczne, sprzęt rehabilitacyjny, turnusy rehabilitacyjne, pomoc jw dowiezieniu do ośrodka rehabilitacyjno – sportowego dla osób niepełnosprawnych, prowadzenie działalności w zakresie edukacji, oświaty i wychowania osób niepełnosprawnych oraz osób pracujących z nimi. Rozwijanie kontaktów ze środowiskiem lokalnym międzynarodowym, kształtowanie różnorodnych form współpracy i wspieranie osób niepełnosprawnych, upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, działalność na rzecz integracji europejskiej, lokalnej i innej. Nawiązywanie współpracy z innymi fundacjami, stowarzyszeniami i innymi instytucjami, które również zajmują się osobami niepełnosprawnymi. Prowadzenie działalności na rzecz rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Prowadzenie działalności na rzecz osób chorych, niepełnosprawnych w zakresie pozyskiwania środków na diagnostykę, leczenie, rehabilitację.	400	400
17	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Osób Niepełnosprawnych „Wspólna Ścieżka”	Ul. Wejherowska 24, 84-207 Koleczkowo	Wszechstronna pomoc w rozwoju osób niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży poprzez edukację, rehabilitację i integrację.	55	30
18	Towarzystwo Osób Niepełnosprawnych „TON”	Ul. 10-Tego Marca 11, 84-242 Luzino	Wspieranie inicjatyw osób niepełnosprawnych w dążeniu do poprawy warunków materialnych socjalnych oraz służących wyrównaniu szans ich i ich rodzin, zrzeszanie osób niepełnosprawnych i pełnosprawnych dla wzajemnej pomocy w zakresie szeroko pojętej rehabilitacji osób niepełnosprawnych, zmiana stereotypów dot. roli społecznej ludzi niepełnosprawnych.	76	70
19	Koło Polskiego Towarzystwa Stwardnienia Rozsianego	Ul. Mickiewicza 22, 84-242 Luzino	Poprawa warunków życiowych i zdrowotnych, zwiększanie uczestnictwa w życiu społecznym, gospodarczym, zawodowym, kulturalnym, turystycznym i sportowym, likwidacja barier psychologiczno-społecznych osób ze stwardnieniem rozsianym.	59	59
20	Stowarzyszenie Świetlica Integracyjna „Skrzydło Anioła”	Ul. Of. Stutthofu 58/3, 84-242 Luzino	Integracji osób niepełnosprawnych z pełnosprawnymi, popularyzacja możliwości i sposobów wspierania i rozwoju dzieci i młodzieży, uspołecznianie, wzajemna akceptacja różnic, dowartościowanie dzieci niepełnosprawnych., nabywanie nowych umiejętności, promocja regionu.	33	22

21	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Przystanek”	Ul. Wejhera 5/2 84-230 Rumia	Aktywizowanie, wspieranie oraz pomoc osobom niepełnosprawnym intelektualnie i z zaburzeniami psychicznymi w sferach społecznej, fizycznej oraz psychicznej, jak również wspieranie pozafinansowe osób niepełnosprawnych i ich rodzin w trudnej sytuacji życiowej, poprzez: inicjowanie i rozwijanie specjalistycznych form pomocy osobom niepełnosprawnym, integrowanie uczestników niepełnosprawnych w środowisku ich zdrowych rówieśników, propagowanie odpowiedniego stosunku do osób niepełnosprawnych i ich spraw, rehabilitację zmierzającą do rozwoju ogólnego (psychicznego, społecznego, fizycznego) osób niepełnosprawnych.	20	10
22	Stowarzyszenie ON i Osób Starszych „Żyj Godnie”	Ul. Derdowskiego 23 84-230 Rumia	Wsparcie dla seniorów, osób niepełnosprawnych i opiekunów.	20	13
23	Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Zagrożonych wykluczeniem Społecznym "Pomocna Dłoń"	Ul. Zawadzkiego 12, 84-240 Reda	Zrzeszanie Osób Niepełnosprawnych i Zagrożonych Wykluczeniem w zakresie szeroko pojętej kompleksowej pomocy	60	50
24	Wejherowskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Autyzmem	Ul. Sobieskiego 279 84-200 Wejherowo	Stowarzyszenie jest zrzeszeniem osób fizycznych nakierowanych na lokalną społeczność w celu działania na jej rzecz wyznającym zasadę iż każdy ma prawo do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i nikt nie może być wykluczony i pozostawiony poza nawiasem społeczeństwa. Głównym celem Stowarzyszenia jest przeciwdziałanie wykluczeniu i marginalizacji społecznej oraz wspieranie aktywności społecznej obywateli.	15	13
RAZEM				4521	1922

IV. Wyniki badań jakościowych.

4.1. Charakterystyka badanych osób.

W okresie od lutego 2017 roku września 2017 roku na terenie powiatu wejherowskiego przeprowadzono badanie, którego głównym celem było określenie jakości życia osób z ograniczoną sprawnością w takich aspektach jak korzystanie ze wsparcia, edukacja, aktywność zawodowa i społeczna. W badaniu wzięło udział łącznie 454 osób niepełnosprawnych mieszkających we wszystkich gminach w powiecie.

Badania wskazują, że 19,7% respondentów w okresie swojego dzieciństwa (do 15 roku życia) zamieszkiwała na terenie dużego miasta, 23,8% na terenie miasta małego, pozostałe 56,5% biorących udział w badaniu przyznała, że do 15 roku życia mieszkała na terenach wiejskich.

Spośród wszystkich badanych osób 56,7% to kobiety i 43,3% mężczyźni. Przeciętny wiek osób biorących udział w badaniu to około 45 lat. Osoby do 30 roku życia stanowiły 16,5%, w wieku od 30 do 40 lat – 19,7%, w wieku od 40 do 50 lat – 24,7%, które ukończyły 50 rok życia - 39% wszystkich ankietowanych.

Tabela nr 20. Zamieszkanie respondentów wg gmin.

Gmina	Liczba respondentów	Procent ważnych odpowiedzi
Wejherowo – miasto	68	15,0
Rumia	67	14,8
Gmina Wejherowo	61	13,5
Reda	64	14,2
Szemud	34	7,5
Luzino	35	7,7
Łęczyce	34	7,5
Gniewino	28	6,2
Linia	27	6,0
Choczewo	34	7,5
Ogółem	452	100,0
Braki danych	2	
Ogółem	454	

Źródło: Badania własne.

Przeciętna długość trwania okresu niepełnosprawności to 14,68 lat. Prawie co trzecia badana osoba (30,9%) deklaruje bycie osobą niepełnosprawną do 5 lat, 20,8% badanych - od 6 do 10 lat. Niepełnosprawność dłużej niż 10 lat deklaruje 46,4% osób biorących udział w badaniu.

Analiza poziomu wykształcenia ankietowanych, wskazuje że w powiecie wejherowskim dominują osoby niepełnosprawne z wykształceniem zawodowym (33,2%) oraz podstawowym (30,7%), powyżej 2% (2,7%) badanych osób zadeklarowała posiadanie wykształcenia niepełnego podstawowego, 23,4% wykształcenia średniego, a 10% wykształcenia wyższego.

Prawie połowa badanych osób (45,7%) określiła swój stan cywilny jako zamężna/zonaty, co trzecia osoba niepełnosprawna to osoba będąca kawalerem/panną (32,7%). Ponad 14% (14,3%) osób przyznała, że jest rozwiedziona, a 4,9% oświadczyła, iż jest wdowcami/wdowami.

Ponad połowa osób niepełnosprawnych w powiecie wejherowskim przyznała, że żyje skromnie i musi na co dzień bardzo oszczędnie gospodarować środkami finansowymi (53,1%), co czwarty respondent jest zdania, że żyje średnio zamożnie, i musi oszczędzać na poważniejsze zakupy, 13,2% badanych osób żyje bardzo biednie, i nie wystarcza nawet na podstawowe potrzeby.

Tabela nr 21. Ocena swojej sytuacji materialnej przez respondentów.

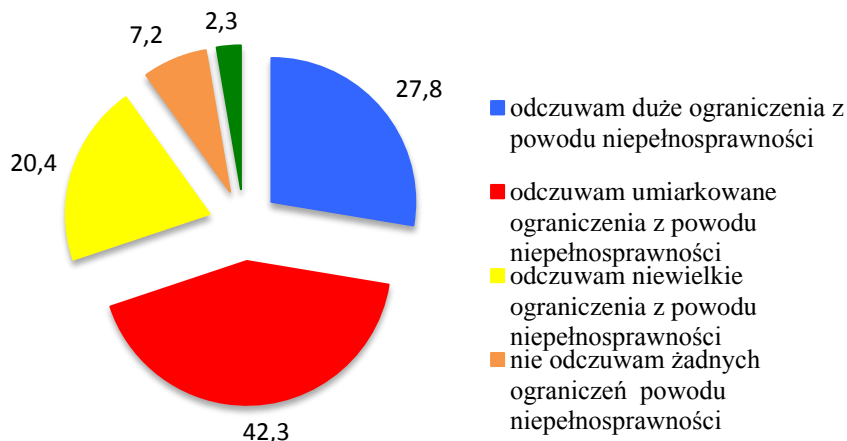
	Liczba respondentów	%
Żyję bardzo biednie nie starcza mi nawet na podstawowe potrzeby	60	13,3
Żyję skromnie i muszę na co dzień bardzo oszczędnie gospodarować	241	53,6
Żyję średnio zamożnie – starcza mi na co dzień, ale muszę oszczędzać na poważniejsze zakupy	121	26,9
Żyję dobrze i starcza mi na wiele bez specjalnego oszczędzania	16	3,6
Żyję bardzo dobrze i mogę sobie pozwolić na pewien luksus	2	0,4
Trudno powiedzieć	10	2,0
Ogółem	450	100,0

Źródło: Badania własne.

Na pytanie: Jak bardzo odczuwa Pan(i) ograniczenia z powodu Pana(i) niepełnosprawności, okazuje się, że co czwarta osoba przyznała, że odczuwa duże ograniczenia z powodu niepełnosprawności, kolejne 42,3% owe trudności odczuwa na poziomie umiarkowanym, 20,4% osób niepełnosprawnych odczuwa niewielkie ograniczenia, a 7,2% osób biorących udział w badaniu nie odczuwa żadnych ograniczeń z powodu własnej niepełnosprawności. Zdecydowanie częściej na duże ograniczenia wskazują mężczyźni (33,5%) niż kobiety (23,5%).

Badanie subiektywnej oceny własnego stanu zdrowia wskazuje, że 41,9% badanych określiło swój stan zdrowia ani dobrze, ani źle”, 29,8% osób przyznała, że stan zdrowia jest zły bądź bardzo zły. Co czwarta osoba z ograniczoną sprawnością (25,6%) jest przeciwnego zdania i wskazała na dobrą bądź bardzo dobrą kondycję swojego zdrowia, 2,9% osób nie miało w tej kwestii jasno sprecyzowanego zdania (trudno powiedzieć). Ocena czy w ciągu ostatnich pięciu lat stan zdrowia respondentów uległ poprawie czy też pogorszeniu, pokazała że dla 27,8% osób w ogóle się on nie zmienił, według 13,8% respondentów uległ poprawie. Napawać niepokojem może fakt, iż ponad połowa wszystkich osób biorących udział w badaniu (55,3%) przyznała, że w ciągu ostatnich kilku lat ich stan zdrowia uległ pogorszeniu bądź znacznemu pogorszeniu. Graficzny rozkład oceny swojego stanu zdrowia przez ankietowanych przedstawia poniższy wykres.

Wykres nr15. Odczuwanie ograniczeń z powodu niepełnosprawności.

Tabela nr 22. Odczuwanie ograniczeń z powodu niepełnosprawności.

		Jak bardzo odczuwa Pan(i) ograniczenia z powodu Pana(i) niepełnosprawności?					Ogółem	
		odczuwam duże ograniczenia	odczuwam umiarkowane ograniczenia	odczuwam niewielkie ograniczenia	nie odczuwam żadnych ograniczeń	trudno powiedzieć		
Płeć respondenta	kobieta	N	59	114	55	19	4	251
		%	23,5%	45,4%	21,9%	7,6%	1,6%	100,0%
	mężczyzna	N	64	73	35	13	6	191
		%	33,5%	38,2%	18,3%	6,8%	3,1%	100,0%
Ogółem		N	123	187	90	32	10	442
		%	27,8%	42,3%	20,4%	7,2%	2,3%	100,0%

Źródło: Badania własne.

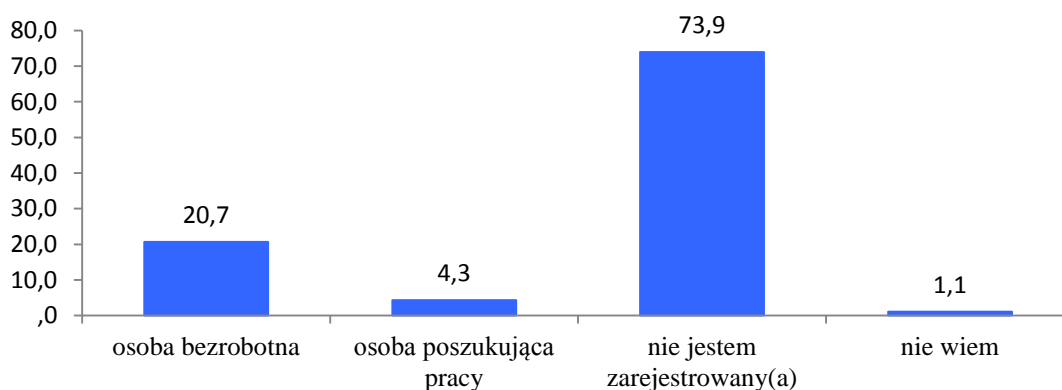
Zdecydowana większość osób biorących udział w badaniu (89,5%) przyznała, że posiada formalne orzeczenie o niepełnosprawności, najczęściej jest to niepełnosprawność umiarkowana (59,4%), w dalszej kolejności niepełnosprawność znaczna (34,1%), relatywnie najrzadziej występuje niepełnosprawność w stopniu lekkim (6,4%). Jedynie 19,5% badanych osób przyznała, że stan niepełnosprawności towarzyszy im od urodzenia, 80,5% osób przyznała, że niepełnosprawność to stan nabyty w ciągu trwania życia. Ograniczenie sprawności wystąpiło ok. 34 roku życia, 17,7% osób przyznała, że stała się osobami niepełnosprawnymi przed ukończeniem 18-ego roku życia. Po pięćdziesiątym roku życia osobami niepełnosprawnymi stało się 14% respondentów.

4.2. Aktywność zawodowa osób z ograniczoną sprawnością.

Ponad 35% (35,2%) badanych ocenia siebie jako osoby aktywne zawodowo natomiast 81,1% wszystkich osób przyznało również, że czuje się osobami aktywnymi w życiu rodzinnym, a 62,3% uznaje się za osoby aktywne w życiu towarzyskim. Z przeprowadzonych badań w powiecie wejherowskim wynika jednak, że aż 73,9% wszystkich osób biorących udział w badaniu nie jest zarejestrowanych jako osoby bezrobotne, 4,3% osób niepełnosprawnych to osoby poszukujące pracy, co piąty respondent (20,7%) przyznał, że formalnie posiada status osoby bezrobotnej i jest zarejestrowany w urzędzie pracy. Osobami bezrobotnymi nieco częściej były kobiety (21,7%).

Dane przedstawione na poniższym wykresie wskazują raczej na bierność osób niepełnosprawnych w zakresie poszukiwania pracy – 70,5% przyznała, że w ciągu całego 2016 roku do czasu realizacji wywiadu, nie poszukiwała pracy. Pozostali badani – 29,5% - to osoby, które na przestrzeni ostatnich kilkunastu miesięcy wykazywały się aktywnością w tym zakresie.

Wykres nr16. Rejestracja osób niepełnosprawnych w PUP.

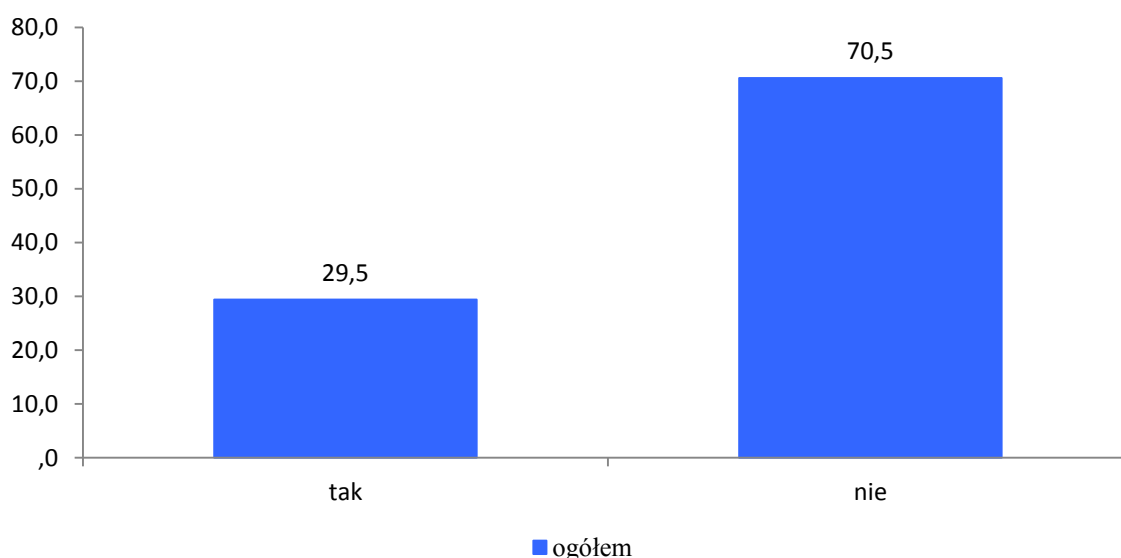
Dane zawarte w poniższej tabeli wskazują, że częściej osobami bezrobotnymi są niepełnosprawne kobiety (21,7%), częściej też poszukują one zatrudnienia, jednak nie zawsze idzie to w parze z formalizowaniem swojej sytuacji na rynku pracy w PUP.

Tabela nr 23. Rejestracja osób niepełnosprawnych w PUP.

			Czy jest Pan(i) zarejestrowany(a) w urzędzie pracy jako				Ogółem
			osoba bezrobotna	osoba poszukująca pracy	w ogóle nie jestem zarejestrowany(a) w urzędzie pracy	nie wiem	
Płeć respondent a	kobieta	N	54	12	182	1	249
		%	21,7%	4,8%	73,1%	0,4%	100,0%
	mężczyzn a	N	38	7	142	4	191
		%	19,9%	3,7%	74,3%	2,1%	100,0%
Ogółem		N	92	19	324	5	440
		%	20,9%	4,3%	73,6%	1,1%	100,0%

Źródło: Badania własne.

Wykres nr17. Poszukiwanie przez osoby niepełnosprawne pracy w 2016 roku.

Tabela nr 24. Poszukiwanie przez osoby niepełnosprawne pracy w 2016 roku.

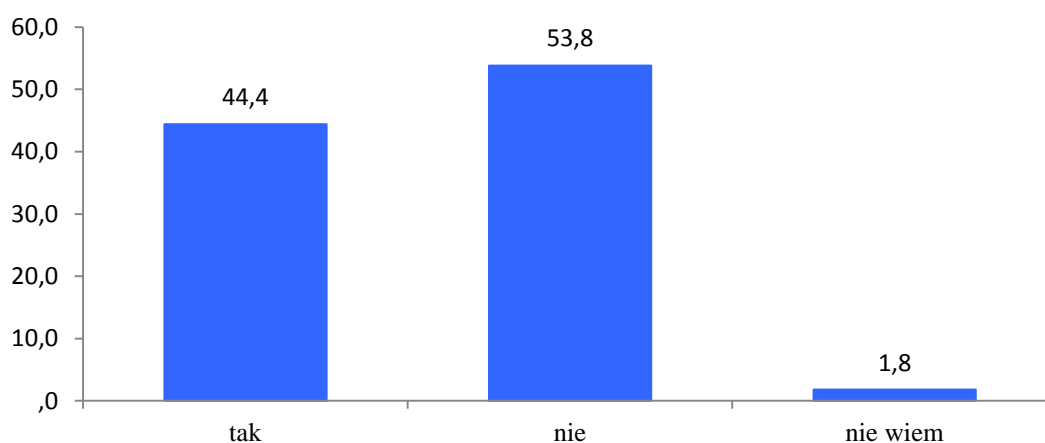
Czy w ciągu całego 2016 roku do chwili obecnej poszukiwał(a) Pan(i) pracy?			tak	nie	Ogółem
Płeć respondenta	kobieta	N	77	172	249
		%	30,9%	69,1%	100,0%
	mężczyzna	N	53	138	191
		%	27,7%	72,3%	100,0%
Ogółem		N	130	310	440
		%	29,5%	70,5%	100,0%

Źródło: Badania własne.

4.3. Sytuacja finansowa osób z ograniczoną sprawnością

W badaniu ankietowym zapytano czy osoby z ograniczoną sprawnością w powiecie wejherowskim mogą liczyć na wsparcie finansowe ze strony własnej rodziny. Pomoc finansową ze strony bliskich otrzymuje 44,4% osób, natomiast ponad połowa wszystkich ankietowanych (53,8%) zaprzeczyła jakoby wspierana była finansowo przez rodzinę. Kobiety (47,8%) zdecydowanie częściej niż mężczyźni (39,8%) przyznawali w prowadzonych badaniach, że mogą liczyć na wsparcie finansowe swojej rodziny.

Wykres nr18. Wsparcie finansowe osób niepełnosprawnych ze strony rodziny.

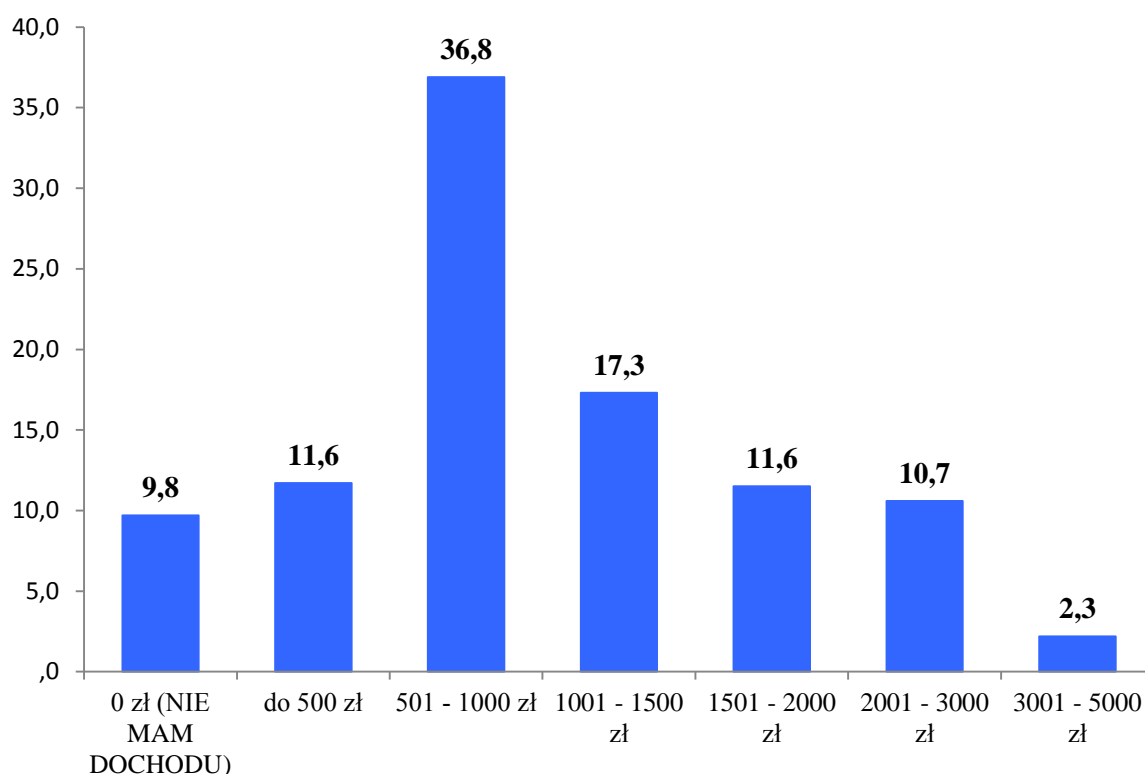
Tabela nr 25. Wsparcie finansowe osób niepełnosprawnych ze strony rodziny.

Czy ktoś z Pana(i) najbliższej rodziny wspiera Pana(i) w sposób finansowy?					Ogółem	
		tak	nie	nie wiem		
Płeć respondenta	kobieta	N	121	131	1	253
		%	47,8%	51,8%	0,4%	100,0%
	mężczyzna	N	76	108	7	191
		%	39,8%	56,5%	3,7%	100,0%
Ogółem		N	197	239	8	444
		%	44,4%	53,8%	1,8%	100,0%

Źródło: Badania własne.

Wysokość dochodu osób niepełnosprawnych kształtuje się na poziomie 500-1000 zł miesięcznie – tak zadeklarowało 36,8% badanych osób. Prawie co dziesiąta osoba w ogóle nie posiada dochodu (9,8%), a 13% respondentów osiąga dochód powyżej 2000 zł.

Wykres nr 19. Wysokość miesięcznego dochodu osoby niepełnosprawnej.

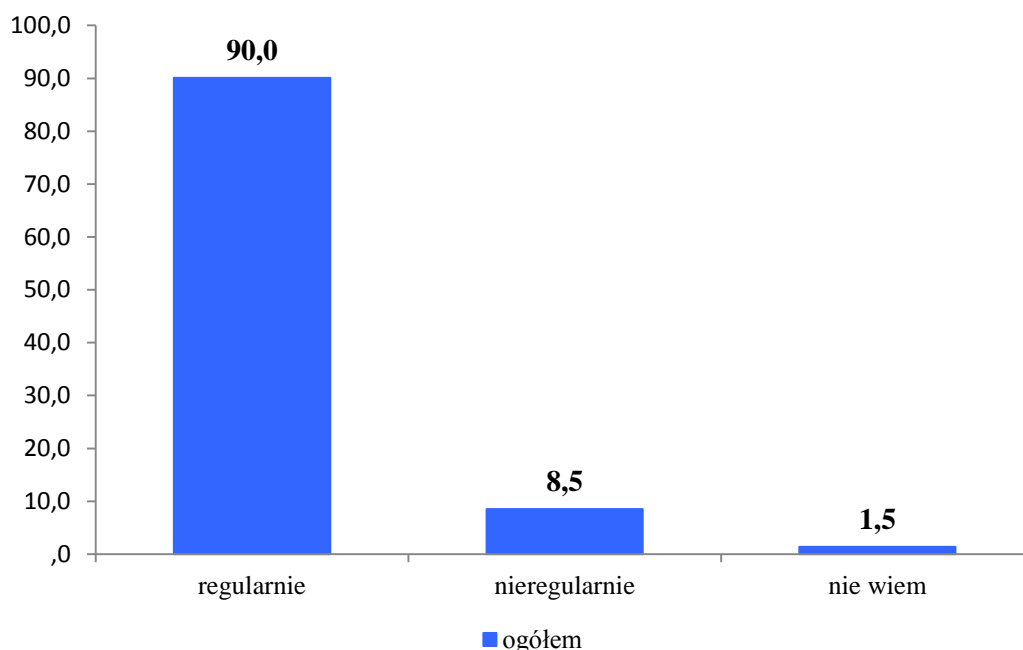
Tabela nr 26. Wysokość miesięcznego dochodu osoby niepełnosprawnej.

			Biorąc pod uwagę wszystkie Pana(i) źródła dochodu proszę szacunkowo określić, jaki jest Pana(i) całkowity dochód miesięczny (na rękę)?							Ogółem
			0 zł (NIE MAM DOCHODU)	do 500 zł	501-1000 zł	1001-1500 zł	1501-2000 zł	2001-3000 zł	3001-5000 zł	
Płeć respondenta	kobieta	N	22	28	84	44	36	31	4	249
		%	8,8%	11,2%	33,7%	17,7%	14,5%	12,4%	1,6%	100,0%
	mężczyzna	N	21	23	78	32	15	16	6	191
		%	11,0%	12,0%	40,8%	16,8%	7,9%	8,4%	3,1%	100,0%
Ogółem		N	43	51	162	76	51	47	10	440
		%	9,8%	11,6%	36,8%	17,3%	11,6%	10,7%	2,3%	100,0%

Źródło: Badania własne.

Z przeprowadzonych w powiecie wejherowskim badań wynika, że 90% respondentów posiadających dochód otrzymuje go regularnie. Na tę regularność nieco częściej wskazują zbadane kobiety (92,3%) niż mężczyźni (86,9%).

Wykres nr 20. Regularność dochodów osób niepełnosprawnych.

Tabela nr 27. Regularność dochodów osób niepełnosprawnych.

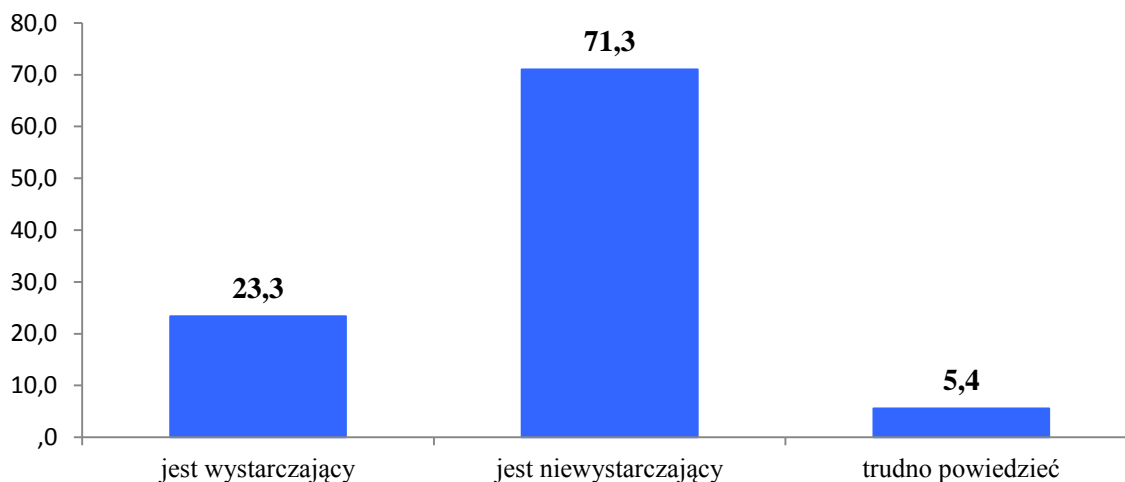
			Czy dochód, który Pan(i) osiąga jest dochodem osiąganym regularnie czy nieregularnie?			Ogółem
			regularnie	nieregularnie	nie wiem	
Płeć respondenta	kobieta	N	216	16	2	234
		%	92,3%	6,8%	0,9%	100,0%
	mężczyzna	N	153	19	4	176
		%	86,9%	10,8%	2,3%	100,0%
Ogółem		N	369	35	6	410
		%	90,0%	8,5%	1,5%	100,0%

Źródło: Badania własne.

Zgodnie ze wstępnymi przypuszczeniami okazało się, że w porównaniu do realnych zarobków osoby z ograniczoną sprawnością potrzebują więcej środków finansowych na najważniejsze potrzeby życiowe. Prawie połowa badanych osób (46,3%) uważa, iż potrzebowałyby minimum 2000 zł miesięcznie, 22,4% ustaliła kwotę przeznaczaną na najważniejsze potrzeby na poziomie 1500-2000 zł.

Wykres nr 21. Zadowolenie osób niepełnosprawnych z osiąganego dochodu.

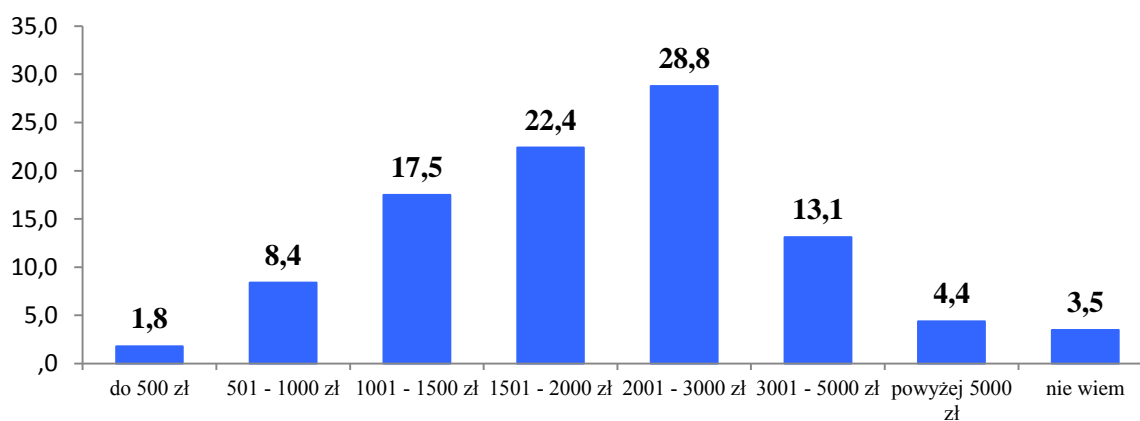

Tabela nr 28. Zadowolenie osób niepełnosprawnych z osiąganego dochodu.

			Czy dochód, który Pan(i) posiada jest dla Pana(i) dochodem WYSTARCZAJĄCYM NA NAJWAŻNIEJSZE POTRZEBY ŻYCIOWE czy jest też niewystarczający?			Ogółem
			jest wystarczający	jest niewystarczający	trudno powiedzieć	
Płeć respondenta	kobieta	N	52	166	15	233
		%	22,3%	71,2%	6,4%	100,0%
	mężczyzna	N	43	124	7	174
		%	24,7%	71,3%	4,0%	100,0%
Ogółem		N	95	290	22	407
		%	23,3%	71,3%	5,4%	100,0%

Źródło: Badania własne.

Wykres nr 22. Oczekiwania finansowe osób niepełnosprawnych.

Tabela nr 29. Oczekiwania finansowe osób niepełnosprawnych.

			Proszę zastanowić się i powiedzieć, jaka kwota pieniędzy w przeliczeniu na jeden miesiąc wystarczyłaby Panu(i) na Pana(i) NAJWAŻNIEJSZE POTRZEBY ŻYCIOWE?								Ogółem
			do 500 zł	501-1000 zł	1001-1500 zł	1501-2000 zł	2001-3000 zł	3001-5000 zł	powyżej 5000 zł	nie wiem	
Płeć respondenta	kobieta	N	5	14	37	60	78	38	14	8	254
		%	2,0%	5,5%	14,6%	23,6%	30,7%	15,0%	5,5%	3,1%	100,0%
	mężczyzna	N	3	23	41	40	52	21	6	7	193
		%	1,6%	11,9%	21,2%	20,7%	26,9%	10,9%	3,1%	3,6%	100,0%
Ogółem		N	8	37	78	100	130	59	20	15	447
		%	1,8%	8,3%	17,4%	22,4%	29,1%	13,2%	4,5%	3,4%	100,0%

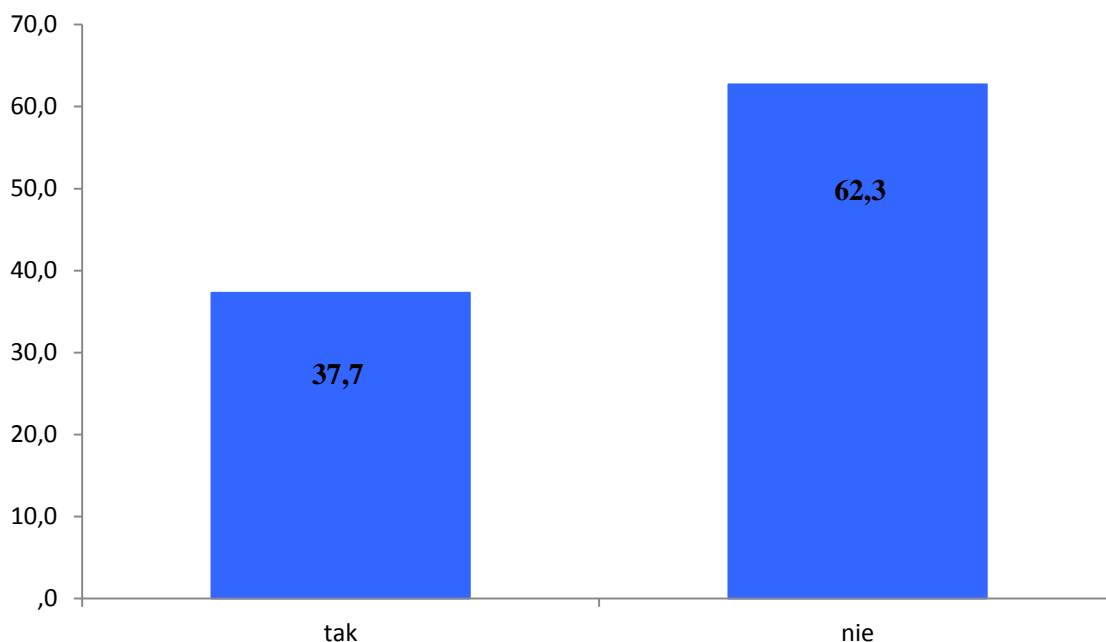
Źródło: Badania własne.

Biorąc pod uwagę powyższe dane w sposób jednoznaczny trzeba stwierdzić, że zdecydowana większość osób niepełnosprawnych w powiecie wejherowskim uważa, że dochód, który jest w ich posiadaniu jest dla nich dochodem dalece niewystarczającym do realizowania podstawowych codziennych potrzeb życiowych. Warto wskazać przy tym, że osiągnięty dochód w większości przypadków jest dochodem osiąganym w sposób regularny (90,1%). Doświadczanie przez osoby niepełnosprawne regularnej deprivacji materialnej może mieć wpływ na dobrostan psychiczny, zadowolenia z życia czy wolę życia.

4.4. Ocena aktualnie posiadanej pracy.

Respondenci zostali zapytani czy w ciągu całego 2016 roku do czasu wzięcia udziału w badaniu, wykonywali „jakąś” pracę lub też mieli jakiegokolwiek zajęcie przynoszące zarobek. Co trzecia badana osoba (37,7%) odpowiedziała, że tak, przeciwnego zdania było 62,3% badanych osób. Większą aktywnością zawodową wykazywały się kobiety (39,1%) niż mężczyźni (35,8%). Tak jak podejmowanie pracy przynoszącej jakikolwiek zarobek kształtuje się na względnie podobnym poziomie u kobiet i mężczyzn, zasadniczo różni się w przypadku takich zmiennych jak stopień niepełnosprawności, wykształcenie, stan cywilny, czy aktualny stan zdrowia. Z przeprowadzonych analiz korelacyjnych wynika, że częściej zajęcia przynoszące zarobek podejmują osoby z lekkim ograniczeniem sprawności – 52,4% (w porównaniu do osób z ograniczeniem znacznym), osoby z wykształceniem wyższym – 67,4%, osoby w wolnym związku (50%) oraz osoby dobrze (34%) i bardzo dobrze (23,1%) oceniające swój stan zdrowia. Osoby niepełnosprawne podejmowały pracę także w formie praktyk zawodowych (5,2% osób uczestniczyło w nich wiele razy w życiu, 29,1% 1-2 razy w życiu), stażach zawodowych (1,9% osób uczestniczyło w nich wiele razy w życiu, 20,5% 1-2 razy w życiu).

Wykres nr 23. Podejmowanie zatrudnienia w 2016 roku przez osoby niepełnosprawne.

Tabela nr 30. Podejmowanie zatrudnienia w 2016 roku przez osoby niepełnosprawne.

			Czy w ciągu całego 2016 roku do dzisiaj wykonywał(a) Pan(i) jakąś pracę lub też miał jakiegokolwiek zajęcie przynoszące zarobek?		Ogółem
			tak	nie	
Płeć respondenta	kobieta	N	99	154	253
		%	39,1%	60,9%	100,0%
	mężczyzna	N	69	124	193
		%	35,8%	64,2%	100,0%
Ogółem		N	168	278	446
		%	37,7%	62,3%	100,0%

Źródło: Badania własne.

Na 37,3% bezrobotnych, którzy podjęli pracę zawodową prawie połowa osób niepełnosprawnych (43,9%) podejmowała pracę do pół roku, 23,6% od pół roku do roku, zaś 33,1% badanych przyznała, że pracowała regularnie dłużej niż 1 rok. Analizując rozkład pytania ze względu na płeć można powiedzieć, że kobiety (35,2%) częściej niż mężczyźni (30,1%) wskazywały na fakt posiadania i wykonywania pracy przez okres dłuższy niż 12 miesięcy.

Wykres nr 24. Okres świadczenia pracy w 2016 roku i 2017 roku(do dnia badania).

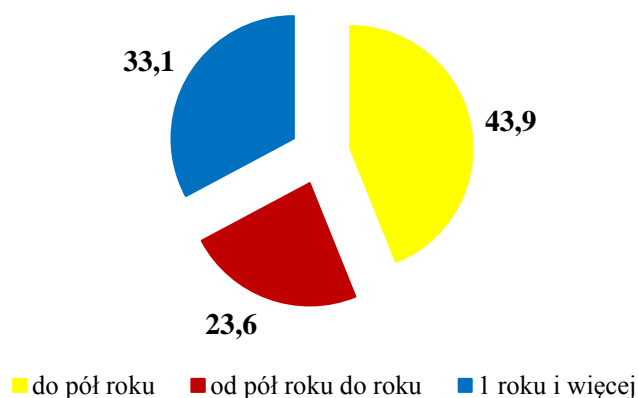

Tabela nr 31. Okres świadczenia pracy w 2016 roku i 2017 roku(do dnia badania).

			Do pół roku	Od pół roku do 1 roku	Powyżej 1 roku	Ogółem	
Płeć respondenta	kobieta	N	48	20	37	105	
		%	45,7%	19,0%	35,2%	100,0%	
	mężczyzna	N	29	22	22	73	
		%	39,7%	30,1%	30,1%	100,0%	
Ogółem			N	77	42	59	178
			%	43,3%	23,6%	33,1%	100,0%

Źródło: Badania własne.

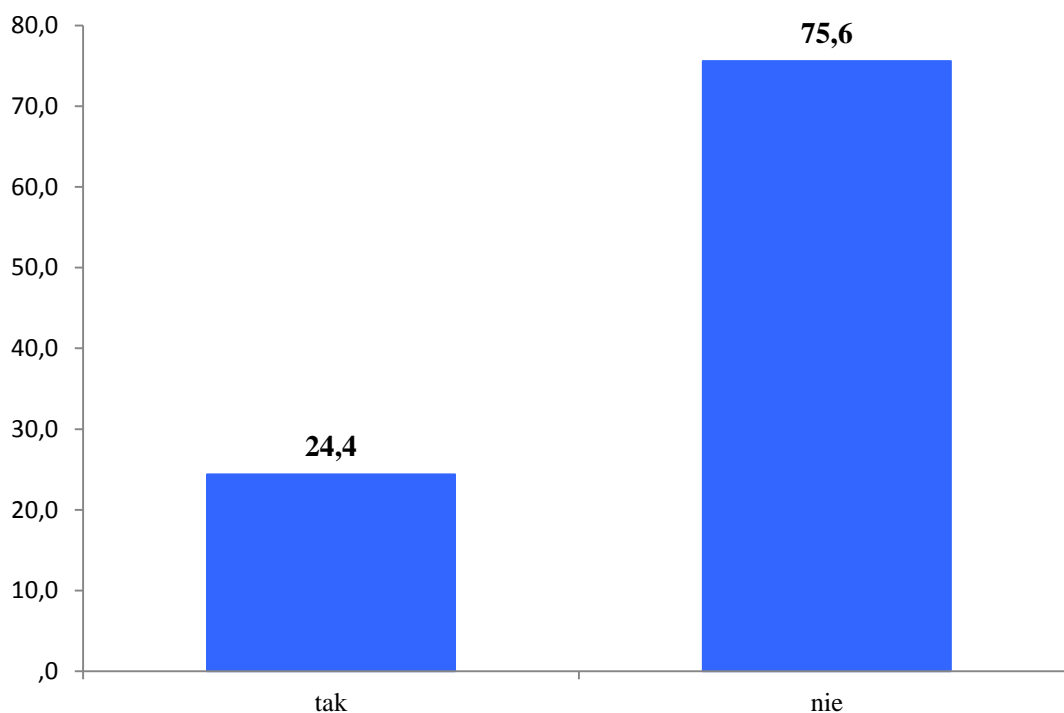
Z przeprowadzonych badań wynika, że osoby, które aktualnie posiadają pracę w 69% lubią ją i są z niej zadowoleni. Zadowolenie z wykonywanej pracy częściej wskazywane jest przez mężczyzn (71% pracujących), osoby z wykształceniem wyższym (78,6%), oraz osoby, które swój stan zdrowia oceniają jako bardzo dobry bądź dobry. Jak wskazują dane 37,2% osób niepełnosprawnych przyznała, że w obecnym miejscu pracy pracuje powyżej 5 lat, 28,3% może pochwalić się stażem nieprzekraczającym 12 miesięcy.

Tabela nr 32. Stopień niepełnosprawności a podejmowanie pracy.

Którą grupę inwalidzką lub stopień niepełnosprawności Pan(i) posiada? / Czy aktualnie Pan(i) wykonuje(a) Pan(i) jakąś pracę lub też jakiegokolwiek zajęcie przynoszące zarobek?			Czy aktualnie Pan(i) wykonuje(a) Pan(i) jakąś pracę lub też jakiegokolwiek zajęcie przynoszące zarobek?		Ogółem	
			tak	nie		
Którą grupę inwalidzką lub stopień niepełnosprawności Pan(i) posiada?	pierwsza/znacznym	N	16	126	142	
		%	11,3%	88,7%	100,0%	
	druga/umiarkowany	N	65	181	246	
		%	26,4%	73,6%	100,0%	
	trzecia/lekki	N	11	10	21	
		%	52,4%	47,6%	100,0%	
Ogółem			N	92	317	409
			%	22,5%	77,5%	100,0%

Źródło: Badania własne.

Wykres nr 25. Osoby pracujące na dzień badania lub wykonujące zajęcia przynoszące dochód.

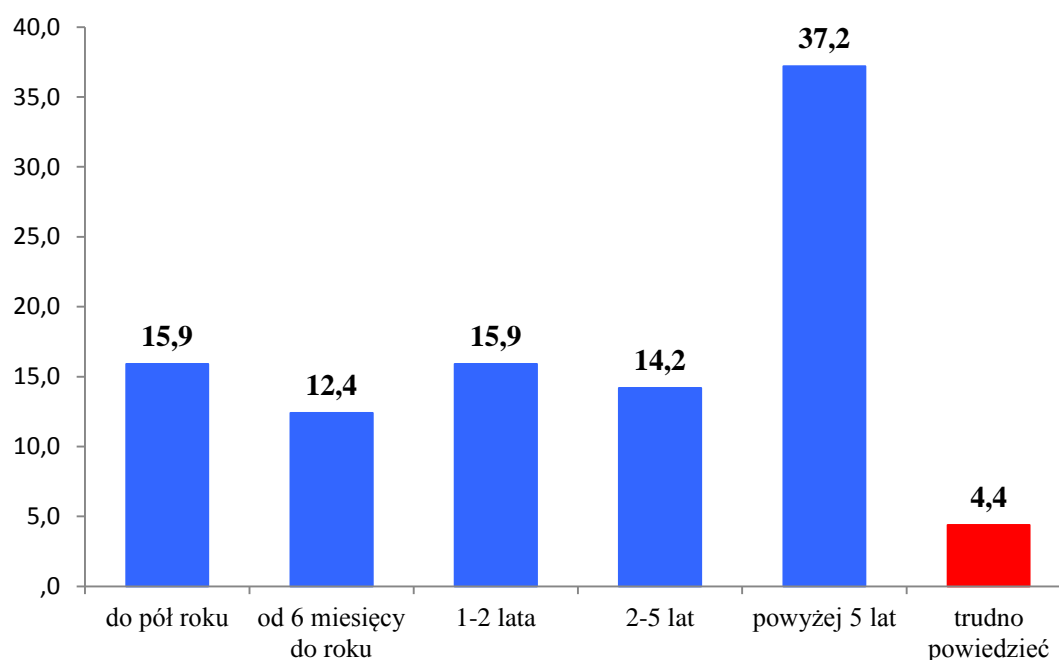

Tabela nr 33. Osoby pracujące na dzień badania lub wykonujące zajęcia przynoszące dochód.

			Czy aktualnie Pan(i) wykonuje(a) Pan(i) jakąś pracę lub też jakiegokolwiek zajęcie przynoszące zarobek?		Ogółem
			tak	nie	
Płeć respondenta	kobieta	N	66	188	254
		%	26,0%	74,0%	100,0%
	mężczyzna	N	43	150	193
		%	22,3%	77,7%	100,0%
Ogółem		N	109	338	447
		%	24,4%	75,6%	100,0%

Źródło: Badania własne.

Wykres nr 26. Okres zatrudnienia w bieżącym miejscu pracy respondenta.

Tabela nr 34. Okres zatrudnienia w bieżącym miejscu pracy respondenta.

			Jak długo pracuje Pan(i) w obecnym miejscu pracy?						Ogółem
			do pół roku	od 6 miesięcy do 1 roku	1-2 lata	2-5 lat	powyżej 5 lat	trudno powiedzieć	
Płeć respondenta	kobieta	N	12	8	13	7	27	1	68
		%	17,6%	11,8%	19,1%	10,3%	39,7%	1,5%	100,0%
	mężczyzna	N	6	6	5	9	15	4	45
		%	13,3%	13,3%	11,1%	20,0%	33,3%	8,9%	100,0%
Ogółem		N	18	14	18	16	42	5	113
		%	15,9%	12,4%	15,9%	14,2%	37,2%	4,4%	100,0%

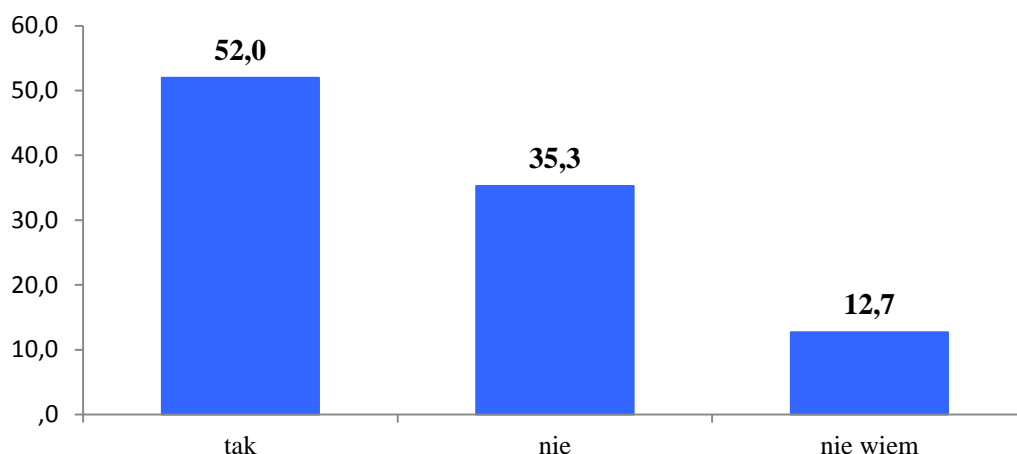
Źródło: Badania własne.

W trakcie badań zapytano respondentów również o to, czy byliby gotowi do podjęcia jakiegokolwiek pracy, w tym bądź w następnym tygodniu (licząc od momentu wzięcia udziału w badaniu). Na tak postawione pytanie, 31% osób niepełnosprawnych wskazała, że tak, przeciwnego zdania była ponad połowa wszystkich respondentów (53,7%). Większą gotowością charakteryzują się kobiety (33%), osoby z wykształceniem średnim bądź wyższym (47,4%).

Kwestia dostosowania stanowiska pracy do wymagań i potrzeb osób z ograniczoną sprawnością okazała się być dość mocno zróżnicowana. Nieco ponad połowa osób niepełnosprawnych posiadających pracę wskazała, że stanowisko pracy jest dobrze przygotowane do potrzeb, przeciwnego zdania jest nieco ponad jedna trzecia wszystkich respondentów (35,3%), kolejne 12,7% nie ma w tej kwestii jasno wyrobionego poglądu.

Dostosowanie stanowiska pracy do wymagań i potrzeb osób z ograniczoną sprawnością jest w niektórych zakładach pracy kwestią kluczową, albowiem 56,2% badanych osób przyznała, że w miejscu wykonywania aktualnej pracy zatrudnione są inne osoby niepełnosprawne.

Wykres nr 27. Dostosowanie stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

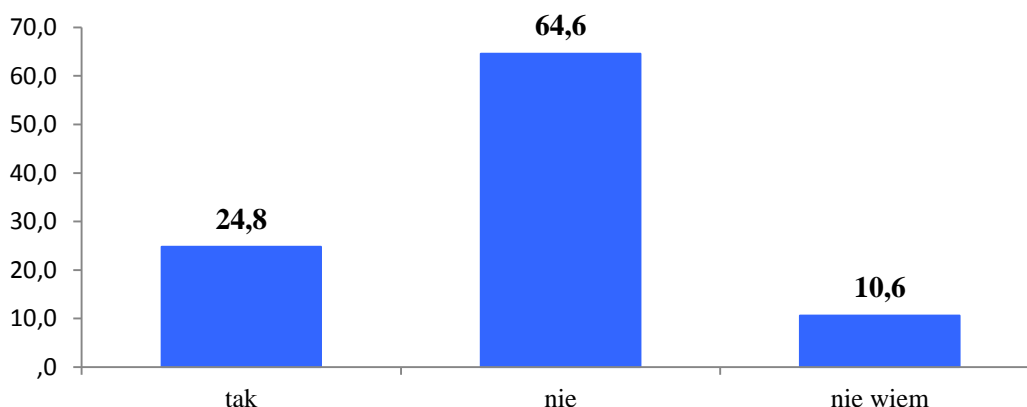
Tabela nr 35. Dostosowanie stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

			Czy stanowisko, na którym Pan(i) pracuje jest dostosowane do potrzeb osób z ograniczoną sprawnością?			Ogółem
			tak	nie	nie wiem	
Płeć respondenta	kobieta	N	33	22	7	62
		%	53,2%	35,5%	11,3%	100,0%
	mężczyzna	N	20	14	6	40
		%	50,0%	35,0%	15,0%	100,0%
Ogółem		N	53	36	13	102
		%	52,0%	35,3%	12,7%	100,0%

Źródło: Badania własne.

Zapytano również osoby niepełnosprawne w powiecie wejherowskim, czy obawiają się utraty pracy. Co piąta osoba na tak postawione pytanie, odpowiedziała, że tak (24,8%), pozostałe 64,6% nie boi się utraty aktualnie wykonywanej pracy, a co dziesiąta osoba niepełnosprawna stwierdziła, że trudno jej odpowiedzieć na tak postawione pytanie (10,6%). Poczucie lęku kształtuje się na podobnym poziomie u respondentów takim samym wykształceniu, stanie zdrowia czy rodzaju posiadanego stopnia niepełnosprawności. Z przeprowadzonych badań wynika, że mężczyźni (31,1%) nieco częściej niż kobiety (20,6%) deklarują obawę przed utratą zatrudnienia z powodu swojej niepełnosprawności.

Wykres nr 28. Obawy przed utratą zatrudnienia.

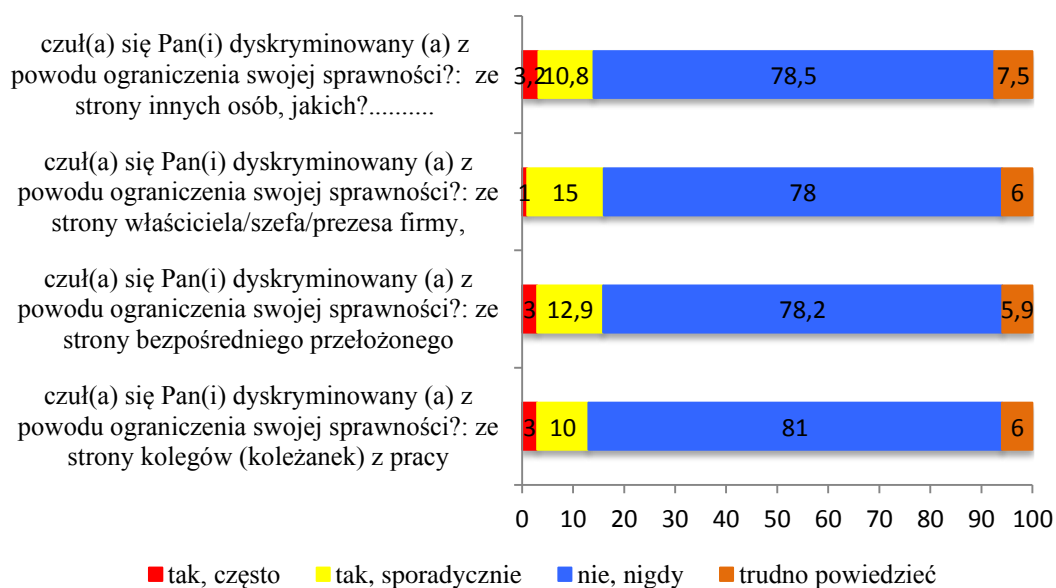
Tabela nr 36. Obawy przed utratą zatrudnienia.

			Czy obawia się Pan(i) o utratę pracy, którą aktualnie Pan(i) wykonuje?			Ogółem
			tak	nie	nie wiem	
Płeć respondenta	kobieta	N	14	47	7	68
		%	20,6%	69,1%	10,3%	100,0%
	mężczyzna	N	14	26	5	45
		%	31,1%	57,8%	11,1%	100,0%
Ogółem		N	28	73	12	113
		%	24,8%	64,6%	10,6%	100,0%

Źródło: Badania własne.

Pośród badanych istnieje grupa 10%-15% respondentów, którzy wskazują na poczucie dyskryminacji ze strony kolegów/koleżanek z pracy (13%), ze strony bezpośredniego przełożonego czy ze strony właściciela firmy (16%).

Wykres nr 29. Poczucie dyskryminacji w miejscu zatrudnienia.

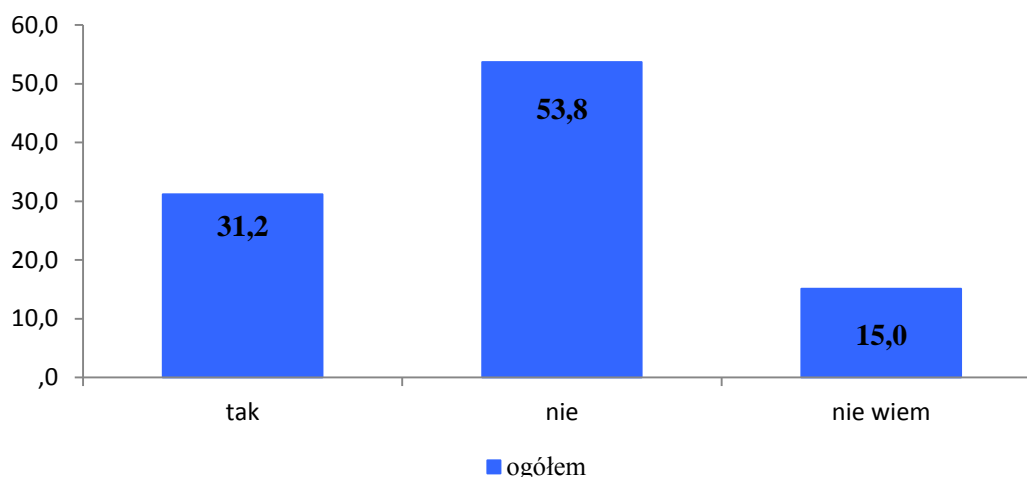

Źródło: Badania własne.

Badaniu poddano również chęci osób niepełnosprawnych do podjęcia zatrudnienia. Z przeprowadzonych badań wynika, że co trzecia osoba niepełnosprawna biorąca udział w badaniu przyznała, że jest gotowa do podjęcia zatrudnienia (31,2%). Ponad połowa z respondentów była przeciwnego zdania (53,8%). Nieco większą gotowość w badanym zakresie przejawiają kobiety niż mężczyźni.

Wykres nr 30. Gotowość do podjęcia zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne.

Tabela nr 37. Gotowość do podjęcia zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne.

			Czy byłby(łaby) Pan(i) gotowy(a) do podjęcia jakiegokolwiek pracy w tym lub następnym tygodniu?			Ogółem
			tak	nie	nie wiem	
Płeć respondenta	kobieta	N	62	96	30	188
		%	33,0%	51,1%	16,0%	100,0%
	mężczyzna	N	42	83	20	145
		%	29,0%	57,2%	13,8%	100,0%
Ogółem		N	104	179	50	333
		%	31,2%	53,8%	15,0%	100,0%

Źródło: Badania własne.

Tabela nr 38. Stopień niepełnosprawności a gotowość do podjęcia pracy.

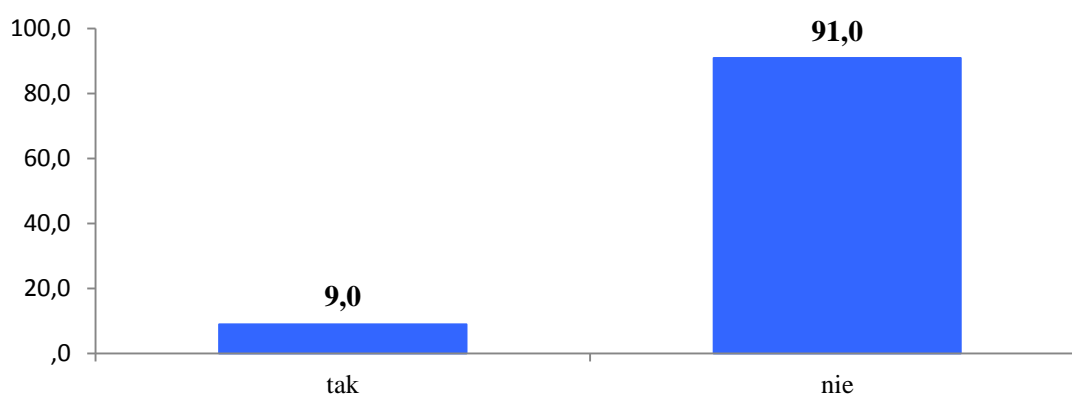
			Czy byłby(łaby) Pan(i) gotowy(a) do podjęcia jakiegokolwiek pracy w tym lub następnym tygodniu?			Ogółem
			tak	nie	nie wiem	
Którą grupę inwalidzką lub stopień niepełnosprawności Pan(i) posiada?	pierwsza/znaczny	N	21	80	21	122
		%	17,2%	65,6%	17,2%	100,0%
	druga/umiarkowany	N	65	87	25	177
		%	36,7%	49,2%	14,1%	100,0%
	trzecia/lekka	N	7	1	1	9
		%	77,8%	11,1%	11,1%	100,0%
Ogółem		N	93	168	47	308
		%	30,2%	54,5%	15,3%	100,0%

Źródło: Badania własne.

4.5. Aktywność osób niepełnosprawnych w aspekcie edukacji.

Badania prowadzone w powiecie wejherowskim były okazją również do tego, aby zapytać osoby niepełnosprawne o to, czy w chwili obecnej uczęszczają do szkoły/na studia, na kursy gdzie zdobywana jest wiedza i podnoszony poziom dotychczasowych kwalifikacji. Zapewne ze względu na problem niepełnosprawności, jak również wiek badanych osób okazało się, że takich osób w przebadanej próbie jest jedynie 9%. Kobiety (11,6%) dwukrotnie częściej od mężczyzn (5,8%) deklarują uczestnictwo w różnych działaniach edukacyjnych.

Wykres nr 31. Podnoszenie kwalifikacji przez osoby niepełnosprawne.

Źródło: Badania własne.

Tabela nr 39. Podnoszenie kwalifikacji przez osoby niepełnosprawne.

			Czy w chwili obecnej uczęszcza Pan(i) do szkoły/na studia, na kursy gdzie zdobywa Pan(i) wiedzę i podnosi poziom swoich dotychczasowych kwalifikacji		Ogółem
			tak	nie	
Płeć respondenta	kobieta	N	29	221	250
		%	11,6%	88,4%	100,0%
	mężczyzna	N	11	179	190
		%	5,8%	94,2%	100,0%
Ogółem		N	40	400	440
		%	9,1%	90,9%	100,0%

Z uzyskanych danych wynika, że osoby niepełnosprawne raczej nie chcą podnosić kwalifikacji – 85,5% wszystkich przebadanych osób. Pośród badanych gotowych na podjęcie nauki było 14,5% respondentów. Z przeprowadzonych badań wynika, że niepełnosprawne kobiety (18,6%) o wiele częściej niż mężczyźni (9,5%) są gotowe podejmować aktywności w zakresie podnoszenia poziomu wykształcenia i posiadanych kompetencji.

Tabela nr 40. Osoby niepełnosprawne wyrażające gotowość do podjęcia nauki.

			Czy chciał(a)by Pan(i) w najbliższym czasie podjąć naukę?		Ogółem
			tak	nie	
Płeć respondenta	kobieta	N	38	166	204
		%	18,6%	81,4%	100,0%
	mężczyzna	N	16	152	168
		%	9,5%	90,5%	100,0%
Ogółem		N	54	318	372
		%	14,5%	85,5%	100,0%

Źródło: Badania własne.

4.6. Aktywność społeczna osób niepełnosprawnych w powiecie wejherowskim.

Ważnym obszarem badawczym, były pytania odnoszące się do określenia stopnia zaangażowania społecznego. Rozpoczynając rozważania o poziomie kapitału społecznego badacze zdecydowali zapytać o to, czy osoby niepełnosprawne określają siebie mianem aktywnych życiowo czy raczej biernych. Prawie dwie trzecie wszystkich osób biorących udział w badaniu przyznała, że czuje się osobami aktywnymi (62%), przeciwnego zdania było 27,2% osób. Postrzeganie siebie przez pryzmat bierności i aktywności życiowej kształtuje się na podobnym poziomie wśród kobiet i mężczyzn, nie ma to również związku ze stanem cywilnym badanych osób. Zmiennymi różnicującymi postrzeganie samego siebie w omawianym aspekcie, okazały się być wykształcenie (im wyższe tym wyższe odsetki świadczące o aktywności życiowej), stan zdrowia oraz stopień niepełnosprawności.

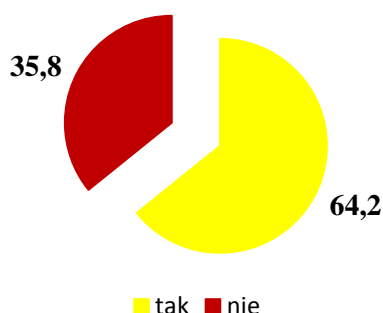
Tabela nr 41. Subiektywna ocena własnego stanu zdrowia a postrzeganie siebie jako osoby biernej bądź aktywnej życiowo.

			Czy uważa się Pan(i) za osobę aktywną w życiu czy bierną?			Ogółem
			aktywną	bierną	trudno powiedzieć	
Jak ocenia Pan(i) swój aktualny stan zdrowia?	bardzo dobrze	N	12	1	0	13
		%	92,3%	7,7%	0,0%	100,0%
	dobrze	N	79	16	7	102
		%	77,5%	15,7%	6,9%	100,0%
	ani dobrze, ani niedobrze	N	122	47	19	188
		%	64,9%	25,0%	10,1%	100,0%
	źle	N	54	47	19	120
		%	45,0%	39,2%	15,8%	100,0%
	bardzo źle	N	5	7	1	13
		%	38,5%	53,8%	7,7%	100,0%
	trudno powiedzieć	N	7	4	2	13
		%	53,8%	30,8%	15,4%	100,0%
Ogółem		N	279	122	48	449
		%	62,1%	27,2%	10,7%	100,0%

Źródło: Badania własne.

Ponadto 64,2% badanych osób niepełnosprawnych przyznała, że posiada jakąś pasję czy hobby, odmiennego zdania była co trzecia osoba biorąca udział w badaniu (35,8%). Posiadanie pasji czy hobby nie jest uzależnione od płci osób niepełnosprawnych, stanu cywilnego czy stopnia niepełnosprawności. Uzależnione wydaje się być jednak od poziomu wykształcenia (im jest ono wyższe, tym częściej osoby posiadają jakieś hobby).

Wykres nr 32. Posiadanie hobby lub zainteresowań przez osoby niepełnosprawne.

Tabela nr 42. Posiadanie hobby lub zainteresowań przez osoby niepełnosprawne.

			Czy ma Pan(i) jakieś zainteresowania bądź też hobby?		Ogółem	
			tak	nie		
Płeć respondenta	kobieta	N	171	83	254	
		%	67,3%	32,7%	100,0%	
	mężczyzna	N	116	72	188	
		%	61,7%	38,3%	100,0%	
Ogółem			N	287	155	442
			%	64,9%	35,1%	100,0%

Źródło: Badania własne.

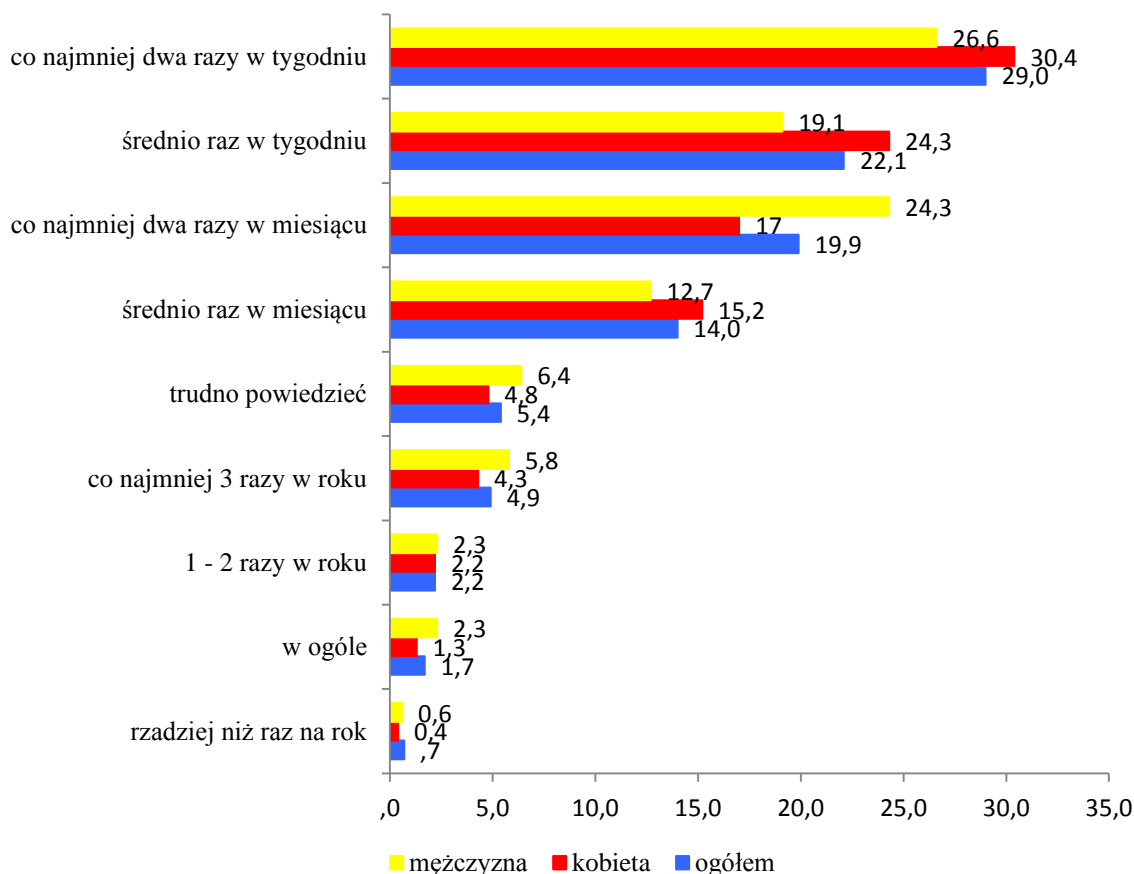
Tabela nr 43. Wykształcenie a posiadanie hobby przez osoby niepełnosprawne.

			Czy ma Pan(i) jakieś zainteresowania bądź też hobby?		Ogółem	
			tak	nie		
Jakie ma Pan(i) wykształcenie?	niepełne podstawowe	N	5	7	12	
		%	41,7%	58,3%	100,0%	
	podstawowe	N	67	68	135	
		%	49,6%	50,4%	100,0%	
	zawodowe	N	95	53	148	
		%	64,2%	35,8%	100,0%	
	średnie	N	80	22	102	
		%	78,4%	21,6%	100,0%	
	wyższe	N	38	6	44	
		%	86,4%	13,6%	100,0%	
Ogółem			N	285	156	441
			%	64,6%	35,4%	100,0%

Źródło: Badania własne.

Miernikiem aktywności społecznej jest również ilość kontaktów, jakie podejmowane są przez osoby z ograniczoną sprawnością ze znajomymi.

Wykres nr 33. Częstotliwość kontaktów z gronem znajomych przez osoby niepełnosprawne

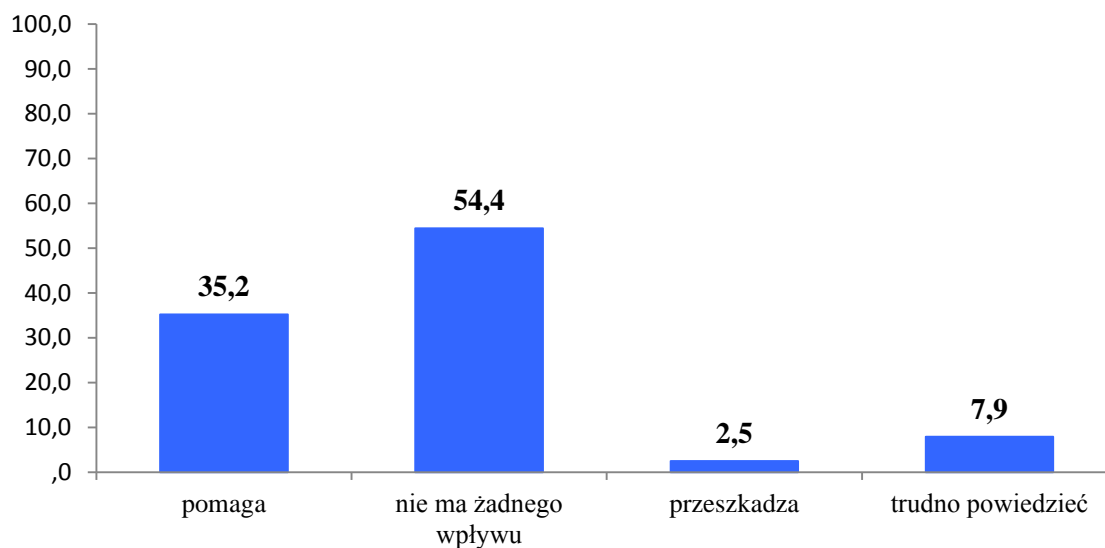
Źródło: Badania własne.

Dane wskazują, że ponad połowa biorących udział w badaniu kontaktuje się ze swoimi znajomymi przynajmniej raz na tydzień (52,1% odpowiedzi co najmniej dwa razy w tygodniu, średnio 1 raz na tydzień). Dwa razy w miesiącu bądź raz na miesiąc kontakt ze znajomymi utrzymuje 33,9% respondentów, pozostałe około 10% osób niepełnosprawnych deklaruje bardzo rzadkie i nieregularne kontakty ze swoimi kolegami i koleżankami. Z przeprowadzonych badań wynika, że niepełnosprawne kobiety częściej niż niepełnosprawni mężczyźni wskazują na regularne i częste kontakty ze znajomymi. Warto również wskazać, że w gronie przyjaciół i znajomych osób z ograniczoną sprawnością zamieszkujących na terenie powiatu wejherowskiego znajdują się przede wszystkim osoby pełnosprawne (61,2%), co trzeci respondent (30,9%) przyznał, że w gronie swoich znajomych i przyjaciół posiada zarówno osoby niepełnosprawne, jak i pełnosprawne.

Z przeprowadzonych badań wynika, że w połowie przypadków (54,4%) wpływ rodziny na podejmowane kontakty jest żaden, co trzeci respondent (35,2%) przyznał, że jego

rodzina pomaga w utrzymaniu owych kontaktów. Niepełnosprawni mężczyźni częściej wskazują na pomoc rodziny w podejmowaniu kontaktów ze znajomymi, kobiety częściej od mężczyzn uważają, że ich rodziny nie mają żadnego wpływu na badany aspekt.

Wykres nr 34. Rola rodziny w podejmowaniu kontaktów ze znajomymi przez osoby niepełnosprawne.

Tabela nr 44. Rola rodziny w podejmowaniu kontaktów ze znajomymi przez osoby niepełnosprawne.

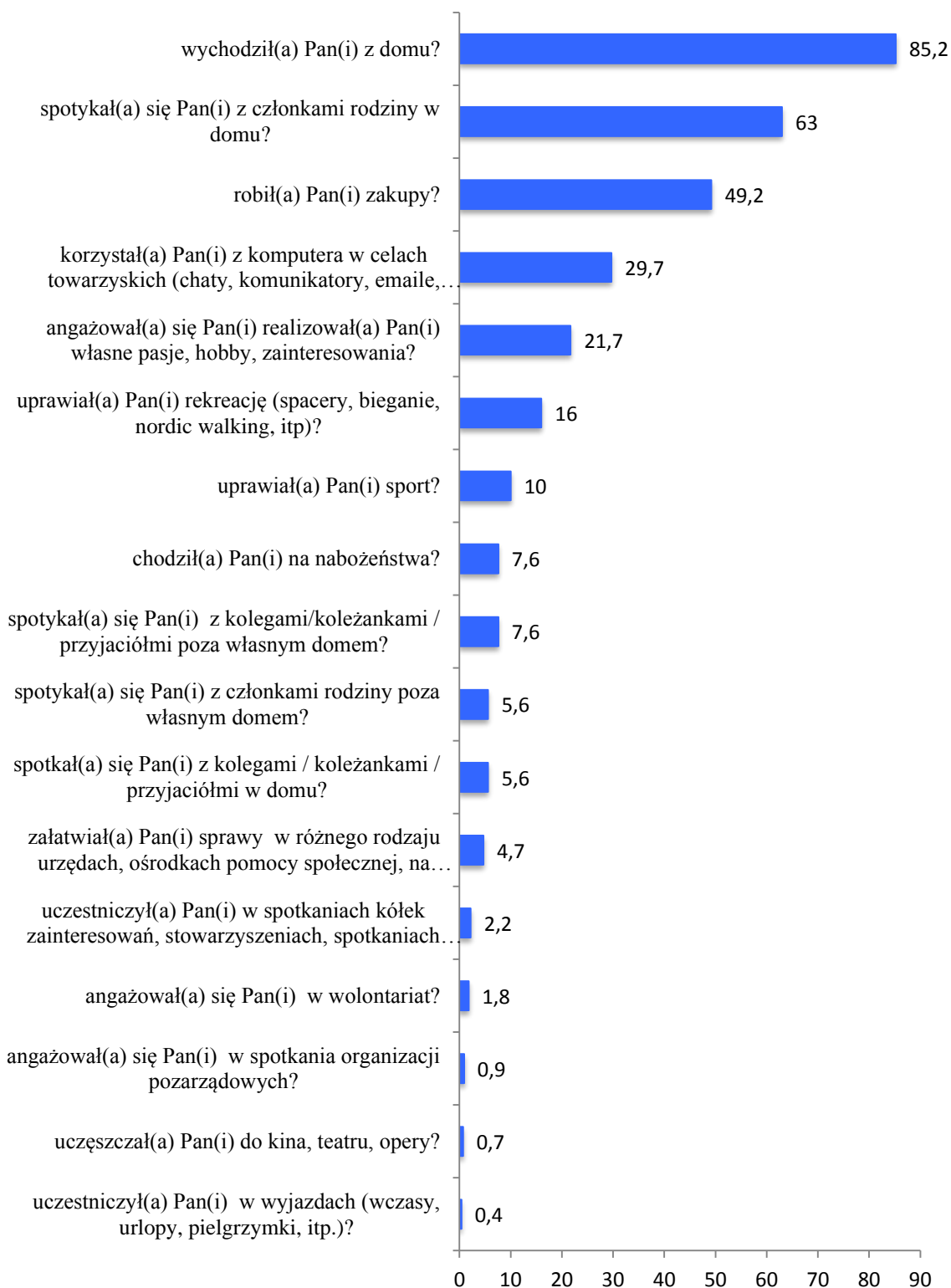
			Czy Pana(i) najbliższa rodzina pomaga Panu(i) czy przeszkadza w utrzymywaniu znajomości z innymi ludźmi?				Ogółem
			pomaga	nie ma żadnego wpływu	przeszkadza	trudno powiedzieć	
Płeć respondenta	kobieta	N	81	138	9	19	247
		%	32,8%	55,9%	3,6%	7,7%	100,0%
	mężczyzna	N	71	97	2	15	185
		%	38,4%	52,4%	1,1%	8,1%	100,0%
Ogółem		N	152	235	11	34	432
		%	35,2%	54,4%	2,5%	7,9%	100,0%

Źródło: Badania własne.

4.7. Podejmowanie aktywności w życiu codziennym przez osoby niepełnosprawne w powiecie wejherowskim.

Dane w zakresie aktywności osób niepełnosprawnych przedstawia poniższy wykres.

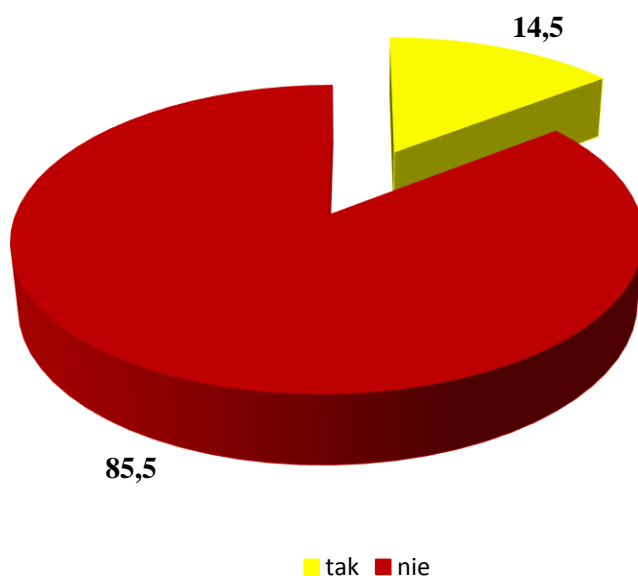
Wykres nr 35. Codzienna aktywność osób niepełnosprawnych różnych sferach życia społecznego.

Źródło: Badania własne.

Osoby biorące udział w badaniu w zdecydowanej większości (87,5%) nie pozostają członkami organizacji, stowarzyszeń, grup samopomocowych, partii, komitetów, rad, grup religijnych, związków lub kół i tym podobnych. W zdecydowanej większości (85,5%) osoby niepełnosprawne zamieszkujące teren powiatu wejherowskiego nie angażują się również w działania o charakterze społecznym mające na celu poprawę życia mieszkańców najbliższej okolicy zamieszkania. Z przeprowadzonych badań wynika ponadto, że 13,8% badanych osób wyraża gotowość do podejmowania działań w charakterze wolontariusza. Z przeprowadzonych badań wynika, że kobiety nieco częściej niż mężczyźni angażują się w działania wolontarystyczne.

Wykres nr 36. Aktywność osób niepełnosprawnych na rzecz społeczności lokalnej.

Tabela nr 45. Aktywność osób niepełnosprawnych na rzecz społeczności lokalnej.

Czy w ciągu ostatnich dwóch lat zdarzyło się, że angażował(a) się Pan(i) w działania na rzecz jakiejś społeczności (osiedla, miejscowości, ulicy, bloku, najbliższego sąsiedztwa itd.) lub jakiejś grupy osób?				Ogółem	
		tak	nie		
Płeć respondenta	kobieta	N	41	209	250
		%	16,4%	83,6%	100,0%
	mężczyzna	N	23	167	190
		%	12,1%	87,9%	100,0%
Ogółem		N	64	376	440
		%	14,5%	85,5%	100,0%

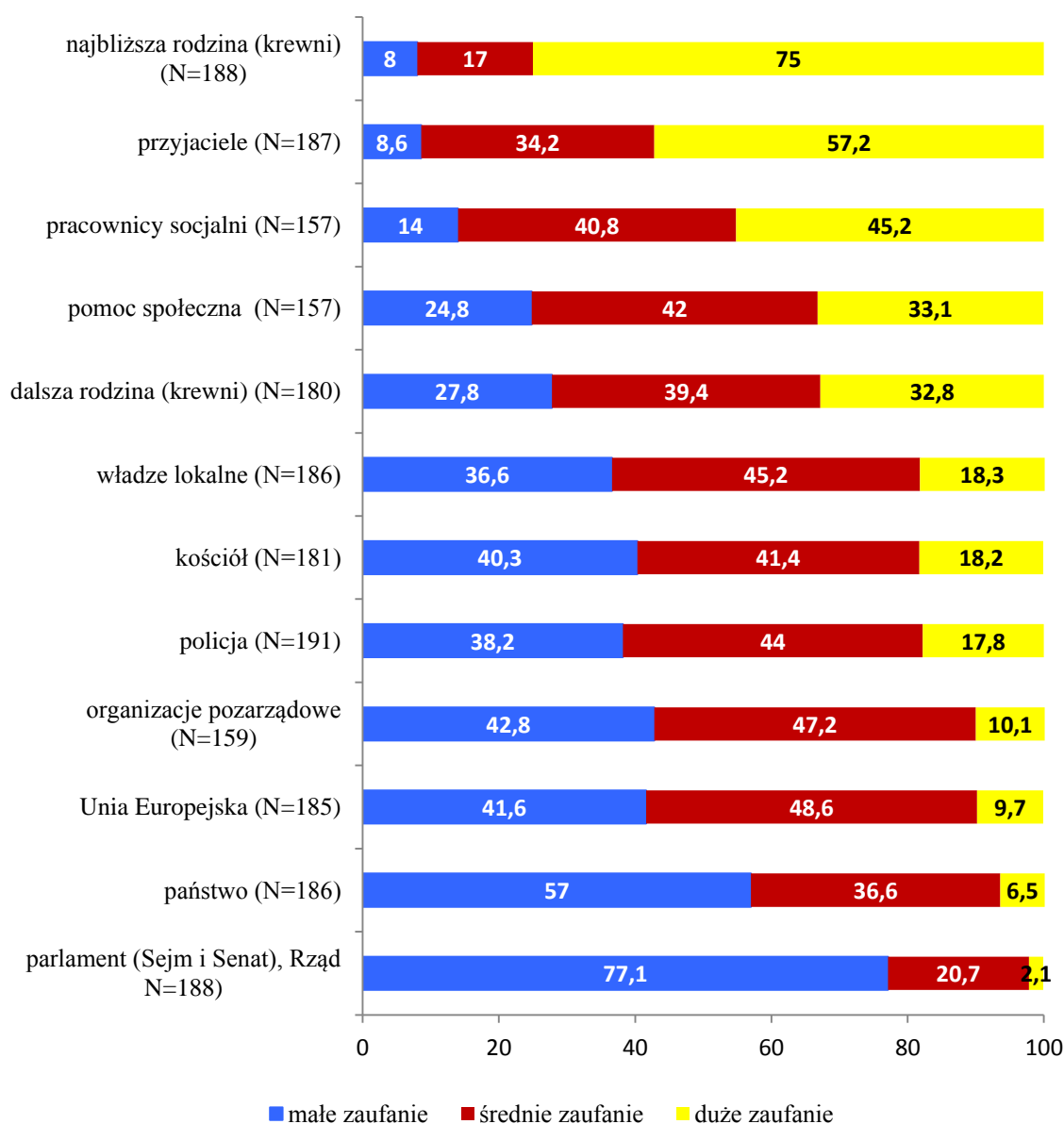
Źródło: Badania własne.

Jedną ze zmiennych istotnych do określenia aktywności społecznej osób z ograniczoną sprawnością jest zmienna dotycząca zaufania społecznego, w szczególności zaufania wobec instytucji publicznych. Jak wynika z badania duże zaufanie osób niepełnosprawnych

kierowane jest przede wszystkim do członków najbliższej rodziny (75%), do przyjaciół (57,2%) oraz do pracowników socjalnych (45,2%). Co trzeci respondent przyznał w trakcie wywiadu, że bardzo ufa pomocy społecznej (33,1%) oraz dalszym krewnym z rodziny (32,8%). Relatywnie najrzadziej osoby niepełnosprawne w powiecie wejherowskim ufają Parlamentowi RP (77,1% małego zaufania), Państwu Polskiemu (57% małego zaufania) oraz Unii Europejskiej (41,6%). Zaufanie do władz lokalnych zadeklarowało 45,2% badanych, duże zaufanie deklaruje 18,2% badanych, natomiast niskie 36,6% respondentów.

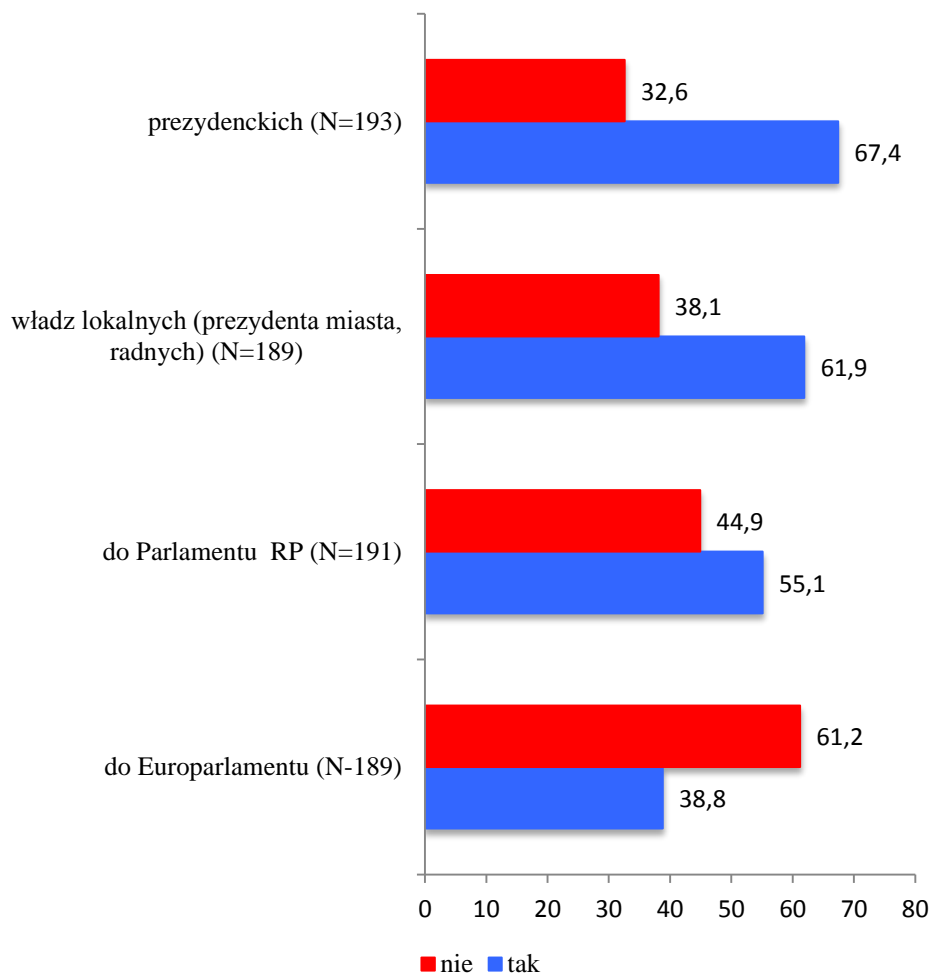
Wykres nr 37. Zaufanie osób niepełnosprawnych do społeczeństwa, w tym organizacji i instytucji.

Źródło: Badania własne.

Z przeprowadzonych badań wynika, że 67,4% wszystkich osób biorących udział w badaniu wzięło udział w ostatnich wyborach prezydenckich, 61,9% zadeklarowała swoją aktywność w wyborach do władz lokalnych.

Wykres nr 38. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w wyborach.

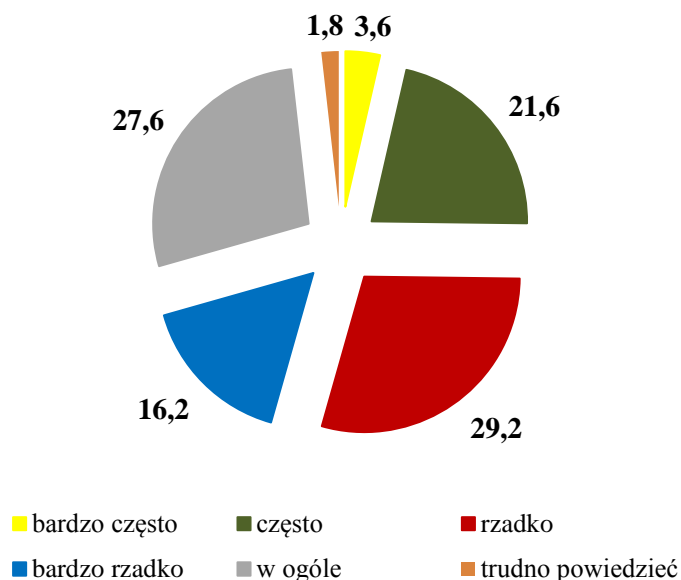
Źródło: Badania własne.

4.8. Ocena otrzymywanego wsparcia przez osoby niepełnosprawne w powiecie wejherowskim.

Co czwarta osoba niepełnosprawna poszukiwała wsparcia z tytułu własnej niepełnosprawności, 27,6% wszystkich respondentów stwierdziła, że w ogóle nie szuka wsparcia zewnętrznego, 16,2% robi to bardzo rzadko. Wsparcia częściej szukają osoby z wykształceniem niepełnym podstawowym (8,3%), osoby oceniające swój stan zdrowia jako zły (8,3%). Ponad połowa badanych osób (60,2%) wskazała, że nie zdarzyło się aby odmówiono im pomocy jeśli się po nią zwróciły. Warto również dodać, że ponad 60% wszystkich osób niepełnosprawnych biorących udział w badaniu przyznała, że czuje się

dobrze poinformowana o możliwym wsparciu z tytułu własnej niepełnosprawności, odmiennego zdania jest co piąty respondent (20,2%).

Wykres nr 39. Poszukiwanie pomocy w związku z ograniczoną sprawnością przez osoby niepełnosprawne w 2016 roku.

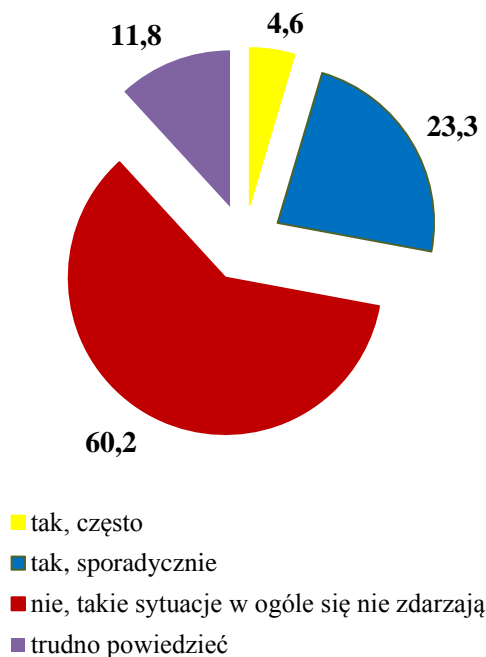
Analiza zebranego materiału pokazuje, że poszukiwanie pomocy z tytułu ograniczenia swojej sprawności kształtuje się na podobnym poziomie u kobiet, jak i u mężczyzn. Warto wskazać, że kobiety dwukrotnie częściej niż mężczyźni mają kłopot z jednoznaczną odpowiedzią na pytanie, czy ewentualna odmowa udzielenia pomocy jest związana z ich osobistą niepełnosprawnością.

Tabela nr 46. Poszukiwanie pomocy w związku z ograniczoną sprawnością przez osoby niepełnosprawne w 2016 roku.

			Jak często od początku 2016 roku poszukiwał Pan(i) pomocy z tytułu ograniczenia swojej sprawności? Chodzi o pomoc ze strony różnych instytucji, jak również osób prywatnych					Ogółem	
			bardzo często	często	rzadko	bardzo rzadko	w ogóle		trudno powiedzieć
Płeć respondenta	kobieta	N	6	58	75	39	71	5	254
		%	2,4%	22,8%	29,5%	15,4%	28,0%	2,0%	100,0%
	mężczyzna	N	10	38	55	33	52	3	191
		%	5,2%	19,9%	28,8%	17,3%	27,2%	1,6%	100,0%
Ogółem		N	16	96	130	72	123	8	445
		%	3,6%	21,6%	29,2%	16,2%	27,6%	1,8%	100,0%

Źródło: Badania własne.

Wykres nr 40. Przypadki odmowy udzielenia pomocy osobie z ograniczoną sprawnością.

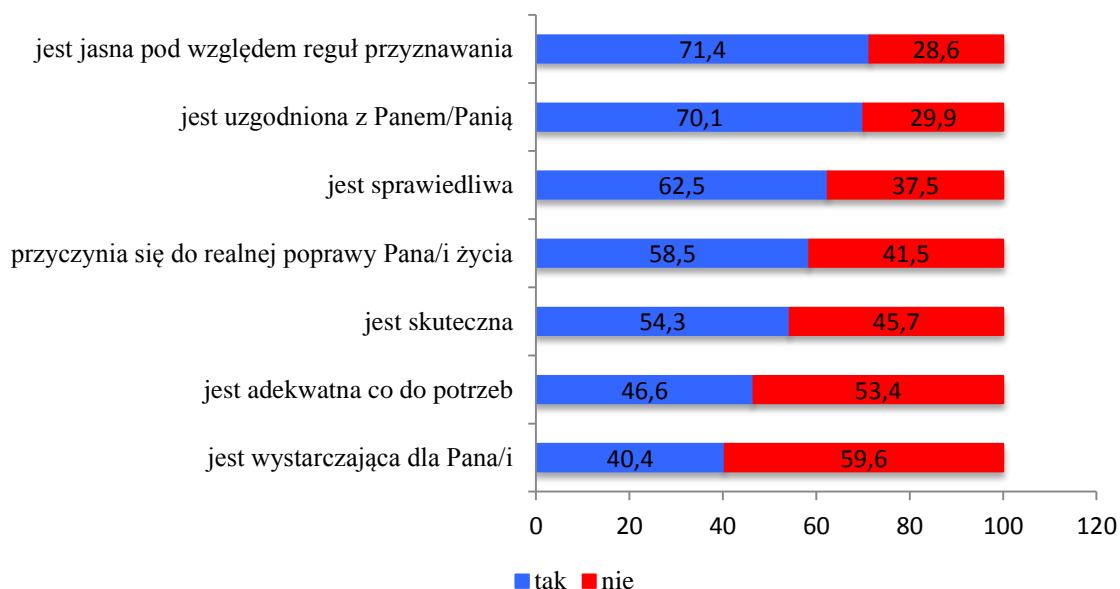
Tabela nr 47. Przypadki odmowy udzielenia pomocy osobie z ograniczoną sprawnością.

			Czy zdarzają się takie sytuacje, w których jest Panu(i) odmawiana pomoc?				Ogółem
			tak, często	tak, sporadycznie	nie, nie zdarzają się takie sytuacje	trudno powiedzieć	
Płeć respondenta	kobieta	N	10	49	112	30	201
		%	5,0%	24,4%	55,7%	14,9%	100,0%
	mężczyzna	N	6	32	97	11	146
		%	4,1%	21,9%	66,4%	7,5%	100,0%
Ogółem		N	16	81	209	41	347
		%	4,6%	23,3%	60,2%	11,8%	100,0%

Źródło: Badania własne.

Pomoc udzielana osobom niepełnosprawnym w powiecie wejherowskim w 71,4% oceniana jest jako jasna pod względem reguł przyznawania, najczęściej uzgadniana jest z samą osobą niepełnosprawną (70,1%), jest również sprawiedliwa (62,5%) oraz przyczynia się do realnej poprawy jakości życia (58,5%). Z przeprowadzonych badań wynika, że osoby biorące udział w badaniu na niekorzyść oceniają takie aspekty wsparcia jak wystarczalność, adekwatność do potrzeb oraz jej skuteczność.

Wykres nr 41. Adekwatność pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym w gminach.

Źródło: Badania własne.

Zapytano respondentów czy w ciągu ostatniego roku załatwiali jakąś sprawę w urzędzie miasta/gminy, urzędzie pracy, ośrodku pomocy społecznej, PCPR bądź jakiegokolwiek innej instytucji pomagającej osobom z ograniczoną sprawnością, 26,9% osób robiło to często, a 55,8% sporadycznie. Jedynie 17,3% badanych osób przyznała, że w ogóle nie korzysta ze wsparcia instytucjonalnego z tytułu swojej niepełnosprawności. Najczęściej osoby niepełnosprawne korzystały z pomocy ośrodka pomocy społecznej (71,4%), Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (35,7%) oraz Narodowego Funduszu Zdrowia (31,4%). Warto również dodać, że dla 71,8% odwiedzane miejsce, w którym udzielane jest wsparcie, jest dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Tabela nr 48. Korzystanie przez osoby niepełnosprawne z wsparcia z tytułu niepełnosprawności.

	Liczba respondentów	%
Ośrodek Pomocy Społecznej	252	71,4%
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR)	126	35,7%
NFZ	111	31,4%
U pracownika socjalnego	102	28,9%
U znajomych, kolegów, przyjaciół	63	17,8%
Urząd Miasta/ Gminy	61	17,3%
PUP (Powiatowy Urząd Pracy)	60	17,0%
U członków rodziny	58	16,4%
PFRON	46	13,0%
Organizacje pozarządowe	13	3,7%
W kościele	19	5,4%
Na ulicy wśród przechodniów, sąsiadów	8	2,3%
Inne	4	1,1%
Ogółem	923	261,5%

V. Analiza SWOT

W celu oceny potencjału wewnętrznego zasobów powiatu wejherowskiego, członkowie zespołu posłużyli się metodą analizy SWOT, która jest bilansem słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń.

Mocne strony (wewnętrzne):

1. Zainteresowanie władz samorządowych oraz instytucji rozwiązywaniem problemów osób niepełnosprawnych,
2. współpraca samorządów z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych,
3. tworzenie programów i projektów długoterminowych skierowanych do osób niepełnosprawnych,
4. stale wzrastająca dostępność architektoniczna instytucji publicznych m.in. oświatowych, zdrowotnych dla osób o obniżonej sprawności ruchowej,
5. istniejące organizacje i stowarzyszenia pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych,
6. większa świadomość społeczna mieszkańców dotycząca niepełnosprawności,
7. większa świadomość osób niepełnosprawnych o ich uprawnieniach,
8. dobre kwalifikacje zawodowe osób zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych,
9. udzielanie dofinansowań do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych oraz dofinansowań do likwidacji barier funkcjonalnych i turnusów rehabilitacyjnych,
10. dobry dostęp do poradnictwa specjalistycznego w ośrodkach miejskich (psycholog, radca prawny w PCPR, MOPS),
11. dostępność do szkolnictwa specjalnego w powiecie oraz dobra oferta edukacyjna w tych jednostkach (internat, dowóz)
12. brak osób oczekujących na świadczenia w postaci usług opiekuńczych
13. funkcjonowanie domów pomocy społecznej różnego typu,
14. funkcjonowanie środowiskowego domu pomocy , warsztatów terapii zajęciowej

Słabe strony (wewnętrzne):

1. Występowanie niedostatku wśród społeczności osób niepełnosprawnych powiatu wejherowskiego,
2. zbyt mała ilość środków finansowych na realizację działań pomocowych i profilaktycznych,
3. brak domów dziennego pobytu dla niepełnosprawnych,
4. niewystarczająca liczba miejsc w warsztatach terapii zajęciowej i środowiskowym domu samopomocy,
5. brak instytucji całodobowych zapewniających pomoc osobom z autyzmem, brak ŚDS dla osób niepełnosprawnych z autyzmem,
6. brak oferty wytchnieniowej dla rodzin osób niepełnosprawnych(rodziny wspierające i pomocowe dla osób niepełnosprawnych, niewystarczająca liczba dziennych ośrodków wsparcia, dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych niepełnosprawnych, niedostateczna liczba wolontariuszy, brak asystentów osób niepełnosprawnych w ofercie pomocowej jednostek pomocy społecznej i organizacji pozarządowych),
7. niewystarczająca liczba miejsc w DPS,
8. słabo rozwinięta edukacja rodzin osób niepełnosprawnych, w zakresie opieki nad niepełnosprawnymi członkami rodzin, przysługujących im praw,
9. niewystarczające umożliwianie opiekunom osób niepełnosprawnych podnoszenie kwalifikacji,
10. mała ilość lub brak przedszkoli i żłobków w gminach dla dzieci ze szczególnymi potrzebami rozwojowymi,
11. brak mieszkalnictwa chronionego i wspomaganego dla osób niepełnosprawnych,
12. niedostosowanie środków komunikacji miejskiej oraz infrastruktury, związanej z transportem dla potrzeb osób niepełnosprawnych, słaba komunikacja i transport w obszarach wiejskich,
13. niewystarczająca oferta kompleksowej rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych,
14. niska świadomość społeczna, związana z zatrudnieniem osób niepełnosprawnych,
15. słabo rozwinięte potrzeby osób niepełnosprawnych w zakresie podejmowania pracy,
16. brak efektywnego systemu, zapewniającego zatrudnienie osób niepełnosprawnych,
17. słabo rozwinięty sektor ekonomii społecznej i niska aktywność w tym zakresie,
18. bierność, bezradność, również postawy roszczeniowe wśród osób niepełnosprawnych,
19. niewystarczający system zachęcania pracodawców do zatrudniania osób

niepełnosprawnych,

20. niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych,
21. niedostateczna informacja o instytucjach i ich ofercie dla osób niepełnosprawnych (brak jednolitej powiatowej bazy danych o formach wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów),
22. brak pozaustawowego systemu ulg i możliwości korzystania z oferty instytucji sportu, kultury, rekreacji na preferencyjnych warunkach dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów,
23. brak wsparcia dla byłych uczestników warsztatów terapii zajęciowej,
24. niedostateczna ilość środków na dofinansowania z funduszy PFRON,
25. niski udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
26. niedostateczna oferta nieodpłatnej pomocy usługowej dla osób niepełnosprawnych,
27. słaby dostęp do nieodpłatnych usług rehabilitacyjnych,
28. brak systemowego wsparcia instytucjonalnego dla osób niepełnosprawnych,
29. brak jednolitego systemu kierowania do ŚDS, WTZ w powiecie,
30. brak centrum organizacji pozarządowych,
31. niski współczynnik udziału organizacji pozarządowych w konkursach i projektach rządowych, unijnych.

Szanse (zewnętrzne):

1. Współpraca pomiędzy powiatem a gminami w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych,
2. aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych przez społeczność lokalną,
3. akceptacja i zrozumienie potrzeb osób niepełnosprawnych,
4. możliwość tworzenia zakładów pracy chronionej, ZAZ na potrzeby zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
5. rozwój sektora ekonomii społecznej i wolontariatu,
6. wzmożona polityka Państwa ukierunkowana na problemy niepełnosprawnych – środki z PFRON,
7. zwiększenie liczby instytucji i organizacji, zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych,
8. szkolenia dla rodzin osób niepełnosprawnych w zakresie skutecznego sprawowania opieki,

9. aktywizacja społeczności lokalnej w sprawy osób niepełnosprawnych, tworzenie grup samopomocowych i wsparcia,
10. programy rządowe, skierowane do osób niepełnosprawnych,
11. okresowe badanie potrzeb osób niepełnosprawnych w powiecie z udziałem poszczególnych gmin, dostosowanie oferty pomocowej do rzeczywistych potrzeb i integracja działań w tym zakresie,
12. poprawa komunikacji z większymi ośrodkami gospodarczymi i turystycznymi,
13. możliwość rozwoju mieszkalnictwa chronionego i wspieranego dla osób niepełnosprawnych,
14. stworzenie jednolitego systemu kierowania osób niepełnosprawnych do ośrodków wsparcia,

Zagrożenia (zewnętrzne):

1. Wykluczenie i marginalizacja osób niepełnosprawnych,
2. zaniedbania opiekuńcze wobec osób niepełnosprawnych przez rodziny, potencjalny wzrost pensjonariuszy DPS,
3. niespójne i niestabilne przepisy prawa w obszarze rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych,
4. ograniczone środki finansowe na realizację działań pomocowych,
5. istniejące w dalszym ciągu stereotypy na temat osób niepełnosprawnych,
6. mała aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów.

VI. Cele i zadania

I. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Lp.	Rodzaj działania	Proponowane zadania w ramach działania	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Zwiększenie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych	1. Utworzenie powiatowej bazy danych i portalu informacyjnego dla osób niepełnosprawnych ,	JST/JOPS/PUP/WTZ/ŚDS/DPS NGO	Media/ szkoły
		2. Współpraca z instytucjami kultury, sportu i rekreacji na terenie powiatu wejherowskiego w zakresie tworzenia preferencyjnych warunków korzystania z ich oferty przez osoby niepełnosprawne,	NGO /JST/JOPS	Instytucje kultury sportu i rekreacji
		3. Stworzenie mapy barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej,	JST/JOPS/PUP/WTZ/ŚDS/DPS NGO	
		4. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla osób niepełnosprawnych,	JST/JOPS/PUP/WTZ/ŚDS/DPS NGO	
		5. Dofinansowanie do likwidacji barier funkcjonalnych dla osób niepełnosprawnych, realizacja programów celowych PFRON (Aktywny Samorząd, Wyrównywanie Różnic Między Regionami i inne)	JST/PCPR	PFRON
		6. Organizowanie imprez o charakterze integracyjnym, kulturalnym i rekreacyjnym	JST/JOPS/WTZ/ŚDS/DPS NGO/ placówki oświatowe	
		7. Upowszechnianie i popularyzacja twórczości osób niepełnosprawnych	JST/JOPS/WTZ/ŚDS/DPS NGO/ placówki oświatowe	media
2.	Zwiększenie potencjału zawodowego i edukacji osób niepełnosprawnych	1. Utworzenie powiatowego systemu kierowania osób niepełnosprawnych do ośrodków wsparcia (WTZ, ŚDS)	PCPR/WTZ/ŚDS	
		2. Powołanie klubów rehabilitacyjnych przy WTZ	WTZ	
		3. Tworzenie centrum integracji społecznej i klubów integracji społecznej	JST/OPS/NGO	
		4. Dostosowanie oferty szkoleń dla osób niepełnosprawnych w oparciu o dokonaną diagnozę	PUP	JOPS/ ośrodki wsparcia
		5. Tworzenie spółdzielni socjalnych przez osoby niepełnosprawne	NGO/PUP	
		6. Organizowanie staży i praktyk zawodowych dla osób niepełnosprawnych przez WTZ	WTZ	przedsiębiorcy
		7. Organizowanie i finansowanie szkoleń w ramach podnoszenia kwalifikacji	PUP	JOPS/PFRON
		8. Finansowanie wydatków na instrumenty rynku pracy na potrzeby osób niepełnosprawnych	PUP	PFRON
		9. Szkolenia pracodawców w zakresie prawnych i społecznych uwarunkowań zatrudniania osób niepełnosprawnych.	PUP	

II. Wsparcie opiekunów osób niepełnosprawnych..

Lp.	Rodzaj działania	Proponowane zadania w ramach działania	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Organizacja pomocy wychowawczej dla opiekunów osób niepełnosprawnych	1. Podjęcie współpracy międzysektorowej w zakresie powołania „Centrum Wolontariatu”	NGO	OPS/JST
		2. Rozwój usług wspierających rodziny i osoby z niepełnosprawnością w szczególności usług asystenckich , rodzin wspierających,	JOPS	NGO
		3. Utworzenie ŚDS,	JST	NGO
		4. Tworzenie mieszkań chronionych i wspomaganych dla osób niepełnosprawnych,	JST	OPS
		5. Tworzenie domów dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych,	JST	OPS/NGO
		6. Organizowanie prac społecznie użytecznych dla bezrobotnych w zakresie opieki nad osobami niepełnosprawnymi w ich miejscu zamieszkania,	PUP	JOPS
2.	Wspieranie zatrudnienia opiekunów osób niepełnosprawnych	1. Organizacja szkoleń w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez opiekunów osób niepełnosprawnych,	PUP	Podmioty szkoleniowe
		2. Monitoring rynku pracy i bazy wolnych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych w tym w ramach telepracy,	PUP	pracodawcy
		3. Zwiększenie dostępu do usług i instrumentów rynku pracy dla opiekunów osób niepełnosprawnych w tym zatrudnienia subsydiowanego, telepracy, stworzenia preferencyjnych warunków do zakładania działalności gospodarczej oraz dla przedsiębiorców będącymi członkami rodzin opiekujących się osobami niepełnosprawnymi w pozyskiwaniu środków na nowe miejsca pracy	PUP	PFRON

III. Wspieranie inicjatyw na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin

Lp.	Rodzaj działania	Proponowane zadania w ramach działania	Realizatorzy	Partnerzy
1	Wsparcie przez Powiatową Radę ds. Osób Niepełnosprawnych lokalnych inicjatyw w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnych	1. Udział w badaniach potrzeb osób niepełnosprawnych,	JST/JOPS/PUP/ WTZ/ŚDS/DPS NGO/ Powiatowa rada ds. Osób Niepełnosprawnych	JST/JOPS/PUP/ WTZ/ŚDS/DPS
		2. Wzmacnianie działań instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych,	Powiatowa Rada ds. Osób Niepełnosprawnych	
		3. Prowadzenie lokalnych punktów informacyjnych dla osób niepełnosprawnych,	NGO/ Powiatowa Rada ds. Osób Niepełnosprawnych	
2	Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania na rzecz osób niepełnosprawnych	1. Prowadzenie spotkań szkoleniowych dla NGO,	PCPR/PFRON	
		2. Wymiana dobrych praktyk w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym ,	JOPS/PUP/WTZ/ŚDS/ NGO	
		3. Doradztwo dla JOPS/ NGO w zakresie udzielanych świadczeń w ramach środków PFRON dla osób niepełnosprawnych.	PCPR/PUP	

VII. Realizatorzy programu.

Realizatorami Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2018-2020 będą:

- 1) Samorząd powiatowy i samorzady gminne z powiatu wejherowskiego,
- 2) Starostwo Powiatowe w Wejherowie,
- 3) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie,
- 4) jednostki organizacyjne pomocy społecznej gmin powiatu wejherowskiego,
- 5) Powiatowy Urząd Pracy w Wejherowie,
- 6) Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych,
- 7) domy pomocy społecznej będące jednostkami organizacyjnymi Powiatu oraz działające na zlecenie Powiatu,
- 8) ośrodki wsparcia WTZ, ŚDS,
- 9) organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych,

VIII. Źródła finansowania.

Z uwagi na trzyletni okres obowiązywania programu oraz różnorodność podmiotów zaangażowanych w realizację zadań, środki finansowe na realizację zadań będą uwzględniane w rocznych planach finansowych poszczególnych jednostek.

Jednostki i organizacje uczestniczące w realizacji programu będą aplikować o środki zewnętrzne na realizację właściwych sobie zadań określonych w programie.

Środki Finansowe na realizację programu będą pochodzić z:

1. budżetu Powiatu Wejherowskiego w tym planów finansowych jednostek organizacyjnych Powiatu,
2. dotacji budżetu państwa na realizację zadań zleconych,
3. Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
4. funduszy europejskich,
5. środków pozyskiwanych w ramach programów resortowych,
6. budżetów Gmin.

IX. Monitoring i ewaluacja.

W okresie obowiązywania, program będzie analizowany w procesie monitoringu, który prowadzony będzie w oparciu o:

1. coroczne raportowanie i ocenę zgodności faktycznego postępu z założeniami i celami programu,
2. ocenę nowych wyzwań i zagrożeń,

Ewaluacji i monitoringowi podlegają standard i dostępność usług oraz stopień i realizacja celów.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie będące koordynatorem programu w imieniu Powiatu Wejherowskiego, będzie raportowało rokrocznie działania realizowane w ramach programu i przedstawiało rezultaty podejmowanych zadań i potrzeby przy okazji przedstawiania Radzie Powiatu Wejherowskiego rocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie.

Tabela nr 1. Gospodarstwa domowe wg występowania niepełnosprawności w województwie pomorskim i powiecie wejherowskim w 2011 roku.....	8
Tabela nr 2. Osoby niepełnosprawne wg. kategorii niepełnosprawności w 2011 roku.....	9
Tabela nr 3. Wydane orzeczenia o stopniu niepełnosprawności ze względu na przyczynę....	13
Tabela nr 4. Wydane orzeczenia o niepełnosprawności ze względu na przyczynę.....	14
Tabela nr 5. Wydane orzeczenia o stopniu niepełnosprawności ze względu na miejsce zamieszkania w 2016 roku.....	16
Tabela nr 6. Liczba osób bezrobotnych w tym niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w Wejherowie wg stanu na dzień 31.12.2016 r.....	18
Tabela nr 7. Ilość osób bezrobotnych niepełnosprawnych podejmujących pracę (stan na dzień 31.12.2016 r.).....	21
Tabela nr 8. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze środków PFRON w latach 2015-2016 w PUP.....	21
Tabela nr 9. Turnusy rehabilitacyjne w latach 2013 – 2016.....	28
Tabela nr 10. Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych w latach 2013 – 2016.....	29
Tabela nr 11. Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2013 – 2016.....	30
Tabela nr 12. Bariery funkcjonalne w latach 2013- 2016.....	31
Tabela nr 13. Dofinansowanie w latach 2013 – 2016 w ramach Aktywnego Samorządu – Moduł I.....	33
Tabela nr 14. Dofinansowanie w latach 2013 – 2016 w ramach Aktywnego Samorządu – Moduł II.....	33
Tabela nr 15. Liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej.....	38
Tabela nr 16. Liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej wg. typu domu....	38
Tabela nr 17. Liczba placówek oświatowych dla których organem prowadzącym są samorządy gminne z oddziałami integracyjnymi i liczba dzieci w tych oddziałach w roku szkolnym 2016/2017.....	41
Tabela nr 18. Placówki oświatowe dla których organem prowadzącym jest Powiat Wejherowski z oddziałami integracyjnymi i liczba dzieci w tych oddziałach w roku szkolnym 2016/2017.....	42
Tabela nr 19. Organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu wejherowskiego na rzecz osób niepełnosprawnych.....	44
Tabela nr 20. Zamieszkanie respondentów wg gmin.....	48

Tabela nr 21. Ocena swojej sytuacji materialnej przez respondentów	49
Tabela nr 22. Odczuwanie ograniczeń z powodu niepełnosprawności.....	50
Tabela nr 23. Rejestracja osób niepełnosprawnych w PUP.....	52
Tabela nr 24. Poszukiwanie przez osoby niepełnosprawne pracy w 2016 roku.	52
Tabela nr 25. Wsparcie finansowe osób niepełnosprawnych ze strony rodziny	53
Tabela nr 26. Wysokość miesięcznego dochodu osoby niepełnosprawnej.	54
Tabela nr 27. Regularność dochodów osób niepełnosprawnych.	55
Tabela nr 28. Zadowolenie osób niepełnosprawnych z osiąganego dochodu.....	56
Tabela nr 29. Oczekiwania finansowe osób niepełnosprawnych.....	57
Tabela nr 30. Podejmowanie zatrudnienia w 2016 roku przez osoby niepełnosprawne.....	58
Tabela nr 31. Okres świadczenia pracy w 2016 roku i 2017 roku(do dnia badania).....	59
Tabela nr 32. Stopień niepełnosprawności a podejmowanie pracy.....	59
Tabela nr 33. Osoby pracujące na dzień badania lub wykonujące zajęcia przynoszące dochód.....	60
Tabela nr 34. Okres zatrudnienia w bieżącym miejscu pracy respondenta.....	61
Tabela nr 35. Dostosowanie stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych.....	62
Tabela nr 36. Obawy przed utratą zatrudnienia.....	63
Tabela nr 37. Gotowość do podjęcia zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne.....	64
Tabela nr 38. Stopień niepełnosprawności a gotowość do podjęcia pracy.....	64
Tabela nr 39. Podnoszenie kwalifikacji przez osoby niepełnosprawne.....	65
Tabela nr 40. Osoby niepełnosprawne wyrażające gotowość do podjęcia nauki.....	66
Tabela nr 41. Subiektywna ocena własnego stanu zdrowia a postrzeganie siebie jako osoby biernej bądź aktywnej życiowo.....	66
Tabela nr 42. Posiadanie hobby lub zainteresowań przez osoby niepełnosprawne.....	67
Tabela nr 43. Wykształcenie a posiadanie hobby przez osoby niepełnosprawne.....	67
Tabela nr 44. Rola rodziny w podejmowaniu kontaktów ze znajomymi przez osoby niepełnosprawne.....	69
Tabela nr 45. Aktywność osób niepełnosprawnych na rzecz społeczności lokalnej.....	71
Tabela nr 46. Poszukiwanie pomocy w związku z ograniczoną sprawnością przez osoby niepełnosprawne w 2016 roku.....	74
Tabela nr 47. Przypadki odmowy udzielenia pomocy osobie z ograniczoną sprawnością...	74
Tabela nr 48. Korzystanie przez osoby niepełnosprawne z wsparcia z tytułu niepełnosprawności.....	76

SPIS WYKRESÓW**str.**

Wykres nr 1. Populacja osób niepełnosprawnych w województwie pomorskim i powiecie wejherowskim w 2011 roku.....	8
Wykres nr 2. Osoby niepełnosprawne w powiecie wejherowskim w 2011 roku wg płci i miejsca zamieszkania.....	10
Wykres nr 3. Przyjęte wnioski w sprawie wydania orzeczenia niepełnosprawności w latach 2013-2015 przez PZON.....	11
Wykres nr 4. Wydane orzeczenia ze względu na stopień niepełnosprawności w latach 2015-2016 przez PZON.....	12
Wykres nr 5. Wydane orzeczenia ze względu na wiek osoby niepełnosprawnej w latach 2015-2016 przez PZON w Wejherowie.....	15
Wykres nr 6. Wydane legitymacje dla osób niepełnosprawnych w latach 2015-2016 przez PZON w Wejherowie.....	17
Wykres nr 7. Liczba bezrobotnych w tym niepełnosprawnych w powiecie wejherowskim.....	19
Wykres nr 8. Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych wg stopnia niepełnosprawności.....	20
Wykres nr 9. Liczba uczestników WTZ z podziałem na gminy	24
Wykres nr 10. Bariery funkcjonalne w latach 2013 – 2016.....	31
Wykres nr 11. Formy wsparcia w Module I w 2016 roku.....	33
Wykres nr 12. Liczba rodzin, z osobami niepełnosprawnymi, korzystających z pomocy społecznej w powiecie wejherowskim w 2016 roku.....	35
Wykres nr 13. Liczba rodzin, korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych w 2016 roku.....	37
Wykres nr 14. Dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych w Powiecie.....	39
Wykres nr15. Odczuwane ograniczenia z powodu niepełnosprawności.....	50
Wykres nr16. Rejestracja osób niepełnosprawnych w PUP.....	51
Wykres nr17. Poszukiwanie przez osoby niepełnosprawne pracy w 2016 roku.....	52
Wykres nr 18. Otrzymywanie wsparcia finansowego przez osoby niepełnosprawne ze strony rodziny.....	53
Wykres nr 19. Wysokość miesięcznego dochodu osoby niepełnosprawnej.....	53

Wykres nr 20. Regularność dochodów osób niepełnosprawnych.....	54
Wykres nr 21. Zadowolenie z osiąganego dochodu osób niepełnosprawnych.....	54
Wykres nr 22. Oczekiwania dochodowe osób niepełnosprawnych.....	54
Wykres nr 23. Podejmowanie zatrudnienia w 2016 roku przez osoby niepełnosprawne.....	55
Wykres nr 24. Okres świadczenia pracy w 2016 roku i 2017 roku.....	56
Wykres nr 25. Osoby aktualnie(na dzień badania) pracujące lub wykonujące zajęcie przynoszące dochód.....	57
Wykres nr 26. Okres zatrudnienia w bieżącym miejscu pracy respondenta.....	57
Wykres nr 27. Dostosowanie stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych.....	58
Wykres nr 28. Obawy przed utratą zatrudnienia.....	58
Wykres nr 29. Poczucie dyskryminacji w miejscu zatrudnienia.....	59
Wykres nr 30. Chęć podjęcia zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne.....	59
Wykres nr 31. Podnoszenie kwalifikacji przez osoby niepełnosprawne.....	60
Wykres nr 32. Posiadanie hobby lub zainteresowań przez osoby niepełnosprawne.....	62
Wykres nr 33. Częstotliwość kontaktów z gronem znajomych przez osoby niepełnosprawne.....	63
Wykres nr 34. Rola rodziny w podejmowaniu kontaktów ze znajomymi przez osoby niepełnosprawne.....	64
Wykres nr 35. Codzienna aktywność osób niepełnosprawnych różnych sferach życia społecznego.....	65
Wykres nr 36. Aktywność osób niepełnosprawnych w działania na rzecz jakiejś społeczności lokalnej.....	66
Wykres nr 37. Zaufanie osób niepełnosprawnych do społeczeństwa w tym organizacji i instytucji.....	67
Wykres nr 38. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w wyborach.....	68
Wykres nr 39. Poszukiwanie pomocy w związku z ograniczoną sprawnością przez osoby niepełnosprawne w 2016 roku.....	69
Wykres nr 40. Przypadki odmowy udzielenia pomocy osobie z ograniczoną sprawnością...69	
Wykres nr 41. Adekwatność pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym w gminach...70	

Załącznik – Ankieta badawcza

INSTRUKCJA DLA ANKIETERA

NA WSTĘPIE PROSZĘ ZADAĆ PYTANIE, CZY OSOBA BYŁA JUŻ BADANA TYM KWESTIONARIUSZEM, CZY BRAŁA JUŻ UDZIAŁ W TYM BADANIU. JEŚLI TAK, PROSZĘ ZAKOŃCZYĆ WYWIAD, JEŚLI NIE, PROSIMY O JEGO ROZPOCZĘCIE

- (1) Prosimy pokrótce opisać rodzaj niepełnosprawności respondenta. Możliwie w sposób jak najbardziej szczegółowy nie pytając o to respondenta
.....
.....
  - (2) Wszelkie uwagi dla ankietera będą wyróżnione w tekście **pogrubione, pochylone oraz podkreślone**. Proszę w żadnym momencie nie czytać ich na głos przy osobie biorącej udział w badaniu.
  - (3) Prosimy ankietera o uważne czytanie pytań oraz o wyraźne zakreślanie odpowiedzi respondenta kółkiem. W razie pomyłki prosimy o czytelne skreślenie niewłaściwej odpowiedzi i zaznaczenie w sposób wyraźny odpowiedzi prawidłowej.
  - (4) Tam, gdzie jest to wskazane pokazujemy respondentowi kartę z odpowiedziami. Karta powinna zostać podana respondentowi tak, aby odpowiedzi na niej zapisane były czytelne i dobrze widoczne dla osoby wypełniającej kwestionariusz.
  - (5) NIE ODDAJEMY KWESTIONARIUSZA DO RĄK RESPONDENTA, RESPONDENT NIE PISZE NIC NA KARTACH ODPOWIEDZI.
  - (6) Prosimy o uważne stosowanie się do reguł przejścia oraz przypominamy o tym, aby nie czytać tych wszystkich odpowiedzi, przy których napisane jest **nie czytać tej odp.**
  - (7) Na samym początku wywiadu jeszcze przed zadaniem pierwszego pytania prosimy o przedstawienie się i o podanie swojego imienia i nazwiska a następnie rozpoczęcie szerszej introdukcji według słów zamieszczonych poniżej. W tym miejscu należy przygotować swoją własną formułkę którą należy powiedzieć respondentowi podczas prowadzenia wywiadu.
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, przy współudziale Uniwersytetu Gdańskiego oraz Centrum Doradztwa i Badań Społecznych SOCJOGRAM przeprowadza badania wśród dorosłych osób z ograniczoną sprawnością w wieku produkcyjnym między **18 a 65 rokiem życia**(**należy unikać stwierdzeń osoba niepełnosprawna**) mieszkających na terenie powiatu wejherowskiego.
  - Głównym celem realizowanych badań jest **dokonanie szczegółowej charakterystyki osób z ograniczoną sprawnością, w szczególności w kontekście poziomu aktywności społecznej i zawodowej, najbardziej pilnych potrzeb, zadowolenia z życia czy zaangażowania społecznego**. Realizowane badania mają w swoim założeniu przyczynić się do określenia, jakiej konkretnie pomocy oczekują od miasta osoby z ograniczoną sprawnością.
  - Badanie prowadzone jest metodą wywiadu kwestionariuszowego wśród osób z ograniczoną sprawnością posiadających różnorodny stopień orzeczonej niepełnosprawności oraz osób niepełnosprawnych nie posiadających formalnego orzeczenia. Badanie realizowane jest zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn, zaś czas trwania wywiadu szacuje się na około 20 minut w zależności od udzielanych odpowiedzi.
  - Pragniemy Państwa zapewnić o pełnej anonimowości badania oraz o poufności zebranych wyników. Uzyskane podczas badania dane posłużą do budowania ogólnych tabel statystycznych dla zbiorowości osób z ograniczoną sprawnością będących mieszkańcami powiatu wejherowskiego. Uzyskane wyniki badań posłużą do powstania Powiatowego Programu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych na lata 2018-2020.
  - Prosimy o uważne udzielanie odpowiedzi i uważne wypełnianie poleceń ankietera. Proszę pamiętać, że nie ma odpowiedzi ani dobrych ani złych, są jedynie odpowiedzi szczerze i prawdziwe..
  - Dziękuję za poświęcony czas i ciepłe przyjęcie. Czy można zatem zacząć zadawać pytania?

UWAGA DLA ANKIETERA

(1) Pamiętaj, że badanie jest w pełni anonimowe i dobrowolne. W każdym momencie badania osoba niepełnosprawna może zakończyć swój udział w badaniu bez podania wyraźnego powodu

<p>1. W jakiej gminie powiatu wejherowskiego aktualnie Pan/i mieszka? Można zaznaczyć tylko 1 odpowiedź</p> <p>1. Wejherowo – miasto 2. Rumia 3. Gmina Wejherowo 4. Reda</p> <p>5. Szemud 6. Luzino 7. Łęczyce 8. Gniewino 9. Linia 10. Choczewo</p>	<p>2. W jakiej miejscowości aktualnie Pan/i mieszka? Wpisz nazwę tej miejscowości</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
---	--

(2) Prosimy przeczytać poniższą introdukcję do I bloku ankiety

Na początku naszego badania zadamy Panu(i) kilka ogólnych pytań odnoszących się do Pana/i aktywności w życiu.

3. Czy w poniżej wymienionych obszarach czuje się Pan(i) osobą aktywną czy raczej bierną?	Aktywną	Bierną	Trudno powiedzieć <u>- nie czytać tej odp.</u>	Nie dotyczy - <u>nie czytać tej odp.</u>
3.1. w życiu rodzinnym	1	2	3	4
3.2. w życiu zawodowym	1	2	3	4
3.3. w życiu towarzyskim	1	2	3	4
3.4. w życiu szkolnym	1	2	3	4
<p>4. Czy jest Pan(i) zarejestrowany(a) w urzędzie pracy jako: Można zaznaczyć tylko 1 odpowiedź</p> <p>1. osoba bezrobotna 2. osoba poszukująca pracy 3. w ogóle nie jestem zarejestrowany(a) w urzędzie pracy 4. nie wiem – <u>nie czytać tej odp.</u></p>	<p>5. Czy w ciągu całego 2016 roku do chwili obecnej poszukiwał(a) Pan(i) pracy? Można zaznaczyć tylko 1 odpowiedź</p> <p>1. tak 2. nie</p>			

<p>6. Czy zna Pan(i) inne osoby z ograniczoną sprawnością, które poszukiwały pracy, ale jej nie znalazły z powodu ograniczenia własnej sprawności? Można zaznaczyć tylko 1 odpowiedź.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. nie znam takich osób, 2. tak, znam 1 taką osobę, 3. tak, znam 2 - 3 takie osoby, 4. tak, znam 4 – 6 takich osób, 5. tak, znam 7 – 10 takich osób, 6. tak, znam więcej niż 10 takich osób 7. trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u> 	<p>7. Czy ktoś z Pana(i) najbliższej rodziny wspiera Pana(i) w sposób finansowy?Można zaznaczyć tylko 1 odpowiedź</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tak 2. nie 3. nie wiem – <u>nie czytać tej odp.</u>
<p>8. Biorąc pod uwagę wszystkie Pana(i) źródła dochodu proszę szacunkowo określić, jaki jest Pana(i) całkowity dochód miesięczny (na rękę)? Można zaznaczyć tylko 1 odpowiedź.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 0 zł (NIE MAM DOCHODU) <u>-przejdź do pyt. nr 11</u> 2. do 500 zł 3. 501 zł -1000 4. 1001 zł -1500 zł 5. 1501 zł -2000 zł 6. 2001 – 3000 zł 7. 3001 – 5000 zł 8. Powyżej 5000 zł 9. nie wiem, nie liczyłem – <u>nie czytać tej odp.</u> – <u>przejdź do pyt. nr 11</u> 10. odmowa odpowiedzi – <u>nie czytać tej odp.</u> – <u>przejdź do pyt. nr 11</u> 	<p>9. Czy dochód, który Pan(i) posiada jest dla Pana(i) dochodem WYSTARCZAJĄCYM NA NAJWAŻNIEJSZE POTRZEBY ŻYCIOWE czy jest też niewystarczający? Można zaznaczyć tylko 1 odpowiedź</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. jest wystarczający 2. jest niewystarczający 3. trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u>, 4. nie dotyczy gdyż nie osiąga żadnego dochodu z wykonywanej pracy – <u>nie czytać tej odp.</u>,
<p>10. Czy dochód, który Pan(i) osiąga jest dochodem osiąganym regularnie czy nieregularnie?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. regularnie 2. nieregularnie 3. nie wiem – <u>nie czytać tej odp.</u> 	<p>11. Proszę zastanowić się i powiedzieć, jaka kwota pieniędzy w przeliczeniu na jeden miesiąc wystarczyłaby Panu(i) na Pana(i) NAJWAŻNIEJSZE POTRZEBY ŻYCIOWE?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Do 500 zł 2. 501 – 1000 zł 3. 1001-1500 zł 4. 1501 – 2000 zł 5. 2001 – 3000 zł 6. 3001 – 5000 zł 7. Powyżej 5000 zł 8. Nie wiem - <u>nie czytać tej odp.</u>

12. Czy kiedykolwiek w życiu uczestniczył(a)/pracował(a) Pan(i) w:	Tak, wiele razy	Tak, 1 – 2 razy w życiu	Nigdy w życiu	Trudno powiedzieć - <u>nie czytać tej odp.</u>
12.1. warsztatach terapii zajęciowej	1	2	3	4
12.2. w zakładach aktywności zawodowej	1	2	3	4
12.3. zakładach pracy chronionej	1	2	3	4
12.4. spółdzielni socjalnej	1	2	3	4
12.5. stażu	1	2	3	4
12.6. praktykach	1	2	3	4
12.7. wolontariacie	1	2	3	4
<p>13. Czy w chwili obecnej uczęszcza Pan(i) do szkoły/na studia, na kursy gdzie zdobywa Pan(i) wiedzę i podnosi poziom swoich dotychczasowych kwalifikacji?</p> <p>1. tak - <u>przejdź do pyt. nr 15</u> 2. nie - <u>przejdź do pyt. nr 14 i następnym</u></p>	<p>14. Czy chciał(a)by Pan(i) w najbliższym czasie podjąć naukę?</p> <p>1. tak 2. nie 3. trudno powiedzieć - <u>nie czytać tej odp.</u>,</p>			
<p>15. Czy w ciągu całego 2016 roku do dzisiaj wykonywał(a) Pan(i) jakąś pracę lub też miał jakiegokolwiek zajęcie przynoszące zarobek?</p> <p>1. Tak – <u>przejdź do pyt. nr 16</u> 2. Nie – <u>przejdź do pyt. nr 17</u> 3. Nie pamiętam – <u>nie czytać tej odp.</u> – <u>przejdź do pyt. nr 17</u></p>	<p>16. Proszę przypomnieć sobie okres od początku 2016 roku do dzisiaj i powiedzieć Ile miesięcy w sumie pracował(a) Pan(i) w roku 2016 i od stycznia do marca 2017 roku?</p> <p>1. ....miesiące 2. trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u></p>			
<p>17. Czy aktualnie Pan(i) wykonuje(a) Pan(i) jakąś pracę lub też jakiegokolwiek zajęcie przynoszące zarobek?</p> <p>1. Tak – <u>przejdź do pyt. nr 19</u> 2. Nie – <u>przejdź do pyt. nr 18 a następnie do nr 27</u></p>	<p>18. Czy byłby(łaby) Pan(i) gotowy(a) do podjęcia jakiegokolwiek pracy w tym lub następnym tygodniu?</p> <p>1. Tak 2. Nie 3. Nie wiem</p>			

UWAGA DLA ANKIETERA

(3) Prosimy przeczytać poniższy tekst, który jest wstępem do drugiej części kwestionariusza ankiety

A teraz zadam Panu(i) kilka pytań odnośnie pracy, którą aktualnie Pan(i) wykonuje. Proszę, aby udzielane odpowiedzi na zadawane w tym miejscu pytania dotyczyły tylko i wyłącznie aktualnie posiadanej pracy. Jeszcze raz pragnę zapewnić Pana(ią) o anonimowości badania i poufności zebranych wyników

<p>19. Czy ogólnie rzecz biorąc jest Pan(i) zadowolony(a) z posiadanej aktualnie pracy?</p> <p>1. Tak 2. Nie 3. Trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u></p>	<p>20. Jak długo pracuje Pan(i) w obecnym miejscu pracy?</p> <p>1. do pół roku 2. od 6 miesięcy do roku 3. 1-2 lata 4. 2-5 lat 5. powyżej 5 lat 6. trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u></p>				
<p>21. Czy zdarzyła się kiedykolwiek w Pan(i) życiu sytuacja, w której poszukiwał(a) Pan(i) pracy, ale nie otrzymał(a) jej z powodu ograniczenia Pana(i) sprawności?</p> <p>1. Tak, wiele razy 2. Tak, ale sporadycznie 3. Nie nigdy mi się taka sytuacja nie zdarzyła 4. Trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u></p>					
<p>22. Ile przeciętnie godzin tygodniowo pracował(a) Pan(i) w ciągu ostatniego miesiąca? (<u>Proszę wpisać liczbę godzin</u>) .....godzin na tydzień</p>	<p>23. Czy obawia się Pan(i) o utratę pracy, którą aktualnie Pan(i) wykonuje?</p> <p>1. tak 2. nie 3. Trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u></p>				
<p>24. Czy stanowisko, na którym Pan(i) pracuje jest dostosowane do potrzeb osób z ograniczoną sprawnością?</p> <p>1. tak 2. nie 3. trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u> 4. nie dotyczy – <u>nie czytać tej odp.</u></p>	<p>25. Czy w miejscu, w którym Pan(i) pracuje są zatrudnione jeszcze jakieś inne osoby z ograniczoną sprawnością?</p> <p>1. tak, jedna, 2. tak, 2 – 3 osoby, 3. tak, więcej niż 3 osoby, 4. nie, nie ma takich osób, 5. trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u></p>				
<p>26. Czy w pracy, którą Pan(i) obecnie posiada zdarzały się sytuacje, w których czuł(a) się Pan(i) dyskryminowany (a) z powodu ograniczenia swojej sprawności?</p>	<p>Tak, często</p>	<p>Tak, sporadycznie</p>	<p>Nie, w ogóle się nie zdarzały</p>	<p>Trudno powiedzieć - <u>nie czytać tej odp.</u></p>	<p>Nie dotyczy - <u>nie czytać tej odp.</u></p>
<p>26.1. Ze strony kolegów (koleżanek) z pracy</p>	<p>1</p>	<p>2</p>	<p>3</p>	<p>4</p>	<p>5</p>
<p>26.2. Ze strony bezpośredniego przełożonego</p>	<p>1</p>	<p>2</p>	<p>3</p>	<p>4</p>	<p>5</p>
<p>26.3. Ze strony właściciela/szefa/prezesa firmy,</p>	<p>1</p>	<p>2</p>	<p>3</p>	<p>4</p>	<p>5</p>
<p>26.4. Ze strony innych osób, jakich?.....</p>	<p>1</p>	<p>2</p>	<p>3</p>	<p>4</p>	<p>5</p>

UWAGA DLA ANKIETERA

- (4) Prosimy przeczytać poniższy tekst, który jest wstępem do czwartej części kwestionariusza ankiety

Dziękujemy za dotychczas udzielone odpowiedzi związane z Pana(i) aktywnością zawodową. Kolejnym tematem, który chciałabym poruszyć jest kwestia Pana(i) aktywności społecznej.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA OSÓB Z OGRANICZONĄ SPRAWNOŚCIĄ

27. Czy ogólnie rzecz biorąc uważa się Pan(i) za osobę aktywną w życiu czy bierną? 1. aktywną, 2. bierną, 3. trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u>	28. Czy ma Pan(i) jakieś zainteresowania bądź też hobby? 1. tak 2. nie
29. Ile osób zalicza Pan(i) do grona bliskiego kręgu przyjaciół/znajomych? 1. .... – <u>przejdź do pyt. nr 30 i następnym</u> 2. Nie mam przyjaciół/znajomych – <u>przejdź do pyt. nr 32</u> 3. Trudno powiedzieć ilu mam znajomych – <u>nie czytać tej odpowiedzi</u>	30. Jak często się Pan(i) z nimi kontaktuje? 1. co najmniej dwa razy w tygodniu 2. średnio raz w tygodniu 3. co najmniej dwa razy w miesiącu 4. średnio raz w miesiącu 5. co najmniej 3 razy w roku 6. 1 - 2 razy w roku 7. rzadziej niż raz na rok 8. w ogóle 9. trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u>
31. Czy w gronie Pana(i) przyjaciół/znajomych znajdują się: 1. w zdecydowanej większości osoby pełnosprawne 2. w większości osoby pełnosprawne 3. zarówno osoby pełnosprawne jak i osoby z ograniczoną sprawnością 4. w zdecydowanej większości osoby z ograniczoną sprawnością 5. w większości osoby z ograniczoną sprawnością 6. trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u>	32. Czy Pana(i) najbliższa rodzina pomaga Panu(i) czy przeszkadza w utrzymywaniu znajomości z innymi ludźmi? 1. pomaga 2. nie ma żadnego wpływu 3. przeszkadza 4. trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u> 5. Nie dotyczy – <u>nie czytać tej odp.</u>

33. Jak często w ciągu ostatniego roku	Codziennie, kilka razy w tygodniu	Raz na tydzień	1-2 razy w miesiącu	Raz na miesiąc	Kilka razy w roku	Raz na rok	W ogóle	Nie wiem, trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u>	Nie dotyczy – <u>nie czytać tej odp.</u>
33.1. wychodził(a) Pan(i) z domu?	1	2	3	4	5	6	7	8	8
33.2. spotykał(a) się Pan(i) z członkami rodziny w domu?	1	2	3	4	5	6	7	8	8
33.3. uczęszczał(a) Pan(i) do kina, teatru, opery?	1	2	3	4	5	6	7	8	8
33.4. spotkał(a) się Pan(i) z kolegami / koleżankami / przyjaciółmi w domu?	1	2	3	4	5	6	7	8	8
33.5. uczestniczył(a) Pan(i) w spotkaniach kółek zainteresowań, stowarzyszeniach, spotkaniach organizacji?	1	2	3	4	5	6	7	8	8
33.6. spotykał(a) się Pan(i) z członkami rodziny poza własnym domem?	1	2	3	4	5	6	7	8	8
33.7. spotykał(a) się Pan(i) z kolegami/koleżankami / przyjaciółmi poza własnym domem?	1	2	3	4	5	6	7	8	8
33.8. robił(a) Pan(i) zakupy?	1	2	3	4	5	6	7	8	8
33.8. załatwiał(a) Pan(i) sprawy w różnego rodzaju urzędach, ośrodkach pomocy społecznej, na poczcie i w innych instytucjach?	1	2	3	4	5	6	7	8	8
33.10. chodził(a) Pan(i) na nabożeństwa?	1	2	3	4	5	6	7	8	8
33.11. korzystał(a) Pan(i) z komputera w celach towarzyskich (chaty, komunikatory, emaile, skype, itp.)?	1	2	3	4	5	6	7	8	8
33.12. angażował(a) się Pan(i) w wolontariat?	1	2	3	4	5	6	7	8	8
33.13. angażował(a) się Pan(i) w spotkania organizacji pozarządowych?	1	2	3	4	5	6	7	8	8
33.14. uczestniczył(a) Pan(i) w wyjazdach (wczasy, urlopy, pielgrzymki, itp.)?	1	2	3	4	5	6	7	8	8
33.15. uprawiał(a) Pan(i) sport?	1	2	3	4	5	6	7	8	8
33.16. uprawiał(a) Pan(i) rekreację (spacery, bieganie, nordicwalking, itp.)?	1	2	3	4	5	6	7	8	8
33.17. realizował(a) Pan(i) własne pasje, hobby, zainteresowania?	1	2	3	4	5	6	7	8	8

<p>34. Czy jest Pan(i) członkiem jakichś organizacji, stowarzyszeń, grup samopomocowych, partii, komitetów, rad, grup religijnych, związków lub kół i tym podobnych?</p> <p>1. Tak 2. nie</p>	<p>35. Czy w ciągu ostatnich dwóch lat zdarzyło się, że angażował(a) się Pan(i) w działania na rzecz jakiejś społeczności (osiedla, miejscowości, ulicy, bloku, najbliższego sąsiedztwa itd.) lub jakiejś grupy osób?</p> <p>1. Tak - <u>przejdź do pyt. nr 38</u> 2. Nie - <u>przejdź do pyt. nr 36</u></p>		
<p>36. Czy chciał(a)by Pan(i) zaangażować się w działania na rzecz jakiejś społeczności (osiedla, miejscowości, ulicy, najbliższego sąsiedztwa itd.) lub jakiejś grupy osób czy też nie chciałby(łaby) Pan(i)?</p> <p>1. tak 2. nie 3. trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u></p>	<p>37. Czy był(a)by Pan(i) gotów podjąć nieodpłatną pracę w jakiejś organizacji obywatelskiej jako wolontariusz czy też nie?</p> <p>1. Tak 2. nie 3. trudno powiedzieć - <u>nie czytać tej odp.</u> 4. odmowa odpowiedzi - <u>nie czytać tej odp.</u></p>		
<p>38. Czy brał(a) Pan(i) udział w ostatnich wyborach:</p>	Tak	Nie	Nie Pamiętam – <u>nie czytać tej odp.</u>
<p>38.1.do euro parlamentu</p>	1	2	3
<p>38.2.do parlamentu RP</p>	1	2	3
<p>38.3.prezydenckich</p>	1	2	3
<p>38.4.władz lokalnych (prezydenta miasta, radnych)</p>	1	2	3

UWAGA DLA ANKIETERA

(5) Prosimy przeczytać poniższy tekst, który jest wstępem do kolejnej części kwestionariusza ankiety

Przedostatnia część badania poświęcona jest korzystaniu przez Pana(Panią) z oferowanego wsparcia.

Proszę pamiętać, że interesuje nas okres czasowy od początku roku 2016 do dnia dzisiejszego

<p>39. Jak często od początku 2016 roku poszukiwał Pan(i) pomocy z tytułu ograniczenia swojej sprawności? Chodzi o pomoc ze strony różnych instytucji, jak również osób prywatnych</p> <p>1. bardzo często 2. często 3. rzadko 4. bardzo rzadko 5. w ogóle – <u>przejdź do pyt. nr 42</u> 6. trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u></p>	<p>40. Czy zdarzają się takie sytuacje, w których jest Panu(i) odmawiana pomoc?</p> <p>1. tak, często 2. tak, sporadycznie 3. nie, takie sytuacje w ogóle się nie zdarzają 4. trudno powiedzieć - <u>nie czytać tej odp.</u></p>
---	---

<p>41. W jakich instytucjach, organizacjach, miejscach szukał(a) Pan(i) pomocy z tytułu ograniczonej sprawności od początku roku 2016? <u>Można wskazać więcej niż 1 odp.</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Urząd Miasta/ Gminy 2. Ośrodek Pomocy Społecznej 3. PUP (Powiatowy Urząd Pracy) 4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) 5. PFRON 	<ol style="list-style-type: none"> 6. NFZ 7. Organizacje pozarządowe 8. U pracownika socjalnego 9. W kościele 10. U znajomych, kolegów, przyjaciół 11. Na ulicy wśród przechodniów, sąsiadów 12. U członków rodziny 13. Inne, jakie?..... - <u>nie czytać tej odp.</u> 			
<p>42. Czy czuje się Pan(i) dobrze poinformowany(a) w zakresie możliwości uzyskania pomocy z tytułu ograniczenia swojej sprawności?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tak 2. nie 3. trudno powiedzieć - <u>nie czytać tej odp.</u> 				
<p>43. Czy w Pana(i) opinii przyznawana pomoc osobom z ograniczoną sprawnością w gminie, w której Pan/i mieszka jest:</p>	Tak	Nie	Powiedzieć – <u>nie czytać tej</u>	Nie dotyczy – <u>nie czytać tej</u> <u>odp.</u>
43.1. sprawiedliwa	1	2	3	4
43.2. jasna pod względem reguł przyznawania	1	2	3	4
43.3. adekwatna co do potrzeb	1	2	3	4
43.4. skuteczna	1	2	3	4
43.5. wystarczająca dla Pana/i	1	2	3	4
43.6. uzgodniona z Panem/Panią	1	2	3	4
43.7. przyczynia się do realnej poprawy Pana/i życia	1	2	3	4

UWAGA DLA ANKIETERA

(6) Prosimy przeczytać poniższy tekst, który jest wstępem do przedostatniej części kwestionariusza ankiety

Każda osoba z ograniczoną sprawnością w swoim życiu odczuwa jakiegoś rodzaju bariery i przeszkody w codziennym funkcjonowaniu. Przedostatnia część wywiadu dotyczyć będzie właśnie kwestii barier, na który Pan(i) codziennie napotyka.

44. Jak ocenia Pan(i) dostosowanie niżej wymienionych miejsc codziennego użytku dla osób z ograniczoną sprawnością?	Niedostatecznie	Dostatecznie	Dobrze	Bardzo dobrze	Powiedzieć <u>–nie</u> <u>czytać tej odp.</u>	Nie dotyczy <u>–nie</u> <u>czytać tej odp.</u>
44.1. szkoła do której Pan(i) uczęszcza	2	3	4	5	6	7
44.2. Urząd Miasta/Gminy	2	3	4	5	6	7
44.3. Ośrodek Pomocy Społecznej	2	3	4	5	6	7
44.4. przychodnia zdrowia, do której najczęściej Pan(i) uczęszcza	2	3	4	5	6	7
44.5. Powiatowy Urząd Pracy	2	3	4	5	6	7
44.6. kościół, do którego Pan(i) uczęszcza	2	3	4	5	6	7
44.7. sklep, w którym robi Pan(i) zakupy	2	3	4	5	6	7
44.8. komunikacja miejska	2	3	4	5	6	7
44.9. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2	3	4	5	6	7
44.9. mieszkanie, w którym Pan/i mieszka	2	3	4	5	6	7
45. Czy w ciągu ostatniego roku załatwiał(a) Pan(i) jakąś sprawę w urzędzie miasta/gminy, urzędzie pracy, ośrodku pomocy społecznej, PCPR bądź jakiegokolwiek innej instytucji pomagającej osobom z ograniczoną sprawnością? 1. tak, często – <u>przejdź do pyt. nr 46 i nast.</u> 2. tak, ale sporadycznie – <u>przejdź do pyt. nr 46 i nast.</u> 3. nie, nie załatwiałem(am) żadnej sprawy – <u>przejdź do pyt. M1</u>	46. Czy miejsce, które Pan(i) odwiedzał w celu załatwienia własnej sprawy było przystosowane do potrzeb osób z ograniczoną sprawnością? 1. Tak 2. nie 3. trudno powiedzieć - <u>nie czytać tej odp.</u>					

UWAGA DLA ANKIETERA

(7) Prosimy przeczytać poniższy tekst, który jest wstępem do metryczki

Na zakończenie ankiety zadam Panu(i) kilka pytań o charakterze społeczno-demograficznym. Posłużą one do tworzenia zestawień tabelarycznych w których ujmowane będą ogólne statystyki.

METRYCZKA	
M1. Płeć respondenta (<u>nie pytamy respondenta o płeć tylko sami zaznaczmy</u>) 1. kobieta 2. mężczyzna	M2. Ile ma Pan(i) ukończonych lat? .....lat
M3. Jak długo jest Pan(i) osobą niepełnosprawną? <u>Proszę podać liczbę lat(wpisujemy w wykropkowane miejsce)</u> .....lat	M4. Gdzie Pan(i) mieszkał(a) w okresie swojego dzieciństwa do 15 roku życia? 1. duże miasto..... 2. małe miasto..... 3. wieś..... .... 4. Trudno powiedzieć, nie pamiętam - <u>nie czytać tej odp.</u>
M5. Jakie ma Pan(i) wykształcenie? 1. niepełne podstawowe 2. podstawowe 3. zawodowe 4. średnie 5. wyższe (w tym licencjat)	M6. Jaki jest Pana(i) stan cywilny? 1. kawaler/panna 2. zamężna/zonaty 3. rozwiedziony/a 4. wdowiec/wdowa 5. w wolnym związku 6. w separacji
M7. Jak ocenia Pan(i) swoją sytuację materialną? 1. żyję bardzo biednie nie starcza mi nawet na podstawowe potrzeby 2. żyję skromnie i muszę na co dzień bardzo oszczędnie gospodarować 3. żyję średnio zamożnie – starcza mi na co dzień, ale muszę oszczędzać na poważniejsze zakupy 4. żyję dobrze i starcza mi na wiele bez specjalnego oszczędzania 5. żyję bardzo dobrze i mogę sobie pozwolić na pewien luksus 6. trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u>	
M8. Jak bardzo odczuwa Pan(i) ograniczenia z powodu Pana(i) niepełnosprawności? 1. odczuwam duże ograniczenia z powodu niepełnosprawności 2. odczuwam umiarkowane ograniczenia z powodu niepełnosprawności 3. odczuwam niewielkie ograniczenia z powodu niepełnosprawności 4. nie odczuwam żadnych ograniczeń powodu niepełnosprawności 5. trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u>	
M9. Jak ocenia Pan(i) swój aktualny stan zdrowia? 1. bardzo dobrze 2. dobrze 3. ani dobrze, ani niedobrze 4. źle 5. bardzo źle 6. trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u>	M10. Czy według Pana(i) aktualny stan zdrowia pozwala na podjęcie jakiegokolwiek pracy? 1. tak 2. nie 3. trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u>

<p>M11. Czy w ciągu ostatnich pięciu lat Pana(i) stan zdrowia uległ poprawie czy też pogorszeniu?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. mój stan zdrowia uległ zasadniczej poprawie 2. mój stan zdrowia uległ poprawie, ale w nieznacznym stopniu 3. mój stan zdrowia się nie zmienił 4. mój stan zdrowia uległ nieznacznemu pogorszeniu 5. mój stan zdrowia uległ zasadniczemu pogorszeniu 6. trudno powiedzieć – <u>nie czytać tej odp.</u> 	<p>M12. Czy posiada Pan(i) orzeczenie o niepełnosprawności?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tak – <u>przejdź do pyt. nr M13</u> 2. Nie – <u>przejdź do pyt. nr M14</u> 3. Nie wiem – <u>nie czytać tej odp. przejdź do pyt. nr M14</u>
<p>M13. Którą grupę inwalidzką lub stopień niepełnosprawności Pan(i) posiada?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. pierwszą / znaczną 2. drugą / umiarkowaną 3. trzecią / lekką 4. nie wiem – <u>nie czytać tej odp.</u> 	<p>M14. Czy jest Pan(i) osobą niepełnosprawną od urodzenia?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tak – <u>przejdź do pyt. nr M16</u> 2. Nie – <u>przejdź do pyt. nr M15</u>
<p>M15. Ile miał(a) Pan(i) lat jak stał(a) się Pan(i) osobą niepełnosprawną? <u>Proszę wpisać wiek podany przez respondenta</u></p> <p style="text-align: center;">.....lat</p>	
<p>M16. Jaki rodzaj niepełnosprawności Pan/i posiada?</p> <p><u>UWAGA! Prosimy zapytać respondenta o to, jakie symbole niepełnosprawności są dla niego właściwe. Istnieje możliwość zaznaczenia odpowiedniej odpowiedzi przez samego ankietera na podstawie pewnych danych, które on posiada</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 01-U - upośledzenia umysłowe, 2. 02-P - choroby psychiczne, 3. 03-L - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 4. 04-O - choroby narządu wzroku, 5. 05-R - upośledzenia narządu ruchu, 6. 06-E - epilepsja, 7. 07-S - choroby układu oddechowego i krążenia, 	<p><u>UWAGA!!! Na to pytanie nie odpowiada osoba, która nie ma formalnego orzeczenia o niepełnosprawności. W takim przypadku prosimy zaznaczyć odpowiedź nr 14, nie posiada żadnego symbolu</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 8. 08-T - choroby układu pokarmowego, 9. 09-M - choroby układu moczowo-płciowego, 10. 10-N - choroby neurologiczne, 11. 11-I - inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12. 12-C - całościowe zaburzenia rozwojowe. 13. Inne, jakie?..... 14. Nie posiada żadnego symbolu niepełnosprawności

Dziękujemy za udział w badaniu